

Elen G. Vajt

DUH PROROŠTVA

III

**MISIJA I SLUŽBA
HRISTOVIH APOSTOLA**

1878.

Naziv dela: Duh proroštva III
Misija i služba Hristovih apostola

Autor: Elen G. Vajt

Naslov originala: The Spirit of Prophecy, Vol. III
The Great Controversy

By Mrs. E. G . WHITE

Publisher: Battle Creek, MI: Seventh-day Adventist
Publishing Association, 1878

Prevod: Bojan Mirković

Korektura: Pavle Simović

Izdavač: Institut za izučavanje religije
www.religija.me

Štampa: „Donat Graf“ Beograd

Napomena izdavača: Ova knjiga može se štampati isključivo u
nekomercijalne svrhe.

SADRŽAJ

Glava 1—Pedesetnica ¹	5
Glava 2—Isceļjeni bogalj	15
Glava 3—Sedam đakona.....	28
Glava 4—Saulovo obraćenje	40
Glava 5—Pavle otpočinje svoju službu	49
Glava 6—Petrova služba	54
Glava 7—Petrovo izbavljenje	63
Glava 8—Rukopoloženje Pavle i Barnabe	72
Glava 9—Propovedanje među neznabošcima.....	82
Glava 10—Jevrej i neznabožac.....	90
Glava 11—Utamničenje Pavla i Sile	98
Glava 12—Protivljenje u Solunu	106
Glava 13—Pavle u Bereji i Atini	111
Glava 14—Pavle u Korintu.....	120
Glava 15—Pavle u Efesu	130
Glava 16—Pavlova iskušnja i pobeđe.....	140
Glava 17— Pavlovo i Petrovo mučeništvo	147

¹ Napomena izdavača: U originalnim spisima, Duh proroštva III sadži 19. poglavlja koja prethode ovima, a koja su u cilju kompletiranja Hristovog života u jednoj knjizi uvrštena u Duh proroštva II. Međutim, sadržina prevedenih spisa je u potpunosti ostala verna originalu.

Poglavlje I

PEDESETNICA

Kada je Isus otvorio razumevanje učenika za značenje proročanstava u vezi sa Njim, On ih je uverio da mu je data sva vlast na Nebu i na zemlji i zapovedio im je da idu i propovedaju jevandelje svakom stvorenju. Učenici su, sa iznenadnim oživljenom svojom starom nadom da će Isus zauzeti svoje mesto na Davidovom prestolu u Jerusalimu, upitali: „Gospode, hoćeš li u ovo vreme Izraelu obnoviti kraljevstvo?“² Spasitelj je odbacio neizvesnost sa njihovih umova u pogledu ovog predmeta odgovarajući da nije njihovo „da znaju vremena ili razdoblja koja Otac ima u svojoj vlasti.“

Učenici su počeli da se nadaju da će predivno spuštanje Svetog Duha uticati na jevrejski narod da prihvati Isusa. Spasitelj je izbegao da dalje objašnjava, jer je On znao kada Sveti Duh dođe na njih u punoj meri da će njihovi umovi biti prosvetljeni, da će potpuno razumeti delo pred njima, i preuzeti ga upravo tamo gde ga je On ostavio.

Učenici su se okupili u gornjoj sobi, ujedinjeni u molitvama sa verujućim ženama, sa Marijom Isusovom majkom i sa Njegovom braćom. Ova braća, koja su bila nevernici, sada su potpuno bili utvrđeni u svojoj veri događajima koji su pratili raspeće, uskrsenje i vaznesenje Gospodnje. Broj okupljenih je bio oko sto dvadeset. Dok su čekali spuštanje Svetog Duha, popunili su položaj koji je ostao upražnjen zbog Jude. Dva čoveka su izabrana,

² Biblijski citati u ovom prevodu preuzeti su uglavnom iz *Biblije Novi revidirani prevod* u cilju jasnijeg razumevanja. Elen Vajt je u svojim spisima citirala Bibliju Kralja Džejsma (KJV) koja je u njeno vreme bila u opštoj upotrebi na engleskom govornom području.

koji su, po pažljivoj proceni vernika, bili najbolje osposobljeni za to mesto. Međutim, učenici, ne verujući u svoju sposobnost da dalje rešavaju to pitanje, prosledili su ga Onom koji je znao sva srca. Tražili su Gospoda u molitvi kako bi saznali koji je od dva čoveka bio pogodniji za važan položaj od poverenja, kao Hristov apostol. Duh Božiji je odabrao Mateja za službu.

Oba čoveka koja su bila odabrana su smatrana osobama od strogog poštenja, i na svaki način vrednima upražnjenog položaja; ali bez obzira što su učenici bili prisno upoznati sa njima, osećali su da je njihovo sopstveno prosuđivanje bilo nesavršeno i poverili su izbor jedino Gospodu, čije su oči mogle čitati skrivene tajne srca. Postoji pouka za naše vreme u ovom događaju. Mnogi koji su naizgled veoma osposobljeni da rade za Boga, požurivani su u službu, bez ispravnog razmatranja njihovog slučaja, i na kraju su postali žalostan teret crkvi umesto nosioci tereta. Ako bi crkva sadašnjeg vremena delovala toliko oprezno i mudro kao što su apostoli u popunjavanju praznog mesta među njima, Božije delo bi bilo pošteđeno mnogih poteškoća i ozbiljne štete. Delo je često mnogo trpelo predlaganjem osoba da rade ono za šta nisu bili sposobni.

Nakon popunjavanja praznine u broju apostola, učenici su odvojili svoje vreme za razmišljanje i molitvu, boraveći često u hramu, svedočeći o Hristu i hvaleći Boga. Pedesetnica je bila praznik proslavljan sedam sedmica nakon Pashe. Tokom ovih dešavanja od Jevreja se zahtevalo da se vrate hramu i da prinesu prvine žetve, priznajući tako svoju zavisnost od velikog Davaca svega dobrog, i njihovu obavezu da vrate Bogu, u darovima i prinosima da bi održavali Njegovo delo koje im je On poverio. Na ovaj dan božanske odredbe, Gospod je milostivo izlio svoj Duh na malu grupu vernika, koji su bili prvine hrišćanske crkve.

„Na dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istom mestu jednodušno. Odjednom je nastala huka s neba kao kod naleta jakog

vetra, i ispunila je celu kuću u kojoj su sedeli. Tada su ugledali nešto poput plamenih jezika, koji su se razdelili, i po jedan je sišao na svakog od njih. Svi su se ispunili Svetim Duhom i počeli da govore raznim jezicima, kako im je Duh davao da govore.“ Sveti Duh u obliku plamenih jezika razdeljenih na krajevima koji se spustio na okupljene, bio je znak dara koji im je dodeljen da govore tačno nekoliko različitih jezika, sa kojima ranije nisu bili upoznati. A prikazivanje vatre je označavalo vatrenu revnost sa kojom će oni raditi i silu koja će pratiti njihove reči.

Pod nebeskim prosvetljenjem, Pisma koja im je Hrist objasnio dobila su značenje u njihovim umovima sa vidljivim sjajem i ljupkošću jasne i silne istine. Veo koji ih je sprečavao da vide kraj onoga što je ukinuto sada je bio uklonjen, i cilj Hristove misije i priroda Njegovog kraljevstva su bili shvaćeni sa savršenom jasnoćom.

Jevreji su bili rasejani po skoro svakoj naciji, i govorili su razne jezike. Prešli su velike razdaljine do Jerusalima, gde su podigli privremena boravišta, da ostanu tokom verskih praznika koji su tada bili u toku i da izvrše njihove zahteve. Kada su se okupili, bili su iz svakog poznatog jezika. Raznolikost jezika je bila velika prepreka za delo Božijih slugu u objavljivanju Hristove nauke do najudaljenijih delovima zemlje. To što je Bog rešio nedostatak apostola na čudesan način bila je ljudima naj-savršenija potvrda svedočanstva ovih Hristovih svedoka. Sveti Duh je učinio za njih ono što oni nisu mogli postići za sebe tokom celog života; sada su mogli širiti istinu jevanđelja van zemlje, govoreći precizno jezik onih za koje su radili. Ovaj čudesni dar je bio najveći dokaz koji oni mogu predstaviti svetu da njihova dužnost nosi pečat Neba.

„A u Jerusalimu su u to doba boravili bogobojazni Judejci iz svakog naroda pod nebom. Kad se začuo taj zvuk, okupilo se mnoštvo ljudi. Bili su zburnjeni, jer je svako čuo učenike kako

govore njegovim jezikom. Svi su bili van sebe i čudili su se, govoreći: ‘Gle, zar nisu svi ovi što govore Galilejci? Pa kako to da svako od nas čuje svoj maternji jezik? Parćani, Međani, Elamljani, stanovnici Mesopotamije, Judeje, Kapadokije, Ponta i Azije, Frigije, Pamfilije, Egipta i delova Libije oko Kirene, putnici iz Rima, i Judejci i prozeliti, Krićani i Arapi - svi ih čujemo kako našim jezicima govore o veličanstvenim Božjim delima.’ Svi su bili van sebe i zbunjeno su jedan drugog pitali: ‘Šta bi to moglo biti?’ Drugi su im se rugali i govorili: ‘Napili su se vina.’“

Sveštenici i poglavari su bili veoma besni zbog ove čudesne manifestacije o kojoj su proneli izveštaji po celom Jerusalimu i okolini, ali nisu se usudili da otkriju svoju zlobu, plašeći se da ne izlože sebe mržnji naroda. Osudili su Učitelja na smrt, ali ovde su bili Njegove sluge, neuki Galilejci, povezujući divno ispunjenje proročanstva i učeći Isusovu nauku na svim jezicima koji su se tada govorili. Govorili su sa silom o čudesnim delima Spasitelja, i otkrili su svojim slušaocima plan spasenja u blagodati i žrtvi Sina Božijeg. Njihove reči su osvedočile i obratile hiljade koji su slušali. Tradicije i sujeverja koje su poučavali sveštenici su počišćene iz njihovim umova, i oni su prihvatili čista učenja Reči Božije.

Sveštenici i poglavari, odlučni da pripišu čudesnu silu učenika nekom prirodnom načinu, izjavili su da su oni jednostavno pijani od konzumiranja novog vina pripremljenog za praznik. Neki od najvećih neznalica su prigrabili ovu sugestiju kao istinu, ali oni inteligentniji su znali da to nije tačno; a oni koji su govorili različite jezike posvedočili su koliko su ih precizno učenici koristili. Petar se, u odgovoru na podlu optužbu sveštenika, obratio okupljenima ovim rečima:

„Ljudi Judejci i svi što živite u Jerusalimu, ovo znajte i poslušajte moje reči! Ovi ljudi nisu pijani, kao što vi mislite, jer tek je treći sat dana. Nego je to ono što je rekao prorok Joel: ‘U

poslednje dane', govori Bog, 'izliću svoj Duh na svako telo, i prorokovaće vaši sinovi i vaše kćeri, a vaši mladići imaće vizije i vaši starci sanjaće snove.'"

Uticaj Petrovih reči je bio veoma primetan; i mnogi koji su ismejavali Isusovu religiju sada su bili ubeđeni u njenu istinu. Svakako je bilo nerazumno pretpostavljati da više od sto dvadeset osoba budu pijane u to neprikladno doba dana, i prilikom svečanog religijskog praznika. Ova čudesna demonstracija je bila pre uobičajenog obroka tokom kojeg je uzimano vino. Petar im je pokazao da je ova manifestacija bila direktno ispunjenje Joelovog proročanstva, gde je on prerekao da će takva sila doći na Božije ljude da ih osposobi za posebno delo.

Petar je povezo unazad Hristovo poreklo u direktnoj liniji sa časnim Davidovim domom. On nije koristio ništa od Isusovih učenja da dokaže Njegov pravi položaj, jer je znao da je njihova predrasuda bila toliko velika da to ne bi imalo efekta. Međutim, on ih je usmerio ka Davidu, na kojeg su Jevreji gledali kao na uvaženog patrijarha svoje nacije. Petar je rekao:

„Jer David o njemu kaže: ‘Gospod mi je uvek pred očima. On mi je s desne strane da ne posrnem. Zato se srce moje razveselilo i moj se jezik silno obradovao. A moje će telo počivati u nadi, jer dušu moju nećeš ostaviti u grobu, niti ćeš dozvoliti da tvoj ljubazni raspadanje vidi. Obznanio si mi puteve života, lice tvoje ispuniće me veseljem.’ Ljudi, braćo, dozvolite da vam otvoreno govorim o praocu Davidu. On je umro i bio sahranjen i njegov je grob među nama sve do današnjeg dana. Dakle, pošto je bio prorok i znao da mu se Bog zakleo zakletvom da će od roda bedara njegovih po telu podignuti Pomazanika i postaviti ga na njegov presto, on je unapred video i nagovestio Hristovo uskrsenje, da on neće biti ostavljen u grobu niti će njegovo telo videti raspadanje. Tog Isusa Bog je uskrsnuo, čemu smo svi mi svedoci. Dakle, pošto ga je Bog Otac uzvisio i dao mu da sedi

njemu zdesna i dao mu obećani Sveti Duh, izlio je na nas taj Duh, kao što vidite i čujete. Jer David nije uzašao na nebo, nego sam kaže: ‘Gospod je rekao mom Gospodu: ‘Sedi meni s desne strane, dok ne položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim.’ Zato neka sav Izraelov dom pouzdano zna da ga je Bog učinio i Gospodom i Hristom, tog Isusa koga ste vi razapeli.“

Petar je ovde pokazao da David nije mogao govoriti misleći na sebe, već definitivno o Isusu Hristu. David je umro prirodnom smrću kao drugi ljudi; njegova grobnica, sa časnim prahom koji je sadržala, sačuvana je sa velikom brigom do tog vremena. David, kao kralj Izraela, a takođe i kao prorok, bio je posebno počastvovan od Boga. U proročkoj viziji pokazan mu je Hristov budući život i služba. On je video Njegovo odbacivanje, Njegovo suđenje, raspeće, sahranu, uskrsenje i vaznesenje.

David je svedočio da Hristova duša neće biti ostavljena u grobu, niti će Njegovo telo videti raspadanje. Petar je pokazao ispunjenje ovog proročanstva u Isusu Nazarećaninu. Bog ga je zapravo podigao iz groba pre nego što je Njegovo telo videlo raspadanje. On je sada bio Uzvišeni na Nebu nad nebesima.

Iznenadjuće demonstracije prilikom praznika Pedesetnice mogle su biti protumačene samo na ovaj način: Obećanje koje je Hrist dao učenicima o spuštanju Svetog Duha od Oca je bilo na ovaj način ispunjeno. „Izlio je na nas taj Duh, kao što vidite i čujete.“ Petar ih je uverio da se Davidovo proročanstvo nije odnosilo na njega samoga, jer se on nije vazneo na nebesa; on je ležao u svom grobu. Da je Davidova duša otišla na Nebo, Petar ne bi mogao biti toliko pozitivan u uveravanju svoje braće. On je svedočio o mrtvima koji spavaju u svojim grobovima do uskrsenja.

U Davidovim rečima na koje se poziva Petar: „Gospod je rekao mom Gospodu: ‘Sedi meni s desne strane, dok ne položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim,’“ Otac se naziva

Gospodom koji je rekao Hristu, koji je takođe Gospod i jednak sa Ocem: „Sedi meni s desne strane.“ „Zato“, rekao je Petar, „neka sav Izraelov dom pouzdano zna da ga je Bog učinio i Gospodom i Hristom, tog Isusa koga ste vi razapeli.“

David je nazvao Mesiju, u Njegovom božanskom karakteru, Gospodom, iako je On, po telu, bio Davidov sin direktnim poreklom. David je, proročkim predviđanjem, video Hrista kako ulazi u nebesa i zauzima svoj položaj sa desne strane Boga. Demonstracija kojoj su Jevreji bili svedoci na Pedeseticu je bila prikaz sile tog istog Isusa kojeg su sveštenici i poglavari prezrivo odbacili i raspeli. Prema svom obećanju On je poslao Svetog Duha sa Neba svojim sledbenicima, kao znak da je On, kao sveštenik i kralj, primio svu vlast na Nebu i na zemlji i da je Pomazani nad svojim narodom.

Tokom tog nezaboravnog događaja, veliki broj onih koji su se ranije ismejavali zamisli da je takva osoba bez pretenzija kao što je Isus bila Božiji Sin, postao je potpuno ubeđen u istinu i priznao ga je kao Spasitelja. Tri hiljade duša je dodato crkvi. Apostoli su govorili silom Svetog Duha, i njihove reči se nisu mogle osporiti, jer su bile potvrđene silnim čudima, izvedenim kroz izlivanje Božijeg Duha. Učenici su i sami bili zapanjeni rezultatima ove posete i brzom i oblinom žetvom duša. Svi ljudi su bili ispunjeni čuđenjem. Oni koji se nisu odrekli svoje predrasude i netrpeljivosti bili su toliko zastrašeni da se nisu usudili glasom ili nasilnim pokušajem da zaustave silno delo, i, za neko vreme je njihovo protivljenje prestalo.

Ovo svedočanstvo u vezi sa osnivanjem hrišćanske crkve dato nam je ne samo kao važan deo svete istorije, već takođe i kao pouka. Svi koji priznaju Isusovo ime treba da čekaju, bdiju i mole se sa jednim srcem. Sve razlike treba da se stave u stranu, a jedinstvo i međusobna nežna ljubav treba sve da ispuni. Tada naše molitve mogu ići gore zajedno našem nebeskom Ocu sa

snažnom, iskrenom verom. Tada možemo strpljivo da čekamo i da se nadamo ispunjenju obećanja.

Odgovor može doći sa iznenadnom brzinom i neodoljivom silom, ili može biti odlagan danima i nedeljama, da se naša vera iskuša. Međutim, Bog zna kako i kada da odgovori na našu molitvu. Naš deo posla je da stavimo sebe u vezu sa božanskim kanalom. Bog je odgovoran za svoj deo posla. Veran je Onaj koji je obećao. Velika i važna stvar za nas je da budemo jednog srca i uma, stavljajući u stranu svu zavist i zlobu, i da kao ponizni molioци bdimo i čekamo. Isus, naš Predstavnik i Poglavar, je spreman da za nas učini ono što je učinio za one koji su se molili i bdeli na dan Pedesetnice.

Isus je voljan da dodeli hrabrost i milost svojim sledbenicima danas kao učenicima u ranoj crkvi. Niko ne treba brzopleto da priziva priliku da se bori sa poglavarstvima i silama tame. Kada im Bog bude naredio da se uključe u borbu biće dovoljno vremena, On će onda dati slabima i onima koji oklevaju hrabrost i izražavanje izvan njihovih očekivanja.

Isto ismejavanje i mržnja koji su pokazani protiv Hrista mogu se videti da postoje sada protiv onih koje je On očigledno izabrao da budu Njegovi saradnici. Oni čiji su se duhovi podigli protiv učenja istine otežavaju delo Hristovih slugu. Međutim, Bog će iskoristiti njihov bes da proslavi sebe; oni ispunjavaju Njegovu svrhu pokretanjem umova da istraže istinu. Bog može dozvoliti ljudima da prate svoje zle sklonosti neko vreme, suprotstavljajući se Njemu, ali kada On vidi da je to za Njegovu slavu i za dobrobit Njegovog naroda, On će zaustaviti rugače, razotkriće njihov pretpostavljeni pravac i daće pobedu svojoj istini.

Sami argumenti apostola, iako jasni i ubeđujući, ne bi uklonili predrasudu Jevreja koja je odolela tolikim dokazima. Međutim, Sveti Duh je poslao te argumente u metu božanskom silom

ka njihovim srcima. Oni su bili kao oštre strele Svemoćnoga, osvedočavajući ih o njihovoj užasnoj krivici u odbacivanju i raspinjanju Gospoda slave. „Kad su to čuli, to ih je pogodilo u srce, pa su rekli Petru i ostalim apostolima: ‘Ljudi, braćo, šta treba da činimo?’ A Petar im reče: ‘Pokajte se i neka se svako od vas krsti u ime Isusa Hrista za oproštenje svojih greha, i primićete dar Svetog Duha.’“

Hristovi učenici i apostoli su imali dubok osećaj vlastite nesposobnosti, i u poniznosti i molitvi spojili su svoju slabost sa Njegovom snagom, svoje neznanje sa Njegovom mudrošću, svoju nedostojnost sa Njegovom pravednošću, svoje siromaštvo sa Njegovim neiscrpnim bogatstvom. Tako osnaženi i opremljeni nisu oklevali u službi svom Učitelju.

Petar je ubedio osvedočene ljude u činjenicu da su oni odbacili Hrista zato što su bili prevareni od sveštenika i poglavara; i ako budu nastavili da se obraćaju njima za savet, i da čekaju da te vođe priznaju Hrista pre nego što se oni usude da to učine, nikada ga neće prihvatiti. Ovi moćni ljudi, iako su se izjašnjavali kao posvećeni, bili su ambiciozni i revni za bogatstva i zemaljsku slavu. Oni nikada neće prići Hristu da prime svetlost. Isus je preokao strašnu odmazdu koja će doći na te ljude zbog njihovog upornog neverovanja, bez obzira što su im dati najsilniji dokazi da je Isus Sin Božiji.

„Tako su se krstili oni koji su svim srcem prihvatili ono što je govorio, i tog dana se učenicima pridružilo oko tri hiljade duša. Oni su bili postojani u apostolskom učenju i zajedništvu, i lomljenju hleba i molitvi. Strah je obuzeo svaku dušu, a apostoli su činili mnoga čuda i znakove.“

Od tog vremena pa nadalje jezik apostola je bio čist, jednostavan i precizan u rečima i akcentu, bez obzira da li su govorili svoj maternji jezik ili strani jezik. Ovi ponizni ljudi koji nikada nisu učili u proročkoj školi, predstavili su istine toliko uzvišeno

i čisto da su zapanjili one koji su ih čuli. Nisu mogli lično otići u najudaljenije delove zemlje, ali na prazniku je bilo ljudi iz svih krajeva sveta, i istine prihvaćene od njih su odnete do njihovih raznih domova, i objavljene su među njihovim ljudima, pridobijajući duše za Hrista.

Poglavlje II

ISCELJENI BOGALJ

Kratko vreme nakon spuštanja Svetog Duha, i odmah nakon perioda vatrene molitve, Petar i Jovan, idući do hrama na bogoslužnje, videli su zabrinutog siromaštvom pogođenog bogalja, četrdeset godina starog, koji nije znao nijedan drugi život osim onoga bola i slabosti. Ovaj nesrećni čovek je dugo čeznuo da ode Isusu i bude izlečen; ali on je bio skoro беспомоћан i uklonjen je daleko od prizora dela velikog Lekara. Konačno njegova usrdna preklinjanja su navela neke ljubazne osobe da ga odnesu do vrata hrama. Međutim, stigavši tamo otkrio je da je Iscelitelj, na kojeg su bile usmere njegove nade, ubijen okrutnom smrću.

Njegovo razočarenje je pokrenulo žalost onih koji su znali koliko dugo se on željno nadao i očekivao da će ga Isus izlečiti, i oni su ga svakog dana donosili do hrama, kako bi prolaznici mogli biti pokrenuti da mu daju sitniš ne bi li mu olakšali njegove sadašnje potrebe. Dok su Petar i Jovan prolazili, on ih je molio za milostinju. Učenici su gledali na njega sa saosećanjem. „A Petar je, zajedno s Jovanom, pogledao pravo u njega i rekao: ‘Pogledaj nas.’“ „Srebra i zlata nemam, ali ono što imam, to ti dajem: u ime Isusa Hrista Nazarećanina, hodaj!“

Lice siromašnog čoveka se rastužilo kada je Petar objavio svoje sopstveno siromaštvo, ali se ozarilo nadom i verom kad je učenik nastavio. „Tada ga je uhvatio za desnu ruku i podigao. I odmah su mu se učvrstila stopala i gležnjevi. Skočio je, stao na noge i hodio, a zatim ušao s njima u hram, hodajući i poskakujući i hvaleći Boga. I svi su ga videli kako hoda i hvali Boga. Osim toga, prepoznali su da je to onaj koji je sedeo na hramskim Lepim vratima i prosio milostinju, pa su se začudili i zadivili

zbog onoga što mu se dogodilo.“

Jevreji su bili zapanjeni što su učenici mogli činiti čuda sličnim onima Isusovim. On je, pretpostavljali su, mrtav i očekivali su da sve takve divne manifestacije prestanu sa Njim. Ipak tu je bio ovaj čovek koji je bio bespomoćni bogalj četrdeset godina, sada se radujući potpunom korišćenju svojih zglobova, slobodan od bola i srećan u veri u Isusa.

Apostoli su videli čuđenje ljudi, i pitali su ih zašto treba da se čude čudu kojeg su upravo bili svedoci, i da se odnose prema njima sa strahopoštovanjem kao da su preko svoje sopstvene sile uradili ovo. Petar ih je uverio da je ono učinjeno zaslugama Isusa Nazarećanina, kojeg su oni odbacili i raspeli, ali kojeg je Bog podigao iz mrtvih trećeg dana. „Stoga je njegovo ime - našom verom u to ime – ojačalo ovog čoveka koga gledate i poznajete, i vera koju imamo kroz njega vratila je ovom čoveku potpuno zdravlje pred svima vama. I sada, braćo, znam da ste to učinili u neznanju, kao i vaši poglavari. Ali Bog je tako ispunio ono što je unapred objavio ustima svih proroka, da će njegov Hristos stradati.“

Način na koji je Isus činio svoja čuda bio je veoma različit od načina Njegovih apostola. Njegov jezik je bio jezik onoga koji je posedovao silu u sebi. „Budi čist.“ „Umiri se! Ućuti!“ Niti je On oklevao da prihvati ponuđene počasti tokom tih dešavanja, niti je gledao da skrene umove ljudi od sebe, kao da Njegova čuda nisu izvedena Njegovom silom, za Njegovu slavu. Međutim, apostoli su izvodili čuda samo u Isusovo ime, i odbijali su da prime i najmanju počast za sebe. Tvrdili su da su oni samo sredstva tog Isusa kojeg su Jevreji raspeli, ali kojeg je Bog podigao i uzdigao sa svoje desne strane. On treba da prima sve počasti i hvalu.

Nakon obavljanja ovog čuda, ljudi su zajedno pohrlili u hram, i Petar im se obratio u jednom delu hrama, dok im je Jovan

govorio u drugom delu. Apostoli, pošto su govorili jasno o velikom zločinu Jevreja, u osuđivanju i odbijanju Kneza Života, bili su pažljivi da ih ne dovedu do ludila ili očaja. Petar je bio voljan da ublaži svirepost njihove krivice što je više moguće, pretpostavljajući da su oni učinili delo u neznanju. Objavio im je da ih Sveti Duh poziva da se pokaju za svoje grehe i da se obrate; da nema nade za njih osim kroz milost tog Hrista kojeg su raspeli; kroz veru samo u Njega njihovi gresi se mogu poništiti Njegovom krvlju.

Ovo propovedanje o Hristovom uskrsenju, i da će On konačno preko svoje smrti i uskrsenja podići sve mrtve iz njihovih grobova, duboko je uzdrimalo sadukeje. Oni su osetili da je njihova omiljena doktrina bila u opasnosti, i da je njihova reputacija u pitanju. Neki od zvaničnika hrama i nastojnik hrama su bili sadukeji. Nastojnik je, uz pomoć sadukeja, uhapsio dvojicu apostola i stavio ih je u zatvor, pošto je bilo previše kasno da se njihovi slučajevi istraže te noći.

Ti protivnici Hrista i apostolske doktrine nisu mogli da ne veruju, iako su odbijali da priznaju da je Isus ustao iz mrtvih i bio na zemlji četrdeset dana nakon toga; dokaz je bio previše ubedljiv za njih da bi posumnjali. Ipak, bez obzira na to, njihova srca nisu smekšala, niti ih njihova savest pogađala zbog užasnog dela koje su počinili osudivši ga na smrt. Kada je sila sa Neba došla na apostole na tako naročit način, strah ih je zadržao od nasilja, ali njihova ogorčenost i zloba su bili nepromenjeni. Pet hiljada je već prihvatilo novu nauku koju su poučavali apostoli; a fariseji i sadukeji su odlučili među sobom da ako bi ti učitelji bili pušteni da idu bez kontrole, njihov sopstveni uticaj bi bio u većoj opasnosti nego kada je Isus bio na zemlji. Ako su jedan ili dva govora od učenika mogli postići čudesne rezultate, svet bi uskoro poverovao u Hrista ako bi bili ostavljeni na slobodi, i uticaj sveštenika i moćnika bi bio izgubljen.

Sledećeg dana Ana i Kajafa, sa ostalim zvaničnicima hrama, su se susreli zajedno za suđenje zatvorenici, koji su onda izvedeni pred njih. U toj istoj prostoriji, i pred tim istim ljudima, Petar se sramno odrekao svog Gospoda. Sve je to jasno došlo pred um učenika, dok je sada izlazio na svoje sopstveno suđenje. On je sada imao priliku da se iskupi za svoj prethodni zli kuka-vičluk.

Prisutno društvo je zapamtilo ulogu koju je Petar odigrao na suđenju svog Učitelja, i oni su sebi laskali da može biti zaplašen pretnjom zatvorom i smrću. Ali Petar koji se odrekao Hrista u času Njegove najveće potrebe je bio impulsivan, samouveren učenik, koji se veoma razlikovao od Petra koji je bio pred Sannedrinom na ispitivanju tog dana. On je bio obraćen; nepoverljiv prema sebi, i nije više bio ponosni hvalisavac. On je bio ispunjen Svetim Duhom, i preko Njegove sile, postao je čvrst kao stena, hrabar, a ipak skroman, u veličanju Hrista. On je bio spreman da ukloni mrlju svog otpadništva poštovanjem imena kojeg se jednom odrekao.

Do sada su sveštenici izbegavali da spomenu Isusovo raspeće i uskrsenje; ali sada, da bi ispunili svoju nameru, bili su primorani da pitaju optužene kojom silom su uspeali da postignu neobično izlečenje bogalja. Onda se Petar, ispunjen Svetim Duhom, obratio sveštenicima i poglavarima sa poštovanjem i izjavio: „Znajte svi vi i sav izraelski narod: u ime Isusa Hrista Nazarećanina, koga ste vi razapeli, a koga je Bog podigao iz mrtvih, zahvaljujući njemu ovaj čovek stoji ovde pred vama zdrav! On je ‘kamen koji ste vi graditelji smatrali bezvrednim, a koji je postao ugaoni kamen’. I ni u kom drugom nema spasenja, jer nema drugog imena pod nebom datog među ljudima kojim bi se mi mogli spasiti.“

Hristov pečat je bio u Petrovim rečima, i njegovo lice je bilo osvetljeno Svetim Duhom. Blizu njega, kao ubedljivi svedok,

stajao je čovek koji je bio tako čudesno izlečen. Izgled ovog čoveka, koji je samo nekoliko sati ranije bio bespomoćni bogalj, sada obnovljenog tela i prosvetljen u vezi sa Isusom Nazarećaninom, dodavao je težinu svedočanstvu Petrovim rečima. Sveštenici, poglavari i narod su bili tihi. Poglavari nisu imali moć da ospore njegovu izjavu. Bili su primorani da čuju ono što najviše nisu želeli da čuju: činjenicu o uskrsenju Isusa Hrista i Njegove sile na Nebu da vrši čuda preko svojih apostola na zemlji.

Krunsko čudo podizanja Lazara iz mrtvih je zapečatilo odluku sveštenika da oslobode svet Isusa i Njegovih čudesnih dela, koja su brzo uništavala njihov sopstveni uticaj kod ljudi. Međutim, tu je bio ubeđujući dokaz da Isusova smrt nije zaustavila činjenje čuda u Njegovo ime, ni objavljivanje nauke koju je On učio. Već su vesti o čudu, i o propovedanju apostola, ispunile ceo Jerusalim sa uzbuđenjem.

Petrova odbrana, u kojoj je hrabro priznao odakle je dobio svoju silu, ih je zaprepastila. On je upućivao na kamen koji su graditelji smatrali bezvrednim, misleći na crkvene autoritete, koji su trebali primetiti vrednost Onoga kojeg su odbacili, ali koji je bez obzira na to postao ugaoni kamen. Ovim rečima on je jasno upućivao na Hrista, koji je bio kamen temeljac crkve.

Ljudi su bili zapanjeni hrabrošću učenika. Pretpostavljali su, zato što su bili neuki ribari, da će biti nadvladani sramotom kada se suoče sa sveštenicima, učiteljima zakona i starešinama. Međutim, upotrebili su znanje da su bili sa Isusom. Apostoli su govorili kao što je On govorio, sa ubeđujućom silom koja je ućutkala njihove protivnike. Kako bi sakrili svoju zbunjenost, sveštenici i poglavari su naredili da apostoli budu odvedeni, da bi se mogli posavetovati među sobom.

Oni su se svi složili da bi bilo beskorisno negirati da je čovek bio izlečen silom koja je data apostolima u ime raspetog Isusa. Oni bi rado pokrili čudo lažima; ali je delo bilo učinjeno u

punom svetlu dana i pred mnoštvom ljudi i već je došlo do saznanja hiljadama. Oni su osetili da se delo mora odmah zaustaviti, ili će Isus dobiti mnogo vernika, usledila bi njihova sopstvena sramota i oni bi bili smatrani krivima za ubistvo Sina Božijeg.

Međutim, bez obzira na njihovu sklonost da ubiju učenike, nisu se usudili da učine gore nego da im zaprete sa najoštrijom kaznom ako nastave da poučavaju ili da rade u Isusovo ime. Na to su Petar i Jovan hrabro izjavili da im je njihov posao dat od Boga, i da oni nisu mogli ništa drugo osim da govore stvari koje su videli i čuli. Sveštenici bi rado kaznili ove plemenite ljude zbog njihove nepokolebljive odanosti svom svetom pozivu, ali su se plašili naroda, „jer su svi slavili Boga zbog onoga što se dogodilo.“ Tako da su, sa ponovljenim pretnjama i naredbama, apostoli pušteni na slobodu.

Dok su Petar i Jovan bili zatvorenici, drugi učenici su se, znajući za zlobu Jevreja, molili za njih neprestano, plašeći se da će se okrutnost izvršena nad Hristom ponoviti nad njihovom braćom. Čim su apostoli oslobođeni potražili su svoju zabrinutu braću i izvestili su ih o ishodu istrage. Velika je bila radost vernika, i oni su se ponovo upustili u molitvu, da bi im veća snaga bila dodeljena u njihovom delu službe, za koju su videli da će se susreti sa istim odlučnim otporom koji je Hrist iskusio kada je bio na zemlji. Učenici nisu imali želju da proslave sebe, već su nastojali da uzdignu Isusa i da spasu duše kroz Njegovu spasnosnu poruku.

Dok su se njihove ujedinjene molitve uzdizale u veri na Nebo, stigao je odgovor. Mesto na kojem su se okupili se potreslo i oni su se ispunili Svetim Duhom. Nastavili su sa svojim delom, govoreći Božiju Reč sa ubedljivom silom, a crkva se uveliko dopunjavala na svakodnevnoj osnovi. Veliki broj se okupio u Jerusalimu da svetkuje sveti praznik. Uzbudljivi događaji raspeća i uskrsenja okupili su mnogo veći broj nego obično.

Kada je istina koju su poučavali apostoli izneta iznenada i sa ubeđujućom silom pred njih, hiljade su obraćene u danu.

Većina ovih novih vernika je bila odmah odsečena od porodice i prijatelja fanatičnom netrpeljivošću Jevreja. Mnogi od obraćenika su izbačeni sa posla i proterani iz svojih domova jer su pratili osvedočenja svoje savesti i založili se za Hristovo delo. Bilo je neophodno pružiti ovom ogromnom broju, okupljenom u Jerusalimu, domove i sredstva za izdržavanje. Oni koji su imali novac i posede rado su ih žrtvovali za postojeće vanredno stanje. Njihova sredstva su položena pred noge apostolima, koji su ih rasporedili svakom čoveku prema njegovoj potrebi, i nije bilo nikog među njima kome je falilo.

Jedan primer plemenitog dobročinstva je posebno spomenut u Pismima: „Tako je i Josif, koga su apostoli prozvali Barnaba, što znači ‘sin utehe’, Levit, rodom sa Kipra, posedovao komad zemlje, pa ga je prodao, doneo novac i stavio ga pred noge apostolima.“ Ovo je bio efekat izlivanja Svetog Duha na vernike. To ih je učinilo da budu jednog srca i duše. Imali su jedan zajednički interes – uspeh misije koja im je poverena. Njihova ljubav prema svojoj braći i delu za koje su se zalagali, bila je mnogo veća od njihove ljubavi prema novcu i posedima. Delovali su po svojoj veri, a svojim delima su svedočili da su duše ljudi smatrali većom vrednošću od bilo kog zemaljskog nasleđa.

Kada sebična ljubav prema svetu uđe u srce, duhovnost umire. Najbolji protivotrov za ljubav prema svetu je izlivanje Božijeg Duha. Kada Hristova ljubav potpuno obuzme srce, mi ćemo težiti da sledimo Njegov primer koji je zbog nas postao siromašan, da bismo mi kroz Njegovo bogatstvo mogli postati bogati. Kada postane očigledno da Duh istine slabi naklonost učenika prema svetu i učini ih samopožrtvovanima i dobronameranima, kako bi spasili svoje bližnje, pobornici istine će imati snažan uticaj na svoje slušaoce.

Kao suprotnost primeru koji je naveden, još jedan slučaj je bio zabeležen nadahnutim perom koji ostavlja mračnu mrlju na prvu crkvu: „Jedan čovek po imenu Ananija, zajedno sa svojom ženom Sapiro, prodao je jedno imanje i potajno zadržao deo dobijenog novca, za šta je znala i njegova žena. Zatim je doneo samo jedan deo i stavio ga pred noge apostolima.“ Par je zapazio činjenicu da su oni koji su se rastali od svojih poseda da bi podmirili svoju siromašniju braću bili visoko poštovani među vernicima. Oni su, zbog toga, zajedno se dogovarajući, odlučili da prodaju svoje imanje tako da deluje kao da sve svoje prihode daju u zajednički fond, ali bi zapravo zadržali veliki deo za sebe. Oni su tako zamislili da primaju za izdržavanje, koje su namerali da vrednuju više nego što je u stvari bilo, iz zajedničkih zaliha, i da obezbede visoko poštovanje svoje braće.

Međutim, sveti Bog mrzi licemerje i laž. Apostoli su bili pod utiskom pravog stanja slučaja, i kada je Ananija prineo dar, predstavljajući ga kao ceo prihod od prodaje svog imanja, Petar mu je rekao: „Ananija, zašto te je Sotona naveo da slažeš Svetom Duhu i potajno zadržiš deo novca dobijenog od prodaje zemlje? Zar nije ona bila tvoja i pre nego što si je prodao? A kad si je prodao, zar nisi mogao s tim novcem raditi šta si hteo? Zašto si u svom srcu naumio učiniti tako nešto? Nisi slagao ljudima, već Bogu.“ Kad je Ananija čuo te reči, srušio se i izdahnuo. Tako je veliki strah obuzeo sve koji su to čuli.“

Petar je pitao, „Zar nije ona bila tvoja?“ pokazujući tako da nikakav neopravdan uticaj nije bio nametnut Ananiji i Sapiro da ih primora da žrtvuju svoj posed za opšte dobro. Oni su delovali po izboru. Međutim, pretvarajući se da su podstaknuti Svetim Duhom, i pokušavajući da prevare apostole, oni su lagali Svećmoćnog.

„Posle otprilike tri sata, ušla je njegova žena, ne znajući šta se dogodilo. Petar ju je upitao: ‘Reci mi, jeste li za toliko prodali

imanje?’ A ona je rekla: ‘Da, za toliko.’ Tada joj je Petar rekao: ‘Zašto ste se dogovorili da iskušate Gospodnji Duh? Evo, pred vratima su noge onih koji su sahranili tvog muža, a sad će i tebe izneti.’ I ona se odmah srušila pred njegovim nogama i izdahnuła. Kad su ušli mladići, našli su je mrtvu, pa su je izneli i sahranili pored njenog muža. Veliki strah je obuzeo celu zajednicu pozvanih i sve koji su čuli za to.“

Ova upadljiva manifestacija Božijeg gneva nad prevarantima je bila provera za koju je beskrajna Mudrost znala da je potrebna. Crkva bi bila osramoćena da je u brzom rastu onih koji su ispovedali hrišćanstvo, bilo osoba koje se izjašnjavaju da služe Bogu, a obožavaju mamona.* Ima puno Ananija i Saphira u naše vreme, koje Sotona kuša da varaju, zbog njihove ljubavi prema novcu. Sa raznim planovima i izgovorima oni uskraćuju od Božije blagajne sredstva koja su im poverena za napredovanje Božijeg dela. Kada bi kazna Ananije i Saphire pohodila ovu klasu, bilo bi mnogo mrtvih tela u našim crkvama koja bi bilo potrebno sahraniti.

Ova izrazita presuda nad dva pohlepna licemera, čiji greh je bio otkriven apostolima dokazom Duha Božijeg, pokrenuo je strahopoštovanje svih novih obraćenika. Od tog trenutka oni su pokazali veću opreznost i temeljnije samoispitivanje, stavljajući na probu motive svojih dela. U svakom velikom verskom pokretu uvek postoji klasa koja je poneta talasom osećanja, ali koja uskoro otkriva sebičnost i sujetnu slavu. Takve osobe nikada ne mogu biti na časti cilju koji propagiraju.

Pronicljivost apostola u otkrivanju skrivenog greha dopri-nela je poverenju njihove braće u njih i poruci koju su propovedali. Apostoli su nastavili svoje delo milosti, lečenjem bolesnih i objavljivanjem raspetog i uskrslog Spasitelja, sa velikom

* „Mamon“ je u stvari sinonim za materijalizam.

silom. Krštenjem se stalno povećavalo mnoštvo u crkvi, ali niko im se nije usudio pridružiti ko nije bio ujedinjen srcem i umom sa vernicima u Hrista. Mnoštvo je pohrlilo u Jerusalim, donoseći svoje bolesne i one koji su bili mučeni nečistim duhovima. Mnogi bolesnici su bili položeni na ulici dok su Jovan i Petar prolazili, kako bi njihove senke mogle da padnu na njih i da ih izleče. Sila ustalog Spasitelja se zaista spustila na apostole, i oni su činili znake i čuda koji su dnevno povećavali broj vernika.

Ove stvari su veoma zbunjivale sveštenike i poglavare, posebno one među njima koji su bili sadukeji. Oni su videli da ako apostolima bude dozvoljeno da propovedaju uskrslog Spasitelja i da čine čuda u Njegovo ime, njihova doktrina da nije bilo uskrsenja mrtvih će biti odbačena od svih, a njihova sekta će uskoro izumreti. Fariseji su videli da će tendencija njihovog propovedanja biti potkopavanje jevrejskih ceremonija, kao i obezvređivanje žrtvenih prinosa. Njihovi prethodni pokušaji da potisnu ove propovednike su bili uzaludni, ali oni su se sada osećali odlučnima da spuste uzbuđenje.

Apostoli su u skladu sa tim bili uhapšeni i zatvoreni, a Sannedrin je bio pozvan da sudi u njihovom slučaju. Veliki broj učenih ljudi, zajedno sa zborom, su pozvani i savetovali su se zajedno šta treba uraditi sa ovim remetiocima mira. „Ali je Gospodnji anđeo noću otvorio zatvorska vrata, izveo ih i rekao: ‘Idite, stanite u hram i govorite narodu sve reči o ovom životu!’ Kad su to čuli, u zoru su ušli u hram i poučavali.“

Kada su se apostoli pojavili među vernicima, i ispričali kako ih je anđeo vodio direktno kroz grupu vojnika koji su čuvali zatvor, i naredio im da nastave delo koje je bilo prekinuto od strane sveštenika i poglavara, braća su se ispunila radošću i čuđenjem.

Sveštenici i poglavari u savetu su odlučili da im nameste optužbu za pobunu, da ih optuže da su ubili Ananiju i Saphiru, i

da su se urotili da liše sveštenike njihovog autoriteta i predaju ih na smrt. Verovali su da će se rulja ponovo uzбудiti da preuzme stvari u svoje ruke, i da postupi sa apostolima na isti način na koji su postupili sa Isusom. Bili su svesni da su mnogi koji nisu prihvatili Hristovu nauku bili umorni od samovoljne vlasti jevrejskih autoriteta, i bili su nestrpljivi za neku odlučnu promenu. Ako bi se ove osobe zainteresovale i prihvatile verovanje apostola, priznajući Isusa kao Mesiju, plašili su se da bi se bes celog naroda podigao protiv sveštenika, koji bi bili primorani da odgovaraju za Hristovo ubistvo. Odlučili su da preduzmu snažne mere da to spreče. Konačno su poslali da im se dovedu navodni zatvorenici. Veliko je bilo njihovo čuđenje kada im je bio donet izveštaj da su zatvorska vrata pronađena čvrsto zatvorenima i čuvar pred njima, ali da zatvorenici nigde nisu mogli biti pronađeni.

Uskoro je donet izveštaj: „Eno, ljudi koje ste bacili u zatvor stoje u hramu i poučavaju narod.“ Iako su apostoli čudesno izbačeni iz zatvora, oni nisu sačuvani od ispitivanja i kazne. Hrist je rekao kada je bio sa njima: „Pazite na sebe. Predavaće vas sudovima.“ Bog im je dao znak svoje brige i uverenje svog prisustva, šaljući im anđela; sada je bilo na njima da stradaju radi tog Isusa kojeg su propovedali. Narod je bio toliko pod uticajem onoga što su videli i čuli da su sveštenici i poglavari znali da je nemoguće da ih uzbune protiv apostola.

„Tada je zapovednik sa svojim stražarima otišao i doveo ih, ali ne na silu, jer su se bojali da ih narod ne kamenuje. Tako su ih doveli i postavili u dvoranu Sanedrina. A prvosveštenik ih je ispitivao i rekao: ‘Strogo smo vam zabranili da ne učite u to ime, a vi ste napunili Jerusalim svojim učenjem i hoćete da na nas navučete krv tog čoveka.’“ Nisu bili toliko voljni da ponesu krivicu za ubistvo Isusa kao kada su pokrenuli viku sa srozanom ruljom: „Njegova krv na nas i na našu decu!“

Petar je, sa drugim apostolima, zauzeo istu liniju odbrane koju je sledio na svom prošlom suđenju: „A Petar i drugi apostoli na to su rekli: ‘Bogu se treba pokoravati, pre nego ljudima.’“ Bio je to anđeo poslat od Boga koji ih je izbavio iz zatvora i koji im je naredio da poučavaju u hramu. Prateći njegova uputstva oni su slušali božansku zapovest, koju oni moraju nastaviti da rade po svaku cenu po sebe. Petar je nastavio: „Bog naših praočeva uskrsnuo je Isusa, koga ste vi ubili i obesili na drvo. Njega je Bog uzvisio sebi zdesna kao Vođu i Spasitelja, da dâ pokajanje Izraelu i oproštenje grehova. Mi smo svedoci tih događaja, kao i Sveti Duh, koji Bog daje onima koji mu se pokoravaju.“

Duh nadahnuća je bio na apostolima, i optuženi su postali tužitelji, optužujući za Hristovo ubistvo sveštenike i poglavare od kojih se sastojao sud. Jevreji su se toliko razbesneli zbog ovoga da su odlučili, bez bilo kakvog daljeg suđenja i bez dozvole rimskih komandira, da uzmu zakon u svoje ruke i da ubiju zatvorenike. Već krivi za Hristovu krv, oni su sada bili željni da natope svoje ruke krvlju Njegovih apostola. Međutim, tu je bio jedan učeni čovek i na visokom položaju čiji je jasni intelekt video da bi ovaj nasilni korak doveo do užasnih posledica. Bog je podigao čoveka u njihovom sopstvenom sudu da zaustavi nasilje sveštenika i poglavara.

Gamaliel, učeni farisej i doktor, čovek velike reputacije, bio je osoba ekstremne obazrivosti, koji je, pre nego što je govorio u ime zatvorenika, tražio da oni budu izvedeni. Zatim je govorio sa velikom oprežnošću i smirenošću: „Ljudi Izraelci, dobro pazite šta ćete uraditi s ovim ljudima. Jer pre nekog vremena ustao je Teuda, tvrdeći da je neko, i uz njega je pristalo oko četiristo ljudi. Ali on je bio ubijen, i svi oni koji su ga slušali razbežali su se i nestali. Posle njega je u dane popisa ustao Juda Galilejac i povukao narod za sobom. I on je poginuo, a svi koji su ga slušali rasuli su se. Zato vam sada kažem: Ne dirajte te ljude, nego ih

pustite jer ako je ova zamisao ili ovo delo od ljudi, propašće, ali ako je od Boga, nećete moći da ih zaustavite – inače bi se moglo pokazati da se borite protiv Boga.“

Sveštenici nisu mogli a da ne vide razumnost njegovih stavova; bili su primorani da se slože sa njim, i veoma nevoljno su pustili zatvorenike, nakon što su ih istukli sa štapovima i naložili im iznova da više ne propovedaju u Isusovo ime, inače će svojim životima platiti kaznu za svoju hrabrost. „A oni su onda otišli iz Sanedrina, radujući se što su bili dostojni da podnesu sramotu zbog njegovog imena. I svaki su dan u hramu i po kućama bez prestanka poučavali i propovedali dobru vest Hrista Isusa.“ Progonitelji apostola su se veoma uznemirili kada su uvideli svoju nesposobnost da nadvladaju ove Hristove svedoke, koji su imali vere i hrabrosti da pretvore svoju sramotu u slavu i svoj bol u radost radi svog Učitelja, koji je podneo poniženje i agoniju pre njih. Tako su ovi na zahtev stanara koji se nisu usuđivali da otvoreno priznaju svoju veru iz straha od Jevreja.

Poglavlje III

SEDAM ĐAKONA

„A u te dane, kad se povećavao broj učenika, Judejci koji su govorili grčki gundali su protiv Judejaca koji su govorili hebrejski, jer su njihove udovice bile zapostavljene prilikom svakodnevnog deljenja hrane.“ Jevreji koji su govorili grčki su bili stanovnici drugih država, gde se grčki jezik govorio. Najveći broj obraćenika su bili Jevreji koji su govorili hebrejski, ali ovi su živeli u Rimskom carstvu i govorili su samo grčki. Gundanja su se počela pojavljivati među njima da udovice Jevreja koji govore grčki nisu tako obilno snabdevane kao oni koji su bili u potrebi među Jevrejima. Bilo kakva pristrasnost takve vrste bi žalostila Boga; i brze mere su preduzete da se povrate mir i sklad među vernicima.

Sveti Duh je predložio metodu pomoću koje bi apostoli mogli biti slobodni od zadatka deljenja siromašnima i sličnih bremena, tako da bi mogli ostati slobodni da propovedaju Hrista. „Zato su dvanaestorica pozvali k sebi mnoštvo učenika i rekli: ‘Nije u redu da mi ostavimo Božju reč kako bismo delili hranu. Zato, braćo, pronađite među sobom sedam ljudi na dobrom glasu, koji su puni Duha i mudrosti, pa da njih postavimo nad ovim potrebnim poslom, a mi ćemo se posvetiti molitvi i poučavanju Božje reči.’“

Crkva je u skladu sa tim odabrala sedam ljudi punih vere i mudrosti Duha Božijeg, da se prihvate posla koji se tiče tog dela. Stefan je prvi izabran; on je bio Jevrej po rođenju i religiji, ali je govorio grčki jezik i bio je dobro upoznat sa običajima i manirima Grka. On je zbog toga smatran najpogodnijom osobom da stoji kao glava i da nadzire raspodelu fondova određenih za

udovice, siročad i dostojne sirotinje. Ovaj izbor je izašao u susret svima, i nezadovoljstvo i gundanje su utihnuli.

Sedam izabраниh ljudi su dostojanstveno izdvojeni za svoje dužnosti molitvom i polaganjem ruku. Oni koji su tako bili rukopoloženi, nisu zbog toga bili isključeni iz propovedanja vere. Naprotiv, zapisano je da je „Stefan, čovek pun dobrote i sile, činio mnoga čuda i znakove među narodom.“ Oni su bili potpuno osposobljeni da poučavaju istinu. Oni su takođe bili ljudi smirenog rasuđivanja i takta, dobro proračunati da postupaju sa teškim slučajevima iskušenja, gundanja ili ljubomore.

Ovaj odabir ljudi da vrše crkveni posao, kako bi apostoli mogli biti ostavljeni slobodnima za svoj posebni zadatak poučavanja istine, bio je posebno blagoslovljen od Boga. Crkva je napredovala brojčano i u snazi. „Tako je Božja reč sve više napredovala, i veoma se umnožavao broj učenika u Jerusalimu, a i mnogi sveštenici prihvatili su veru.“

Neophodno je da sada u crkvi bude održavan isti sistem i red kao i u dane apostola. Blagostanje dela zavisi uveliko od toga da njegova različita odeljenja budu vođena sposobnim ljudima, koji su osposobljeni za svoje položaje. Oni koji su izabrani od Boga da budu vođe u Božijem delu, imajući opšti nadzor za duhovni interes crkve, treba da budu oslobođeni, koliko god je to moguće, od briga i nevolja svetovne prirode. Oni koje je Bog pozvao da služe u reči i nauci treba da imaju vremena za odmor, molitvu i proučavanje Pisama. Njihovo jasno duhovno rasuđivanje se zamagljuje ulaženjem u manje detalje posla i bavljenjem različitim temperamentima onih koji se sastaju zajedno u svojstvu crkve. Prikladno je da sve stvari svetovne prirode budu iznete pred odgovarajuće službenike kako bi ih oni regulisali. Međutim, ako su toliko teške prirode da zbunjuju njihovu mudrost, one trebaju biti iznete pred zbor onih koji imaju nadzor nad celom crkvom.

Stefan je bio veoma aktivan u Božijem delu i hrabro je objavljivao svoju veru. „Ali ustali su neki od onih iz takozvane Sinagoge oslobođenika, zatim neki od Kirenaca i Aleksandri- naca i od onih iz Kilikije i Azije, da bi se prepirali sa Stefanom, ali nisu mogli da se suprotstave mudrosti i duhu kojim je govo- rio.“ Ovi učenici velikih rabina su se osećali samouverenima da u javnoj raspravi mogu ostvariti potpunu pobedu nad Stefanom, zbog njegovog navodnog neznanja. Međutim, on ne samo da je govorio silom Svetog Duha, već je bilo jasno svekolikom skupu da je on takođe student proročanstava, i da je učen u svim stva- rima zakona. On je vešto branio istine koje je propagirao i pot- puno je porazio svoje protivnike.

Sveštenici i poglavari koji su bili svedoci čudesne manife- stacije sile koja je pratila Stefanovu službu, bili su ispunjeni o- gorčenom mržnjom. Umesto da se pokore težini dokaza koje je on izneo, oni su odlučili da ga učutkaju ubistvom. Oni su neko- liko puta podmitili rimske vlasti da pređu bez komentara preko situacija kada su Jevreji uzeli zakon u svoje ruke i sudili, osudili i pogubili zatvorenike prema svom nacionalnom običaju. Stefa- novi neprijatelji nisu sumnjali da mogu da idu takvim putem bez opasnosti po sebe. Odlučili su da rizikuju posledice u svim de- šavanjima, i oni su zato uhvatili Stefana i doveli ga pred sa- nedrinski sud na suđenje.

Pozvani su učeni Jevreji iz okolnih država u svrhu pobijanja argumenata optuženog. Saul, koji se istakao kao revni protivnik Hristove nauke, i progonitelj svih koji su verovali u Njega, ta- kođe je bio prisutan. Ovaj učeni čovek je preuzeo vodeću ulogu protiv Stefana. On je uneo težinu rečitosti i logike rabina koje je nametnuo na ovaj slučaj da ubedi ljude da je Stefan propovedao obmanjujuća i opasna učenja.

Međutim, Saul se suočio sa Stefanom koji je bio visoko u- čen kao i on sam i koji je imao potpuno razumevanje namere

Božije u širenju jevanđelja drugim narodima. On je verovao u Avramovog, Isakovog i Jakovljevog Boga, i bio je potpuno utvrđen u vezi sa privilegijama Jevreja; ali njegove vera je bila široka i on je znao da je došlo vreme kada pravi vernici treba da se mole ne samo u hramovima načinjenim rukama, već širom sveta, ljudi mogu obožavati Boga u Duhu i u istini. Koprena se skinula sa Stefanovih očiju, i on je na kraju spoznao to što je bilo ukinuto Hristovom smrću.

Sveštenici i poglavari nisu postigli ništa protiv njegove jasne, smirene mudrosti, iako su bili žestoki u svom protivljenju. Odlučili su da učine Stefana primerom i da, dok tako zadovoljavaju svoju osvetoljubivu mržnju, spreče druge, preko straha, da prihvate njegovo verovanje. Protiv njega su podnete optužbe na najnametljiviji način. Lažni svedoci su unajmljeni da svedoče da su ga čuli kako govori bogohulne reči protiv hrama i zakona. Rekli su: „Na primer, čuli smo ga kako govori da će taj Isus Nazarećanin razvaliti ovo mesto i izmeniti običaje koje nam je predao Mojsije.“

Dok je Stefan stajao lice u lice sa svojim sudijama, da odgovara za zločin bogohuljenja, sveti sjaj je osvetlio njegovo lice. „I kad su ga svi oni koji su sedeli u Sanedrinu pogledali, videli su da mu je lice bilo kao lice anđela.“ Oni koji su uzvisivali Mojsija mogli su videti na licu zatvorenika istu svetu svetlost koja je osvetljavala lice drevnog proroka. Šekina je bio prizor koji oni nikada više neće gledati u hramu čija slava je otišla zauvek. Mnogi koji su posmatrali Stefanovo osvetljeno lice zadržali su i pokrili su svoja lica, ali tvrdoglavo neverovanje i predrasuda se nikada nisu pokolebali.

Stefan je ispitivan o istinitosti optužbi protiv njega, i branio se jasnim, uzbuđenim glasom koji je odzvanjao sudskom dvoranom. Nastavio je da ponavlja istoriju odabranog Božijeg naroda, rečima koje su općinile okupljene. On je pokazao temeljno

znanje jevrejske službe i njenog duhovnog tumačenja koje se sada pokazalo kroz Hrista. Počeo je sa Avramom i nastavio dalje kroz istoriju od naraštaja do naraštaja, idući kroz sve sve nacionalne zapise od Izraela do Solomona, uzimajući najimpresivnije pojedinosti da odbrani svoj cilj.

Pokazao je da je Bog zapovedio Avramovu veru, koji je dobio obećanu zemlju, iako nije posedovao ni stopu zemlje. Posebno se bavio Mojsijem, koji je primio zakon davanjem od anđela (množina; prim. prev.). Ponovio je Mojsijeve reči koje su predskazale Hrista: „Bog će vam između vaše braće podići proroka kao što sam ja, njega ćete slušati.“ Jasno im je predstavio da je greh Izraela bio u tome što nisu slušali glas anđela, koji je bio Hrist lično. Rekao je: „To je onaj koji je bio među narodom u pustinji s anđelom koji mu je govorio na gori Sinaj, i s našim praočevima. On je primio svete objave koje još žive, da ih preda vama.“

On je pojasnio svoju sopstvenu odanost Bogu i jevrejskoj veri, dok je pokazao da zakon u koji su oni verovali za spasenje nije mogao da sačuva Izrael od idolopoklonstva. On je povezao Isusa Hrista sa celom jevrejskom istorijom. Pozivao se na izgradnju Solomonovog hrama i na reči Solomona i Isaije: „Ipak, Svevišnji ne prebiva u građevinama koje su sagrađene rukama.“ „‘Nebo je moj presto, a zemlja je podnožje mojim nogama. Kakav ćete mi dom sagrađiti?,’ govori Gospod. ‘Gde je mesto mog počinka? Zar nije moja ruka sve to načinila?’“ Mesto najvišeg Božijeg obožavanja je bilo na Nebu.

Kada je Stefan došao do ovog detalja nastala je galama među narodom. Zatvorenik je čitao svoju sudbinu na licima pred njim. On je primetio otpor koji je dočekao njegove reči, koje su izgovorene po diktatu Svetog Duha. Znao je da daje svoje poslednje svedočanstvo. Malo je onih koji ispravno cene ovo Stefanovo obraćanje. Treba imati na umu priliku, vreme i mesto

kako bi njegove reči mogle da prenesu svoje puno značenje.

Kada je on povezo Isusa Hrista sa proročanstvima, i govorio o hramu na takav način, sveštenik je, delujući kao da je užasnut, pocepao svoju odoru. Ovo delo je Stefanu bilo znak da će njegov glas uskoro biti zauvek utišan. Iako je bio usred svoje propovedi, naglo ju je završio iznenada prekidajući lanac istorije i okrećući se prema svojim razbesnelim sudijama, rekao je: „Vi tvrdokorni ljudi neobrezanih srca i ušiju! Vi se stalno opirete Svetom Duhu - kako su činili vaši praočevi, tako i vi činite. Koga od proroka nisu progonili vaši praočevi? Čak su i poubijali one koji su ukazivali na dolazak Pravednika, čiji ste vi sada izdajnici i ubice postali, vi koji ste primili Zakon preko anđela, ali ga se niste držali.“

Na ovo su sveštenici i poglavari postali izvan sebe od besa. Bili su više kao divlje zveri predatori nego kao ljudska bića. Pobjurili su prema Stefanu, škrugućući zubima. Međutim, on nije bio uplašen, očekivao je ovo. Njegovo lice je bilo mirno i svetlelo je anđeoskom svetlošću. Razbesneli sveštenici i uzbuđena rulja ga nisu plašili. „A on je, pun Svetog Duha, upro pogled u nebo i ugledao Božju slavu i Isusa kako stoji s desne strane Bogu, pa rekao: ‘Evo, vidim otvorena nebesa i Sina čovečijeg kako stoji s desne strane Bogu.’“

Prizor ispred njega je nestao iz njegovog pogleda; kapije Neba su bile širom otvorene, i Stefan je, gledajući, video slavu Božijih dvorova i Hrista, kao da je tek ustao sa Njegovog prestola, stajući spreman da podrži svog slugu, koji se spremao da podnese žrtvu za Njegovo ime. Kada je Stefan objavio slavan prizor koji se otvorio pred njim, to je bilo više nego što su njegovi progonitelji mogli da podnesu. Zapušili su svoje uši, da ne bi mogli čuti njegove reči, i sa glasnim urlicima su složno i besno jurnuli prema njemu. „Dok su ga kamenovali, Stefan je rekao: ‘Gospode Isuse, primi moj duh.’ Zatim je kleknuo i iz sveg glasa

povikao: ‘Gospode, ne uzmi im ovo za greh!’ Kad je to rekao, izdahnuo je.“

Usred agonije najokrutnije smrti, verni mučenik, kao njegov božanski Učitelj, molio se za svoje ubice. Zahtevalo se da svedoci koji su optužili Stefana prvi bace kamenje. Ove osobe su spustile svoje odore pred Saulove noge, koji je aktivno učestvovao u raspravi i pristao na smrt zatvorenika.

Stefanovo mučeništvo je ostavilo dubok utisak na sve koji su tome bili svedoci. Bilo je to bolno iskušenje za crkvu, ali je za posledicu imalo Saulovo obraćenje. Vera, istrajnost i veličanje mučenika nisu mogli biti izbrisani iz njegovog sećanja. Božiji pečat na njegovom licu, njegovim rečima, koje su dosegle do same duše svih koji su ih čuli, osim kod onih koji su bili otvrdli odupiranjem svetlu, ostali su u sećanju posmatrača i svedočili su o istini toga što je on objavljivao.

Nije bilo pravne presude izrečene nad Stefanom, ali su rimske vlasti bile potkupljene velikom sumom novca da ne istraže slučaj. Činilo se da je Saul bio ispunjen pomahnitalom revnošću tokom prizora Stefanovog suđenja i smrti. Činilo se da je bio besan na svoja sopstvena osvedočenja da je Stefan bio počastvovan od Boga u samom trenutku kada je bio obeščašćen od ljudi. Nastavio je da progona Božiju crkvu, loveći ih, hvatajući ih u njihovim kućama i dovodeći ih sveštenicima i poglavarima da ih zatvore i ubiju. Njegova revnost u sprovođenju progonstva je bila užas za hrišćane u Jerusalimu. Rimske vlasti nisu preduzele nikakav poseban trud da zaustave okrutno delo, i potajno su pomagali Jevreje, kako bi ih umirili i osigurali njihovu naklonost.

Učeni Saul je bio moćno sredstvo u rukama Sotone u sprovođenju svoje pobune protiv Sina Božijeg; ali moćniji od Sotone je odabrao Saula da zauzme mesto mučenika Stefana, i da radi i strada za Njegovo ime. Saul je bio mnogo poštovan čovek među Jevrejima, zbog svoje učenosti i zbog svoje revnosti u

progonjenju vernika. On nije bio član Sanedrinskog suda sve do posle Stefanove smrti, kada je izabran u to telo za naknadu za udeo koji je odigrao tom prilikom.

Posle Stefanove smrti učenici su bili ograničeni u svojoj aktivnoj službi, i mnogi od vernika koji su privremeno boravili u Jerusalimu sada su se povukli u svoje udaljene domove zbog nasilnog progonstva protiv njih. Međutim, učenici se nisu usudili da napuste Jerusalim dok im Duh Božiji ne ukaže da je njihova dužnost da tako učine; jer im je Hrist zapovedio da prvo rade na tom terenu. Iako su sveštenici ogorčeno progonili nove obraćenike, nisu se usudili neko vreme da hvataju učenike, s obzirom da su bili nadvladani svedočanstvom umirućeg Stefana, shvatajući da je njihov postupak sa njim pokvario njihov sopstveni cilj u umovima ljudi.

Hrist je naredio svojim učenicima da idu i uče sve narode; ali prethodna učenja koja su primili od Jevreja učinila su teškim za njih da potpuno shvate reči svog Učitelja, i zato su bili spori da deluju po njima. Nazivali su se Avramovom decom i gledali su na sebe kao na naslednike božanskog obećanja. Sve dok nije prošlo nekoliko godina od Gospodnjeg vaznesenja njihovi umovi nisu bili dovoljno široki da jasno razumeju svrhu Hristovih reči, da oni treba da rade za obraćenje neznabožaca kao i Jevreja.

Njihovi umovi su bili posebno usmereni na ovaj deo posla od strane samih neznabožaca, od kojih su mnogi prihvatili Hristovu nauku. Pomno prateći Stefanovu smrt i posledično razilaženje vernika po Palestini, Samarija je bila veoma dirnuta. Samarićani su ljubazno prihvatili vernike, i pokazali su volju da čuju za Isusa, koji im je, u svojoj javnoj službi propovedao sa velikom silom. Slušali su sa jakim interesovanjem sve što je imalo veze sa Hristom. Ovde su učenici počeli da potpunije razumeju da jevanđelje nije na bilo koji način ograničeno na Jevreje; jer su se obraćenja događala među svim slojevima, bez

bilo kakvog određenog posebnog truda od strane hrišćanskih učitelja. Mnogi obraćenici Hristu među neznabošcima su pokazali jevrejskim vernicima da oni nisu jedini koji su obuhvaćeni Hristovom porukom.

Neprijateljstvo koje je postojalo između Jevreja i Samarićana se smanjilo, i nije se više moglo reći da nisu imali posla jedni sa drugima. Filip je napustio Jerusalim i propovedao je u Samariji uskrslog Iskupitelja. Mnogi su verovali i primili hrišćansko krštenje. Filipovo propovedanje je bilo obeleženo sa toliko velikim uspehom, i toliko mnoštvo se okupilo pod Hristov zaklon, da je on konačno poslao po pomoć iz Jerusalima. Kao odgovor na ovu molbu, crkva je poslala Petra i Jovana da mu pomognu, koji su radili u Samariji sa divnim rezultatima. Oni su sada razumeli značenje kada je Hrist rekao: „Bićete mi svedoci u Jerusalimu, po celoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.“

Među obraćenicima u Samariji je bio jedan Simon, koji je, sotonskom silom kroz vraćanje, ostvario veliku slavu među narodom. „I svi, od najmanjeg do najvećeg, slušali su ga pažljivo i govorili: ‘Ovaj čovek je Božja sila, sila velika.’ Pristajali su uz njega jer je već duže vreme izazivao njihovo divljenje svojim magijskim umećem.“ Međutim, kada je video veću silu pokazanu od apostola u lečenju bolesnih i u obraćenju duša istini, pomislio je da će ujedinjenjem sa Hristovim vernicima moći da čini čuda jednaka onima koja su ostvarili apostoli. On se tako nadao da će veoma dodati svojoj slavi i bogatstvu, jer je trgovao svojim vraćanjima i sotonskim umotvorinama, pretvarajući se da prenosi njihove tajne drugima.

Njegov zamračeni um nije mogao razlikovati silu Svetog Duha od sile Sotone. On je otišao kod Petra i ponudio mu je novac ako bi mu dao moć da leči bolesne i da prenosi ljudima Svetog Duha, polaganjem svojih ruku na njih. Petar se ispunio užasom na takav predlog i žestoko je ukorio Simonovu drskost.

Rekao je: „Neka tvoje srebro propadne zajedno s tobom, jer si mislio da novcem stekneš Božji dar!

Ti nemaš ni najmanjeg udela u ovome, jer tvoje srce nije pravo u Božjim očima. Pokaj se, dakle, zbog te svoje zloće i usrdno moli Gospoda da ti se oprostí što si u srcu imao tu zamisao, jer vidim da si pun otrovne žuči i nepravедnosti.“

Vračar je zadrhtao od straha kad je njegov greh prikazan pred njim na jasan način. Počeo je da primećuje svoju sopstvenu zlobnu drskost, i preklinjao je Petra da se moli da ne dođe na njega Božiji gnev zbog njegovog drskog greha. Petar je sa zatrašujućom silom pokazao Simonu da je on još bio nedodirnut Božijom milošću; jer da je njegov um bio tako prosvetljen, on bi znao da se sveta sila Svetog Duha ne može kupiti ili prodati za pare. Hrist je, po beskonačnoj ceni sebe samoga, pribavio svom narodu silu Svetog Duha, da bude data samo Njegovim odabranim oruđima, čiji životi moraju biti slobodni od sebičnosti i greha.

Gospod je sada poslao svog anđela Filipu, upućujući ga da pređe pustinju i ide u Gazu. „Na to je on ustao i pošao. Usput je sreo jednog Etiopljanina evnuha, dvoranina, visokog dostojanstvenika kandake, etiopske carice, koji je bio nad svom njenom riznicom. On je bio u Jerusalimu da se pokloni Bogu, a sada se vraćao. Sedeo je u svojim kolima i naglas čitao proroka Isaiju.“ Evnuh je u svojoj slepoći pipao za svetlošću. On je verovao u Pisma, ali ih nije mogao potpuno razumeti. On je zato otputovao u Jerusalim do hrama. Gladan i žedan znanja, izneo je svoje poteškoće pred sveštenike i književnike, ali bio je još više zbunjen nego ranije njihovim tumačenjima Pisma. Grozničavo se molio za svetlost i znanje, i Bog je čuo njegovu molitvu i poslao je svog anđela Filipu, naređujući mu da ode u Gazu u svrhu propovedanja Hrista jednoj duši koja je bila gladna i žedna istine.

Evnuh je u Jerusalimu čuo kontradiktorne izveštaje u vezi

sa Isusom Nazarećaninom. Njegov um je bio uznemiren tom temom. Imao je kopiju Pisama kod sebe i marljivo je proučavao proročanstva u vezi sa Mesijom, kada ga je Filip sreo. Bili su stranci, ali Filipov um je bio pod utiskom da je to čovek kome je potrebna njegova pomoć. Filip je, hodajući pored kočije, upitao evnuha da li razume proročanstva koja je čitao. On je odgovorio da mu je potrebno da ga neko uputi i pozvao je Filipa da sedne pored njega.

Pismo koje je on proučavao je bilo Isaija 53:7. Filip je razumeo želju njegovog srca, i propovedao mu je Isusa Hrista otkrivenog u proročanstvu i Njegovu misiju na zemlji da spasi grešnike. Pokazao mu je neophodne korake da prihvati u obraćenju-pokajanju prema Bogu zbog prestupa Očevog zakona, vere u Hrista kao Spasitelja ljudi i u krštenju u Njegovu smrt. Evnuhovo srce je bilo potpuno spremno da primi svetlost i istinu, i on je prihvatio sa radošću jevanđelje koje je propovedao Filip.

„Dok su išli putem, došli su do neke vode, a dvoranin reče: ‘Evo vode! Šta me sprečava da se krstim?’ A Filip mu reče: ‘Ako veruješ svim svojim srcem, možeš.’ A on reče: ‘Verujem da je Isus Hristos Sin Božji.’ Evnuhov odgovor je bio brz i odlučan. Zapovedio je da kočija stane, „pa su obojica sišli u vodu, i Filip i dvoranin, i Filip ga je krstio. Kad su izašli iz vode, Gospodnji Duh je uzeo Filipa, i dvoranin ga više nije video, nego je radosno produžio svojim putem.“

U ovom primeru imamo prikaz Božije brige za svoju decu. Pozvao je Filipa iz njegove uspešne službe u Samariji da pređe pustinju i ode u Gazu da radi za jednu dušu koja je istraživala. Brzina kojom je evnuh prihvatio jevanđelje i delovao po njegovom verovanju treba da bude pouka za nas. Bog je isplanirao da mi trebamo biti brzi u prihvatanju i priznavanju Hrista, brzi da ga poslušamo i da odgovorimo na poziv dužnosti. Evnuh je bio čovek dobre reputacije, i bio je na visokom i odgovornom

položaju. Preko njegovog obraćenja jevanđelje je odneto u Etiopiju, i mnogi su tamo prihvatili Hrista i izašli su iz tame paganimizma u jasnu svetlost hrišćanstva.

Poglavlje IV

SAULOVO OBRAĆENJE

Saulov um je bio veoma uskomešan Stefanovom trijumfalnom smrću. Njegove predrasude su bile uzdrmane; ali mišljenja i argumenti sveštenika i poglavara konačno su ga ubedili da je Stefan bio bogohulnik; da je Isus Hrist kojeg je propovedao bio varalica, i da oni koji obavljaju svete službe moraju biti u pravu. Budući čovek odlučnog uma i čvrste namere, on je postao vrlo ogorčen u protivljenju hrišćanstvu, nakon što se jednom sasvim utvrdio u pogledima da su sveštenici i književnici bili u pravu. Njegova revnost vodila ga je u dobrovoljni angažman u progonstvu vernika. Činio je da sveti ljudi budu dovlačeni pred veća, i zatvarani ili osuđivani na smrt bez dokaza o nekom prekršaju, osim vere u Isusa. Sličnog karaktera, premda u različitom smeru, bila je revnost Jakova i Jovana, kad su hteli da prizovu oganj s neba da proždre one koji su omalovažili i uvredili njihovog Učitelja.

Saul se spremao na put za Damask svojim poslom; ali bio je odlučan da postigne dvostruki cilj tragajući dok je išao za vernicima u Hrista. Za ovu svrhu obezbedio je pisma od prvosveštenika da se čitaju u sinagogama, koja ga ovlašćuju da hvata sve one koji su osumnjičeni za verovanje u Isusa, i da se šalju po glasnicima u Jerusalim da im tamo sude i kazne ih. On je krenuo na put pun snage i energije muževnosti i žara pogrešne revnosti.

Kako su se umorni putnici bližili Damasku, Saulove oči su sa zadovoljstvom počivale na plodnoj zemlji, lepim vrtovima, rodnim voćnjacima i hladnim potocima koji su žuborili usred svežih, zelenih šikara. Bilo je vrlo osvežavajuće posmatrati takav prizor nakon dugog, zamornog putovanja preko pustinje.

Dok je Saul sa svojim društvom gledao i divio se, iznenada je munja iznad blistavog sunca sevnula oko njega, „pa je pao na zemlju i začuo glas koji mu se obratio: 'Saule, Saule, zašto me progoniš?' A on je upitao: 'Ko si ti, Gospode?' A Gospod reče: 'Ja sam Isus, koga ti progoniš. Teško ti je protiv bodila ritati se.'“

Ovo je bio prizor najveće zabune. Saulovi pratioci bili su pogođeni užasom i gotovo slepi od intenzivne svetlosti. Oni su čuli glas ali nisu nikog videli, i za njih je sve bilo nerazumljivo i zagonetno. Ali Saul, ležeći ispružen na zemlji, razumeo je reči koje su izgovorene i jasno video pred sobom Sina Božijeg. Jedan pogled na to slavno Biće zauvek je utisnuo njegov lik u umu pogođenog Jevrejina. Reči su pogodile cilj u njegovom srcu sa užasnom silom. Poplava svetlosti izlila se na pomračene ćelije njegovog uma, otkrivajući mu neznanje i zabludu. Video je, dok je zamišljao sebe kao revnog slugu Božijeg u progonjenju Hristovih sledbenika, da u stvarnosti obavlja posao za Sotonu.

Uvideo je svoju glupost u oslanjanju svoje vere na ubeđivanja sveštenika i poglavara, čija sveta služba im je davala veliki uticaj na njegov um, i navela ga da veruje da je priča o uskrsenju bila vešta izmišljotina Isusovih učenika. Sada kad se Hrist otkrio Saulu, Stefanova propoved je snažno ušla u njegov um. One reči koje su sveštenici proglasili hulom, sada mu izgledale kao nepobitna istina. U to vreme čudesnog prosvetljenja, njegov um je delovao izrazito brzo. Pratio je unazad proročku istoriju, i video da je odbacivanje Isusa od Jevreja, Njegovo raspeće, uskrsenje i uznesenje bilo unapred najavljeno od proroka, i dokazivalo ga kao obećanog Mesiju. Setio se Stefanovih reči: „Evo, vidim otvorena nebesa i Sina čovečijeg kako stoji s desne strane Bogu;“ i znao je da je svetac na samrti gledao na kraljevstvo Slave.

Kakvo je ovo bilo otkrivenje za progonitelja vernika. Jasna, ali zastrašujuća svetlost provalila je u njegovu dušu. Hrist mu se

otkrio kao Onaj koji je imao doći na zemlju da ispuni svoju misiju, ali odbijen, zlostavljan, osuđen i raspet od onih koje je došao da spasi, i kao ustali iz mrtvih koji se vazneo na nebesa. U tom strašnom trenutku setio se da je sveti Stefan bio žrtvovan po njegovom pristanku; i da su se njegovim posredstvom mnogi sveti suočili sa svojom smrću kroz okrutno progonstvo.

„A on drhteći i pun strahopoštovanja reče: 'Gospode, šta želiš da činim?' I Gospod mu reče: 'Sad ustani i idi u grad, i reći će ti se šta treba da činiš.'“ Nikakva sumnja nije ušla u Saulov um da je ovo stvarni Isus iz Nazareta koji mu je govorio, i da On zaista dugo očekivani Mesija, Uteha i Otkupitelj Izraela. I sada je ovaj Isus, koji je dok je podučavao na zemlji govorio u parabolama svojim slušaocima, koristeći objekte da ilustruje njihovo značenje, uporedio Saulovo delo, u progonjenu Hristovih sledbenika, sa ritanjem protiv bodila.

Spasitelj je govorio Saulu kroz Stefana, čije jasno rezonovanje iz Pisama se nije moglo osporiti. Učeni Jevrej je video lice mučenika obasjano svetlošću Hristove slave koje je izgledalo kao lice anđela. On je bio svedok njegove trpeljivosti prema svojim neprijateljima i njegovom praštanju istima. Zatim je bio svedok hrabrosti i vedre skrušenosti drugih vernika u Isusu dok su mučeni i cveljeni, od kojih su neki predali svoje živote sa radošću zbog svoje vere.

Sva ova svedočanstva su bučno apelovala na Saula, i utisnula osvedočenje na njegov um; ali njegovo obrazovanje i predrasude, njegovo poštovanje prema sveštenicima i poglavarima, i njegov ponos i popularnost, poduprli su ga u pobuni protiv glasa savesti i milosti Božije. Noćima se borio protiv osvedočenja, i uvek bi okončao stvar ispovedajući svoju veru da Isus nije bio Mesija, da je On bio varalica, a njegovi sledbenici zavedeni fanatici.

Sada je Hrist govorio Saulu svojim vlastitim glasom:

„Saule, Saule, zašto me progoniš?“ I na pitanje: „Ko si ti, Gospode?“ odgovorio je isti glas: „Ja sam Isus, kojega ti progoniš.“ Ovde se Hrist identifikuje sa svojim narodom koji strada. Saul je, u progonstvu Isusovih sledbenika, udario direktno protiv Gospoda Nebeskoga. Isus je objavio da je u povređivanju Njegove braće na zemlji Saul udario protiv njihovog Poglavara i Predstavnika na Nebu. U lažnim optužbama i svedočenju protiv njih, on je lažno optuživao i svedočio protiv Spasitelja sveta. Ovde se jasno vidi da Hrist pati u licu svojih svetaca.

Kad se blistava slava povukla, i Saul se podigao sa zemlje, otkrio je da je potpuno lišen vida. Svetlost Hristove slave bila je suviše intenzivna za vid jednog smrtnika, i kad je povučena crnilo noći je palo na njegov vidik. On je verovao da je ova slepoća bila kazna od Boga za okrutno progonstvo Isusovih sledbenika. Pipao je u strašnoj tami, i njegovi kompanjoni, u strahu i zaprepašćenju, odveli su ga svojim rukama u Damask.

Koliko se razlikovao njegov ulazak u grad od onoga što je očekivao! U ponosnom zadovoljstvu on se približavao Damasku, očekujući po svom dolasku da bude pozdravljen razmetanjem i tapšanjem zbog slave koju mu je dodelio prvosveštenik, i velike revnosti i prodornosti koju je pokazao u traganju za vernicima kako bi ih sprovodio kao zarobljenike u Jerusalim, gde će biti osuđeni i kažnjeni bez milosti. Rešio je da njegovo putovanje bude krunisano uspehom; a njegov hrabri i istrajni duh nije se plašio poteškoća ni opasnosti u sleđenju tog cilja. Bio je odlučan da nijedan hrišćanin ne umakne njegovoj budnosti; on bi ispitivao muškarce, žene i decu vezano za njihovu veru, kao i onima s kojima su bili povezani; ulazio bi u kuće, sa silom da pohvata njihove ukućane, i pošalje ih kao zatvorenike u Jerusalim.

Ali kako se promenio prizor od onog koji je očekivao! Umesto ispoljavanja sile i primanja počasti, on sam je zapravo bio

zatvorenik, budući lišen vida i zavisan od vođstva svojih pratilaca. Besspomoćan i mučen kajanjem, osećao se da je pod smrtnom osudom, i nije znao šta će dalje Gospod tražiti od njega.

Odveden je u kuću učenika Jude, gde je ostao sam, proučavajući to čudno otkrivenje koje mu je pokvarilo sve planove i promenilo celi tok njegovog života. Tri dana su prošla u potpunom slepilu, koje strašno vreme je koristio za razmišljanje, pokajanje i usrdnu molitvu, ne jedući niti pijući tokom čitavog perioda. Setio se sa gorčinom Stefana i dokaza koji je dao u svom mučeništvu, silom većom od zemaljske. Razmišljao je sa užasom o svojoj krivici što se povodio za zlobom i predrasudama sveštenika i poglavara, zatvarajući oči i uši pred najupadljivijim dokazom, i neumorno predvodeći karavan u progonstvu vernika u Hrista.

Bio je odsečen u svojoj samoći; nije imao komunikaciju sa crkvom, jer su oni bili upozoreni na svrhu njegovog putovanja u Damask od vernika u Jerusalimu; i verovali su da igra neku ulogu kako bi bolje sproveo svoje planove za njihovo progonstvo. Nije imao želju da apeluje na neobraćene Jevreje; jer je znao da ga ne bi slušali ili uvažavali njegove konstatacije. Činilo mu se da je sasvim odvojen od ljudskog saosećanja; i razmišljao je i molio se skroz slomljenog i pokajničkog duha.

Ta tri dana bili su kao tri godine za slepog i savešću pogođenog Jevreja. Nije bio novajlija za Sveto Pismo, i u svojoj tami i samoći prisetio se pasusa koji su odnosili na Mesiju, te pratio proročanstva sa sećanjem izoštranim osvedočenjem koje je obuzelo njegov um. Počeo se čuditi svojoj pređašnjoj slepoći u razumevanju, kao i slepoći Jevreja uopšte, u odbacivanju Isusa kao obećanog Mesije. Sada mu se sve činilo jasnim, i znao je da su predrasude i neverstvo zamaglile njegovu percepciju i sprečile ga da prepozna u Isusu iz Nazareta Mesiju iz proročanstava.

Ovo čudesno Saulovo obraćenje demonstrira na zapanjujući

način čudotvornu Hristovu silu u osvedočenju uma i srca čoveka. Saul je zaista bio poverovao da imati veru u Isusa zapravo znači odbaciti zakon Božiji, i službu žrtvenih prinosa. Verovao je da je sam Isus zanemarivao zakon, i učio svoje učenike da on sada ne važi. Verovao je da je njegova dužnost da upregne svu svoju snagu kako bi iskorenio to uznemirujuće učenje da je Isus Knez života; i sa savesnom revnošću postao je istrajni progonitelj crkve Hristove.

Ali Isus, čije ime je mrzeo i prezirao iznad svih, sam se otkrio Saulu, u svrhu sputavanja njegove ludačke karijere, i da načini od ovog najneobećavajućeg subjekta sredstvo putem kojeg će nositi jevanđelje neznabošcima. Saul je bio savladan ovim otkrivenjem, i primetio da se u suprotstavljanju Isusu iz Nazareta sam bio svrstao protiv Iskupitelja sveta. Nadvladan osećaj sopstvene krivice, on je uzviknuo: „Gospode, šta hoćeš da činim?“ Isus ga nije tada i na tom mestu informisao o zadatku koji mu je dodelio, već ga poslao po instrukcije kod samih učenika koje je tako gorko progonio.

Čudesna svetlost koja je prosvetlila Saulovu tamu bila je delo Gospodnje; ali takođe je postojao zadatak koji su za njega morali obaviti Hristovi učenici. Odgovor na Saulovo pitanje je bio: „Sad ustani i idi u grad, i reći će ti se šta treba da činiš.“ Isus šalje ovog ljubopitljivog Jevreja u Njegovu crkvu, da od njih stekne znanje o svojoj dužnosti. Hrist je obavio delo otkrivenja i osvedočenja; i sada je pokajnik bio u stanju da uči od onih koje je Bog odredio da podučavaju istinu. Na taj način Isus je potvrdio autoritet svoje organizovane crkve, i doveo Saula u vezu sa svojim predstavnicima na zemlji. Svetlost nebeskog prosvetljenja lišila je Saula vida; ali Isus, veliki Iscelitelj, nije ga odmah obnovio. Svi blagoslovi teku od Hrista, ali On je sada ustanovio crkvu kao Njegovo predstavništvo na zemlji, i njoj predao zadatak usmeravanja pokajanog grešnika na put života. Upravo oni

ljudi koje je Saul nameravao da uništi morali su biti njegovi instruktori u religiji koju je prezirao i progonio.

Saulova vera bila je surovo kušana tokom ta tri dana posta i molitve u Judinom domu, u Damasku. Bio je potpuno slep i u krajnjoj tami uma u pogledu onog što se tražilo od njega. Bio je upućen u Damask, gde će mu se kazati šta da čini. U svojoj nezvesnosti i tuzi usrdno je zavapio Bogu. „U Damasku je bio jedan učenik koji se zvao Ananija. Njemu je Gospod rekao u viziji: 'Ananija!' On se odazvao: 'Evo me, Gospode!' A Gospod mu je rekao: 'Ustani, idi u ulicu koja se zove Prava, i u Judinoj kući potraži čoveka iz Tarsa po imenu Saul. On se upravo moli, i u viziji je video kako čovek po imenu Ananija ulazi i polaže ruke na njega da bi mu se vratio vid.'“

Ananija je jedva mogao verovati u reči anđeoskog glasnika, jer Saulovo ogorčeno progonstvo svetaca u Jerusalimu se svuda pročulo. Upustio se u prepirku, rekavši: „Ali Ananija odgovori: 'Gospode, od mnogih sam čuo za tog čoveka, da je mnogo zla naneo tvojim svetima u Jerusalimu. A i ovde ima ovlašćenje od svešteničkih glavara da baci u okove sve koji prizivaju tvoje ime.' Ali Gospod mu reče: 'Idi, jer mi je taj čovek izabrano oruđe da nosi moje ime neznabošcima, a i kraljevima i Izraelovim sinovima.'“

Učenik je, poslušan ovom nalogu od anđela, potražio čoveka koji je donedavno odisao pretnjama protiv svih koji veruju u ime Isusovo. On mu se obratio: „'Brate Saule! Gospod, Isus, koji ti se pojavio na putu kojim si dolazio, poslao me je da ti se vrati vid i da se ispuniš Svetim Duhom.' I odmah mu je s očiju spalo nešto kao ljuske, pa mu se vratio vid. On je ustao i krstio se.“

Hrist ovde daje primer o Njegovom načinu rada za spasenje ljudi. On je mogao obaviti sav ovaj posao za Saula; ali to nije bilo u skladu sa Njegovim planom. Njegovi blagoslovi moraju

doći kroz posrednike koje je On postavio. Saul je morao nešto učiniti u pravcu priznanja onima o čijem je uništenju razmišljao; a Bog je imao odgovoran zadatak za te ljude koje je autorizovao da deluju umesto Njega.

Saul je učio od tih učenika. U svetlosti zakona video je sebe kao grešnika. Video je da je Isus, kojeg je u svom neznanju smatrao varalicom, začetnik i temelj religije Božjeg naroda od Adamovih dana, i svršitelj te vere sada je bio tako jasan u njegovoj prosvetljenoj vizuri; branitelj istine i ispunjivač proročanstava. Smatrao je da je Isus poništavao zakon Božji; ali kad je njegov duhovni vidik dotaknut prstom Božijim, naučio je da je Hrist bio začetnik čitavog jevrejskog sistema žrtava; da je došao na svet sa izričitom svrhom odbrane zakona svog Oca; i da je u Njegovoj smrti tipski zakon susreo svoj antitip. U svetlosti moralnog zakona, za koji je sam verovao da ga revnosno drži, Saul je video sebe kao grešnika nad grešnicima. On se pokajao, to jest umro grehu, postao poslušan zakonu Božijem, imao veru u Isusa Hrista kao svog Spasitelja, bio kršten, i propovedao Isusa onako ozbiljno i revno kao što ga je nekad poricao.

Iskupitelj sveta ne odobrava iskustvo i praksu u religijskim stvarima nezavisno od svoje organizovane i priznate crkve.³

³ Fraza „priznata crkva“ podrazumeva priznanje i odobravanje koje dolazi od Gospoda, zasnovano na vernosti i poslušnosti Bogu. U to vreme hrišćanska zajednica je bila nepriznata i progonjena kako od Jevreja tako i od neznabožaca, te stoga „zvanično“ priznavanje nema ništa sa kontekstom u kojem govori pisac. Sama reč „crkva“ je nebiblijski termin, ali isti pisac na drugom mestu ne ostavlja nedoumice u pogledu značenja: „Bog ima crkvu. To nije velika katedrala, niti je nacionalna ustanova, niti su to razne denominacije; to je narod koji voli Boga i drži Njegove zapovesti. ‘Gde su dva ili tri sabrana u moje ime, onde sam ja među njima’ (Matej 18:20). Gde je Hrist čak i među nekolicinom najskromnijih, ovo je Hristova crkva, jer prisutnost Najvišeg i Svetog koji prebiva u večnosti jedino može ustanoviti crkvu.“ (Ellen G. White, *The Upward Look*, p. 315)

Mnogi imaju zamisao da su odgovorni samo Hristu za svoju svetlost i iskustvo, nezavisno od Njegovih priznatih sledbenika na zemlji. Ali u istoriji Saulovog obraćenja dati su nam važni principi koje uvek trebamo imati na umu. On je bio direktno doveden u Hristovo prisustvo. On je bio onaj kome je Hrist namenio najvažniji zadatak, onaj koji je bio Njegov „izabrani sud“, pa ipak mu nije lično usadio pouke istine. On je zaustavio njegov kurs i osvedočio ga; ali kad ga je upitao: „Šta treba da činim?“ Spasitelj ga je povezo sa svojom crkvom, i dopustio njima da ga upute šta da čini.

Isus je Prijatelj grešnika; Njegovo srce je dirnuto njihovim jadom; On ima svaku vlast na Nebu i na zemlji; ali On poštuje sredstva koja je odredio za prosvetljenje i spasavanje ljudi; On upućuje grešnika na crkvu koju je načinio kanalom svetlosti svetu.

Saul je bio edukovani učitelj u Izraelu; ali, dok se nalazio usred svoje slepoće zabluda i predrasuda, otkrio mu se Hrist, i zatim ga doveo u zajednicu sa svojom crkvom koja je svetlost svetu. U ovom slučaju Ananija predstavlja Hrista, i takođe predstavlja Hristove poslanike na zemlji koji su naimenovani da deluju umesto Njega. Umesto Hrista, Ananija je dotakao Saulove oči da bi ovaj mogao primiti vid. Umesto Hrista, on je položio ruke na njega, i molio se u Hristovo ime da Saul primi Svetog Duha. Sve ovo je urađeno u ime i autoritetom Hristovim; ali crkva je kanal komunikacije.

Poglavlje V

PAVLE OTPOČINJE SVOJU SLUŽBU

Pavla je krstio Ananije u reci Damaska. On se onda okrepio hranom i odmah je krenuo da propoveda Isusa vernicima u gradu, istim onima koje je odredio iz Jerusalima sa namerom da ih uništi. On je takođe poučavao u sinagogama da je Isus koji je ubijen zaista Sin Božiji. Njegovi argumenti iz proročanstva su bili toliko ubedljivi i njegovi naponi su bili toliko podržani Božijom silom, da su suprotstavljeni Jevreji bili zbunjeni i nemoćni da mu odgovore. Pavlova rabinska i farisejska edukacija se sada koristila za dobre svrhe u propovedanju jevanđelja i u podržavanju cilja za koji je nekada koristio svaki napor da ga uništi.

Jevreji su bili potpuno iznenađeni i zbunjeni Pavlovim obraćenjem. Bili su svesni njegovog položaja u Jerusalimu i znali su šta je njegov glavni posao u Damasku, i da je bio naoružan dozvolom od prvosveštenika koja ga je ovlašćivala da uhvati vernike u Isusa i da ih pošalje kao zatvorenike u Jerusalem; ipak sada su ga gledali kako propoveda Isusovo jevanđelje, ojačavajući one koji su već bili Njegovi učenici i neprestano stvarajući nove obraćenike u veru kojoj se on nekada tako revnosno suprotstavljao. Pavle je pokazao svima koji su ga čuli da njegova promena vere nije bila iz impulsa niti iz fanatizma, već je došla sa nadmoćnim dokazima.

Dok je radio u sinagogama njegova vera je jačala; njegova revnost u održavanju toga da je Isus Sin Božiji se povećala, u licu žestokog suprotstavljanja Jevreja. Nije mogao ostati dugo u Damasku, jer nakon što su se Jevreji oporavili od svog iznenađenja zbog njegovog divnog obraćenja i kasnijih službi, oni su se odlučno okrenuli od nadmoćnih dokaza koji su tako izneti u

korist Hristove nauke. Njihova zapanjenost zbog Pavlovog obraćenja se promenila u snažnu mržnju prema njemu kao ona koju su oni pokazali prema Isusu.

Pavlov život je bio u opasnosti, i on je primio nalog od Boga da napusti Damask na neko vreme. Otišao je u Arabiju i tamo je u relativnoj samoći imao obilnu priliku za zajednicu sa Bogom i za razmišljanje. Želeo je da bude sam sa Bogom, da istraži svoje sopstveno srce, da produbi svoje pokajanje i da se pripremi molitvom i proučavanjem da učestvuje u poslu koji mu se činio preveliki i prevažan za njega da se u to upusti. On je bio apostol, ne izabran od ljudi, već izabran od Boga i jasno je naglašeno da je njegov posao među neznabošcima.

Dok je bio u Arabiji nije komunicirao sa apostolima, tražio je Boga iskreno svim svojim srcem, odlučan da se ne odmori dok ne bude sigurno znao da je njegovo pokajanje prihvaćeno i njegov veliki greh oprosteno. Nije hteo da odustane od borbe dok ne bude imao uverenje da će Isus biti sa njim u njegovoj nadolazećoj službi. On će uvek nositi sa sobom u telu znake Hristove slave, u svojim očima, koje su bili oslepljene nebeskim svetlom i on je takođe želeo da sa sobom stalno nosi uverenje Hristove okrepljujuće blagodati. Pavle je došao u blisku vezu sa Nebom i Isus je razgovarao sa njim i utvrdio ga je u njegovoj veri, darujući mu svoju mudrost i milost.

Pavle se sada vratio u Damask i hrabro je propovedao u I-susovo ime. Jevreji nisu mogli izdržati mudrost njegovih argumenata, i oni su se zato savetovali zajedno da učutkaju njegov glas na silu – jedini argument koji je preostao za propadajući cilj. Odlučili su da ga ubiju. Apostol je bio upoznat sa njihovom namerom. Vrata grada su bila pažljivo čuvana, danju i noću, da bi sprečili njegovo bekstvo. Zabrinutost je učenike privukla Bogu u molitvi; bilo je malo spavanja među njima, jer su bili zauzeti smišljajući načine i sredstva za bekstvo izabranog apostola.

Konačno su smislili plan kojim je on spušten sa prozora i prizemljen preko zida noću u korpi. Pavle je uspeo da pobegne na ovaj ponizni način iz Damaska.

On je sad nastavio ka Jerusalimu, želeći da se upozna sa apostolima tamo, a posebno sa Petrom. Bio je veoma željan da upozna Galilejskog ribara koji je živeo, molio se i razgovarao sa Hristom na zemlji. Sa čežnjom u srcu je želeo da upozna glavnog apostola. Kada je Pavle ušao u Jerusalim, gledao je sa promenjenim stavovima grad i hram. On je sada znao da je osvetnička Božija presuda visila nad njima.

Žaljenje i bes Jevreja zbog Pavlovog obraćenja nisu imali granica. Međutim, on je bio čvrst kao stena i laskao je sebi da kada bude preneo svoje divno iskustvo svojim prijateljima, da će oni promeniti svoju veru kao što je on učinio i poverovati u Isusa. On je bio strogo savestan u svom suprotstavljanju Hristu i njegovim sledbenicima, i kada je zaustavljen i osvedočen o svom grehu, on je odmah napustio svoje zle puteve i ispovedao je Isusovu veru. On je sada potpuno verovao da kada njegovi prijatelji i bivši saradnici čuju okolnosti njegovog čudesnog obraćenja i vide koliko se on promenio od ponosnog fariseja koji je progonio i predavao smrti one koji su verovali u Isusa kao Sina Božijeg, oni će isto postati osvedočeni u svoj greh i pridružiće se redovima vernika.

Pokušao je da se pridruži svojoj braći, učenicima, ali je bila velika njegova žalost i razočarenje kada je otkrio da oni neće da ga prime kao jednog od njih. Oni su se setili njegovih ranijih progonstava i sumnjali su da glumi ulogu kako bi ih prevario i uništio. Istina je da su oni čuli za njegovo divno obraćenje, ali kako se on odmah povukao u Arabiju i oni dalje nisu čuli ništa jasno o njemu, nisu verovali u glasinu o njegovoj velikoj promeni.

Barnaba, koji je velikodušno dao svoj novac da podrži

Hristov cilj i da olakša potrebe siromašnih, upoznao se sa Pavlom kada se on protivio vernicima. On je sada istupio napred i obnovio je to poznanstvo, čuo je Pavlovo svedočanstvo u vezi sa njegovim čudesnim obraćenjem i njegovim iskustvom iz tog vremena. On je potpuno verovao i prihvatio Pavla, uzeo ga je za ruku i poveo u prisustvo apostola. On je preneo njegovo iskustvo koje je upravo čuo – da se Isus lično pokazao Pavlu dok je bio na svom putu za Damask; da je razgovarao sa njim; da se Pavlu povratio njegov vid kao odgovor na Ananijine molitve i da je nakon toga tvrdio u gradskim sinagogama da je Isus Sin Božiji.

Apostoli više nisu oklevali, nisu se mogli odupreti Bogu. Petar i Jakov, koji su u to vreme bili jedini apostoli u Jerusalimu, dali su desnu ruku zajedništva nekada žestokom progonitelju njihove vere i on je sada bio isto toliko voljen i poštovan, koliko su ga se ranije plašili i izbegavali ga. Ovde su se srela dva velika karaktera nove vere, Petar, jedan od odabranih Hristovih saputnika dok je On bio na zemlji i Pavle, farisej, koji je, od Isusovog vaznesenja, sreo Njega licem u lice i razgovarao sa Njim i takođe je video u viziji Njega i prirodu Njegovog dela na Nebu.

Ovaj prvi razgovor je imao velike posledice za obojicu ovih apostola, ali je bio kratkog trajanja, jer je Pavle bio željan da nastavi sa poslom svog Učitelja. Ubrzo se glas koji se toliko revno raspravljao sa Stefanom čuo u istoj sinagogi neustrašivo objavljujući da je Isus Sin Božiji, zalažući se za isti cilj za koji je Stefan umro da ga odbrani. On je ispričao svoje sopstveno čudesno iskustvo i sa srcem punim čežnje za svojom braćom i bivšim saradnicima, izneo je dokaze iz proročanstva, kao što je Stefan učinio, da je Isus, koji je bio raspet, Sin Božiji.

Međutim, Pavle je pogrešno procenio duh svoje jevrejske braće. Isti bes koji se razbuktao nad Stefanom zadesio je i njega. On je video da se mora razdvojiti od svoje braće i tuga je ispunila njegovo srce. On bi se voljno odrekao svog života, ako bi na

takav način oni mogli biti dovedeni do znanja o istini. Jevreji su počeli da kuju planove da mu oduzmu život i učenici su ga požurivali da napusti Jerusalim; ali on je oklevao, nevoljan da napusti mesto i željan da malo duže radi na svojoj jevrejskoj braći. On je imao toliko aktivnu ulogu u Stefanovom žrtvovanju da je bio duboko željan ukloni mrlju hrabrim branjenjem istine koja je koštala Stefana njegovog života. Ličilo mu je na kukavičluk da beži iz Jerusalima.

Dok se Pavle, podnoseći sve posledice takvog koraka, iskreno molio Bogu u hramu, Spasitelj mu se pokazao u viziji, govoreći: „Požuri i brzo izađi iz Jerusalima, jer neće prihvatiti tvoje svedočanstvo o meni!“ Pavle je čak i tada oklevao da napusti Jerusalim bez da ubedi svojeglave Jevreje u istinu svoje vere; mislio je da čak i kada bi njegov život bio žrtvovan za istinu, ne bi bilo dovoljno da reši zastrašujući izveštaj kojeg se on držao protiv sebe za Stefanovu smrt. Odgovorio je: „Gospode, oni sami znaju da sam one koji veruju u tebe bacao u zatvor i tukao po sinagogama. I dok se prolivala krv tvog svedoka Stefana, ja sam bio prisutan i to odobravao i čuvao ogrtače onih koji su ga ubili.“ Međutim, odgovor je bio odlučujući nego ranije: „Idi, jer te šaljem i k narodima koji su daleko.“

Kada su braća saznala za Pavlovu viziju i za to kako je Bog brinuo o njemu, njihova zabrinutost za njega se povećala; jer su oni shvatili da je on zaista odabrano oruđe za Gospoda, da nosi istinu neznabošcima. Oni su ubrzali njegovo tajno bekstvo iz Jerusalima, plašeći se da ga Jevreji ne ubiju. Pavlov odlazak je na neko vreme obustavio nasilno suprotstavljanje Jevreja i crkva je imala period mira, u kojem su mnogi dodati broju vernika.

Poglavlje VI

PETROVA SLUŽBA

Petar je, nastavljajući svoj posao, posetio svete u Lidi. Tamo je izlečio Eneju, koji je paralizom bio osam godina vezan za svoj krevet. „Petar mu je rekao: 'Eneja, Isus Hristos te isceljuje. Ustani i namesti svoju postelju.' I on je odmah ustao. Videli su ga svi u Lidi i ravnici Saron, i obratili se Gospodu.“

Jopa je bila blizu Lide i u to vreme je Tavita, u prevodu zvana Dorka, ležala mrtva. Ona je bila vredna učenica Isusa Hrista i njen život je bio obeležen delima milostinje i dobrote prema siromašnima i tužnima, kao i revnošću za cilj istine. Njena smrt je bila veliki gubitak; mlada crkva nije mogla nabrojati sve njene plemenite napore. Kada su vernici čuli za čudesna izlečenja koja je Petar učinio u Lidi, oni su veoma želeli da on dođe u Jopu. Glasnici su mu poslali da ga zamole da bude prisutan tamo.

„Petar je tada ustao i otišao s njima. Kad je stigao, odveli su ga u gornju sobu, i tamo su mu sve udovice prišle plačući i pokazujući mnoge haljine i ogrtače koje je Dorka sašila dok je bila s njima.“ Petar je sve oplakivače i ožalošćene prijatelje poslao iz sobe. On je zatim kleknuo i usrdno se molio Bogu da povрати život i zdravlje beživotnom Dorkinom telu; „i okrenuo se prema telu, rekavši: 'Tavita, ustani!' Ona je otvorila oči, zatim ugledala Petra i sela. On joj je pružio ruku i podigao je. Tada je pozvao svete i udovice i pokazao im je živu.“ Ovo veliko delo vraćanja iz mrtvih u život je bilo način da se mnogi obrate u Jopi u Isusu veru.

„U Cezareji je bio jedan čovek po imenu Kornelije, stotnik takozvane Italijanske čete, pobožan čovek koji se bojao Boga, kao i celo njegovo domaćinstvo. Velikodušno je davao

milostinju narodu i neprestano je upućivao usrdne hvale Bogu.“ Iako je Kornelije bio Rimljanin, on je bio upoznat sa pravim Bogom i odrekao se idolopoklonstva. Bio je poslušan Božijoj volji i služio mu iskrenog srca. On se nije povezao sa Jevrejima, ali je bio upoznat sa, i poslušan, moralnom zakonu. On nije bio obrezan, niti je učestvovao u žrtvenim prinosima; zbog toga su ga Jevreji gledali kao nečistog. On je, međutim, podržavao jevrejski cilj sa obilnim donacijama i bio je poznat nadaleko i naširoko po svojim delima milostinje i dobročinstva. Njegov pravedni život mu je doneo dobar ugled i među Jevrejima i među neznabošcima.

Kornelije nije imao razumnu veru u Hrista, iako je verovao u proročanstva i čekao je da Mesija dođe. Kroz svoju ljubav i poslušnost Bogu, on je doveden blizu Njega i spremao se da primi Spasitelja kada mu se On otkrije. Osuda dolazi odbijanjem datog svetla. Stotnik je bio čovek iz ugledne porodice i bio je na položaju od visokog poverenja i časti; ali ove okolnosti nisu uticale ka tome da pokvare plemenite osobine njegovog karaktera. Iskrena dobrota i veličina su se spojili da ga učine čovekom moralne vrednosti. Njegov uticaj je bio koristan za sve sa kojima bi se našao u kontaktu.

On je verovao u jednog Boga, Stvoritelja Neba i zemlje. Poštovao ga je, priznavao je Njegovu vlast i tražio je savet od Njega u svim poslovima njegovog života. On je bio veran u svojim kućnim poslovima, kao i u svojim službenim odgovornostima, i podigao je oltar Bogu u svojoj porodici. Nije se usuđivao da sprovodi svoje planove i nosi teret svojih teških odgovornosti, bez Božije pomoći; zato se mnogo i iskreno molio za tu pomoć. Vera je obeležila sve njegove poslove, i Bog ga je cenio zbog čistote njegovih dela i njegovih velikodušnosti i približio mu se rečju i Duhom.

Dok se Kornelije molio, Bog mu je poslao nebeskog

glasnika, koji mu se obratio imenom. Stotnik se uplašio, ipak znao je da je anđeo poslat od Boga da ga uputi i rekao je: „’Molim, Gospode?’ A on mu je rekao: ’Tvoje molitve i milosrdna dela doprla su do Boga i on ih se setio. Zato sada pošalji ljude u Jopu i pozovi Simona zvanog Petar. On je gost kod nekog Simona, kožara, koji ima kuću pored mora: on će ti reći šta treba da radiš.’“

Ovde je Bog opet pokazao svoju brigu za evanđeosku službu i za svoju organizovanu crkvu. Njegov anđeo nije bio taj koji je Korneliju ispričao priču o krstu. Čovek, kao i on sam, podložan ljudskim slabostima i iskušenjima, treba da ga pouči u vezi sa raspetim, ustalim i vaznetim Spasiteljem. Nebeski glasnik je poslat zbog hitne namere da Kornelija poveže sa Božijim propovednikom, koji će ga naučiti kako on i njegov dom mogu biti spašeni.

Kornelije je bio radosno poslušan poruci i odmah je poslao glasnike da potraže Petra, prema uputima anđela. Jasnoća ovih uputa, u kojima je čak navedeno i zanimanje čoveka u čijoj kući je tada Petar živeo, dokazuje da je Nebo dobro poznato sa istorijom i poslovima ljudi u svim aspektima života. Bog je upoznat sa svakodnevnim poslovima poniznog radnika, kao i sa poslovima kralja na svom prestolu. Tako da su pohlepa, okrutnost, skriveni zločini i sebičnost ljudi Njemu dobro poznati, kao i njihova dobra dela, milostinja, velikodušnost i ljubaznost. Ništa nije skriveno od Boga.

Odmah nakon tog razgovora sa Kornelijem, anđeo je otišao Petru, koji se, veoma umoran i gladan od putovanja, molio na krovu kuće. Dok se molio pokazana mu je vizija, „i video je otvoreno nebo i nešto poput velikog platna uhvaćenog za četiri kraja kako silazi na zemlju. U njemu su bile sve vrste četvoronožaca i gmižućih zemaljskih stvorenja i nebeskih ptica. I jedan glas mu je rekao: ’Ustani, Petre, kolji i jedi!’ Ali Petar je rekao:

’Nipošto, Gospode, jer nikada nisam jeo ništa pogano i nečisto.’ Na to mu je glas opet, po drugi put, rekao: ’Ne zovi poganim ono što je Bog očistio.’ To se ponovilo i treći put, a onda je sve odjednom bilo uzeto na nebo.“

Ovde možemo primetiti delovanje Božije zamisli da pokrene mašineriju u pogon, kako bi se činilo na zemlji kao što se čini i na Nebu. Petar još nije propovedao jevanđelje neznaboščima. Mnogi od njih su bili zainteresovani slušaoci za istine koje je on poučavao; ali pregradni zid razdvajanja, koji je Hristova smrt srušila, još uvek je postojao u umovima apostola i isključivao je neznabošce iz prednosti jevanđelja. Grčki Jevreji su primili službu apostola i mnogi od njih su odgovorili na ove napore prihvatanjem Isusove vere; ali obraćenje Kornelija će biti prvo od važnosti za neznabošce.

Vizijom platna i njegovog sadržaja, kako se spušta sa neba, Petar je trebao biti oslobođen svojih utvrđenih predrasuda protiv neznabožaca; da bi razumeo da su, kroz Hrista, neznabožački narodi učinjeni učesnicima u blagoslovima i prednostima Jevreja i da na taj način trebaju da imaju koristi zajedno sa njima. Neki insistiraju da ova vizija treba da označi da je Bog uklonio svoju zabranu upotrebe mesa životinja koje je prethodno proglašio nečistim; i da je zato svinjsko meso pogodno za ishranu. Ovo je veoma usko i sveukupno pogrešno tumačenje i jasno je u suprotnosti sa biblijskim izveštajem vizije i njenih posledica.

Vizijom svih vrsta živih životinja, koje je platno sadržalo i za koje je Petru naređeno da ih ubije i pojede, budući da je dobio uverenje da ono što je Bog očistio on ne treba nazivati nečistim, samo je predstavljen prikaz njegovom umu pravog položaja neznabožaca; da su oni Hristovom smrću, učinjeni sunaslednicima sa Božijim Izraelom. To je prenelo Petru i ukor i uput. Njegova služba je do tog vremena bila ograničena potpuno na Jevreje; i on je gledao na neznabošce kao na nečistu rasu i kao

da su izostavljeni iz Božijih obećanja. Njegov um je sada bio naveden da shvati svetski opseg Božijeg plana.

Čak dok je on razmišljao o viziji, objašnjeno mu je. „Dok se Petar zbunjeno pitao šta bi mogla značiti ta vizija, gle, ljudi koje je poslao Kornelije stajali su pred vratima, pošto su se raspitali za Simonovu kuću.

Pozvali su ukućane i upitali da li je tu u gostima Simon zvani Petar. Dok je Petar razmišljao o viziji, Duh mu je rekao: 'Traže te tri čoveka. Ustani, siđi pa pođi s njima bez oklevanja, jer sam ih ja poslao.'“

Bila je to iskušavajuća zapovest za Petra, ali on se nije usudio da deluje prema svojim sopstvenim osećanjima i zato je sišao dole iz svoje sobe i primio je glasnike koje mu je poslao Kornelije. Oni su ispričali apostolu svoju jedinu poruku i, prema uputstvima koja je on upravo primio od Boga, on je odmah pristao da im se pridruži sutra. On ih je ljubazno ugostio te noći i ujutru se uputio sa njima za Cezareju, u pratnji šestorice svoje braće, koji treba da budu svedoci svega što on kaže ili uradi dok je u poseti neznabošcima; jer je znao da će biti pozvan na odgovornost zbog tako direktnog suprotstavljanja jevrejskoj veri i učeljima.

Bilo je skoro dva dana pre nego što će se putovanje završiti i Kornelije dobiti radosnu privilegiju otvaranja svojih vrata propovedniku jevanđelja, koji, prema Božijem uverenju, treba da pouči njega i njegov dom kako oni mogu biti spašeni. Dok su glasnici bili na svom zadatku, stotnik je okupio zajedno onoliko rođaka koliko ih je bilo dostupno, da bi oni, kao i on, mogli biti upućeni u istinu. Kada je Petar stigao, velika grupa se okupila, željno iščekujući da sluša njegove reči.

Kada je Petar ušao u kuću neznabošca, Kornelije ga nije pozdravio kao običnog posetioca, već kao nekog počastvovanog od Neba i poslanog njemu od Boga. Istočnjački običaj bio je

pokloniti se pred knezom ili pred drugim visokim zvaničnikom, i da se deca poklone svojim roditeljima koji su počastvovali položajima od poverenja. Međutim Kornelije je, preplavljen poštovanjem prema apostolu koji je bio poslat od Boga, pao pred njegove noge i klanjao mu se. Petar je ustuknuo užasnut od ovog dela stotnika i podigao ga je na noge, govoreći, „Ustani! I ja sam samo čovek.“ On je onda krenuo da razgovara sa njim prijateljski, kako bi uklonio osećaj strahopoštovanja i ekstremnog poštovanja sa kojim se stotnik odnosio prema njemu.

Da je Petar bio postavljen sa autoritetom i položajem datim od rimokatoličke crkve, on bi ohrabrio, radije nego doveo u pitanje, obožavanje od Kornelija. Takozvani Petrovi naslednici zahtevaju da se kraljevi i vladari poklone pred njihovim nogama; ali sam Petar je tvrdio da je samo pogrešiv čovek.

Petar je razgovarao sa Kornelijem i onima okupljenima u njegovoj kući, u vezi sa običajem Jevreja; da se smatralo nezakonitim za njih da se društveno mešaju sa neznabošcima i smatralo se ceremonijalnim prljanjem. Nije bilo zabranjeno Božijim zakonom, ali ljudska tradicija je to učinila obavezujućim običajem. Rekao je: „Dobro znate da Judejcu Zakon zabranjuje da se druži s čovekom iz drugog naroda ili da dolazi kod njega, ali meni je Bog pokazao da nijednog čoveka ne zovem poganim ili nečistim. Zato sam bez pogovora došao kad ste poslali po mene. Pitam vas, stoga, zašto ste poslali po mene?“

Kornelije je odmah zatim preneo svoje iskustvo i reči anđela koji mu se pokazao u viziji. Na kraju je rekao: „Tako sam odmah poslao po tebe, a ti si dobro učinio što si došao. I sada smo svi ovde pred Gospodom Bogom da čujemo sve što te uputio da kažeš.“ Tada je Petar progovorio: „Sad zaista shvatam da Bog nije pristrasan, nego iz svakog naroda prihvata onog ko ga se boji i čini što je pravedno.“ Iako su Bogu Jevreji bili omiljeni od svih drugih naroda, ako bi odbacili svetlo i ne bi živeli po

onom što ispovedaju, oni ne bi bili više uzvišeni Njegovim poštovanjem od drugih naroda. Oni među neznabošcima koji su se, kao Kornelije, plašili Boga i postupali pravedno, živeći po svetlu koje su imali, na njih se ljubazno gledalo od Boga i njihova iskrena služba je bila prihvaćena.

Međutim, Kornelijeva vera i pravednost nisu mogli biti savršeni bez znanja o Hristu; zato mu je Bog poslao tu svetlost i znanje radi daljeg razvijanja njegovog pravednog karaktera. Mnogi odbijaju da prime svetlost koju im Božije providenje šalje i kao izgovor što tako čine, citiraju Petrove reči Korneliju i njegovim prijateljima: „iz svakog naroda prihvata onog ko ga se boji i čini što je pravedno.“ Oni tvrde da je bez posledica šta ljudi veruju, sve dok su njihova dela dobra. Takvi greše; vera se mora ujediniti sa njihovim delima. Oni treba da napreduju sa svetlom koje im je dato. Ako ih Bog dovede u vezu sa svojim slugama koji su primili novu istinu, potkrepljenu Božijom rečju, treba da je prihvate sa radošću. Istina je progresivna. Istina je uzvišena. S druge strane, oni koji tvrde da će ih samo njihova vera spasiti, uzdaju se u konopac od peska, jer se vera učvršćuje i usavršuje samo delima.

Petar je propovedao Isusa toj grupi pažljivih slušalaca, Njegov život, službu, čuda, izdaju, raspeće, uskrsenje i vaznesenje i Njegovu službu na Nebu, kao čovekovog Predstavnika i Zastupnika, da zastupa grešnika. Kao što je apostol govorio, njegovo srce je svetlelo istinom Duha Božijeg koju je on iznosio ljudima. Njegovi slušaoci su bili očarani naukom koju su čuli, jer su njihova srca bila pripremljena da prihvate istinu. Apostol je bio prekinut spuštanjem Svetog Duha, kao što se pokazao na dan Pedesetnice. „I pobožni ljudi iz obrezanja koji su došli s Petrom bili su zadivljeni što je dar Svetog Duha bio izliven i na neznabošce, jer su ih čuli kako govore jezicima i veličaju Boga. Petar je tada rekao: 'Može li iko uskratiti vodu da se ne krste ovi koji

su primili Svetog Duha kao što smo ga i mi primili?’ Tako ih je uputio da se krste u ime Isusa Hrista. Tada su ga zamolili da ostane nekoliko dana.“

Spuštanje Svetog Duha na neznabošce nije bilo jednako krštenju. Neophodni koraci u obraćenju su, u svim slučajevima, vera, pokajanje i krštenje. Tako je prava hrišćanska crkva ujedinjena u jednom Gospodu, jednoj veri, jednom krštenju. Različiti temperamenti su doterani posvećujućom milošću i ista istaknuta načela regulišu živote svih. Petar je popustio preklinjanjima verujućih neznabožaca i ostao je sa njima neko vreme, propovedajući Isusa svim neznabošcima tamo.

Kada su braća u Judeji čula da je Petar propovedao neznabošcima i da se sreo sa njima i jeo sa njima u njihovim kućama, oni su bili iznenađeni i sablažnjeni takvim čudnim potezima s njegove strane. Plašili su se da bi takvo postupanje, koje se njima činilo drskim, naginjalo ka tome da protivreči njegovim sopstvenim učenjima. Čim ih je Petar posetio, uputili su mu žestoke kritike, govoreći, „da je otišao u kuću neobrezanih ljudi i da je jeo s njima.“

Onda je Petar iskreno izneo pred njih celu stvar. Ispričao im je svoje iskustvo sa vizijom i branio se da mu se više ne može savetovati da drži ceremonijalnu razliku obrezanja i neobrezanja, niti da gleda neznabošce kao nečiste, jer Bog ne gleda ko je ko. Obavestio ih je o Božijoj zapovesti da ide neznabošcima, o dolasku glasnika, o svom putovanju u Cezareju i o susretu sa Kornelijem i grupom sakupljenom u njegovoj kući. Njegov oprez se pokazao njegovoj braći iz činjenice da je, iako mu je Bog zapovedio da ode u kuću neznabošca, on poveo sa sobom šestoro tada prisutnih učenika, kao svedoke svega što bi on rekao ili uradio dok je tamo. Ispričao je srž svog razgovora sa Kornelijem, u kojem mu je potonji rekao za svoju viziju, u kojoj je bio upućen da pošalje glasnike u Jopu da dovedu njemu Petra, koji

će mu reći reći kojima se on i sav njegov dom, mogu spasiti.

Ispričao je događaje o svom prvom susretu sa neznabošcima, govoreći: „A kad sam počeo da govorim, na njih je sišao Sveti Duh baš kao i na nas u početku. Tada sam se setio Gospodnjih reči: ‘Jovan je krštavao vodom, a vi ćete biti kršteni Svetim Duhom.’ Dakle, ako je Bog isti dar dao njima kao što ga je dao i nama koji verujemo u Gospoda Isusa Hrista, ko sam ja da bih mogao sprečiti Boga?“

Učenici su bili ućutkani kada su to čuli, i bili su ubeđeni da je Petrov postupak bio direktno ispunjenje Božijeg plana, i da su njihove stare predrasude i isključivosti bili potpuno uništeni Hristovim jevanđeljem. „Kad su to čuli, umirili su se i slavili Boga, govoreći: ‘Dakle, Bog je i neznabošcima darovao pokajanje u život.’“

Poglavlje VII

PETROVO IZBAVLJENJE

Irod je navodno bio prozelit u Jevrejsku veru i očevidno veoma revan u neprestanom vršenju ceremonija zakona. Judejska vlada je bila u njegovim rukama, podređena Klaudiju, rimskom imperatoru; on je takođe držao položaj tetrarha Galileje. Irod je bio željan da zadobije naklonost Jevreja, nadajući se da će tako osigurati svoje službe i počasti. On je zato nastavio da sprovodi želje Jevreja u progonjenju Hristove crkve. Započeo je svoj posao pljačkanjem kuća i dobara vernika, da bi zatim počeo da zatvara vođe. Uhvatio je Jakova i strpao ga u zatvor, i tamo je poslao dželata da ga pogubi mačem, kao što je drugi Irod učinio da prorok Jovan bude obezglavljen. On je onda postao smeliji, videvši da su Jevreji bili veoma zadovoljni njegovim delima i zatvorio je Petra. Ove okrutnosti su izvršene tokom svetog događaja Pashe.

Jakov je bio jedan od trojice omiljenih učenika koji su bili u bliskom odnosu sa Hristom. Jakov, Jovan i Petar su bili Njegovi vodeći svedoci posle Njegove smrti. Oni su videli Spasiteljevo preobraženje i gledali su Ga proslavljenog. Bili su u vrtu sa Njim tokom noći Njegove patnje. Jakov i Jovan su bili Zevedejevi sinovi, oni koje je Isus pitao, „Možete li da pijete iz čaše iz koje ću ja piti, i krstiti se krštenjem kojim se ja krstim?“ Kada je Jakov bio grubo bačen u zatvor i neformalno pozvan na pogubljenje, on je razumeo potpunije nego ikada ranije reči svog Gospoda tokom te prilike.

Bila je velika žalost i potištenost zbog Jakovljeve smrti. Kada je i Petar takođe bio zatvoren, cela crkva je učestvovala u postu i molitvi. Dok su Jevreji proslavljali uspomenu na svoje

izbavljenje iz Egipta i pretvarali se da su veoma revni za zakon, oni su istovremeno progonili i ubijali vernike u Hristu, tako kršeći svako načelo tog zakona. Na tim velikim verskim skupovima, oni su podsticali jedni druge protiv hrišćana, dok nisu bili ujedinjeni gorkoj mržnji prema njima.

Narod je aplaudirao na Irodovo delo izazivanja Jakovljeve smrti, iako su se neki od njih žalili zbog internog načina na koji je to ostvareno, tvrdeći da bi javno pogubljenje imalo uticaj da temeljnije uplaši sve vernike i simpatizere. Irod je zato držao Petra u pritvoru zbog namere da udovolji Jevrejima javnim prizorom njegove smrti. Međutim, vladaru je sugerisano da ne bi bilo bezbedno da dovede apostola veterana napolje za pogubljenje pred svim ljudima koji su se okupili u Jerusalimu za Pashu. Plašili su se da bi njegov dostojanstveni izgled mogao izazvati njihovo sažaljenje i poštovanje; oni su se takođe plašili da on ne učini jedno od onih silnih obraćanja koja su često izazivala ljude da istraže život i karakter Isusa Hrista i koja su oni, sa svim svojim lukavstvom, bili nemoćni da ospore. U tom slučaju, Jevreji su predosećali da bi kralj zahtevao njegovo oslobođenje.

Petrova vatrena revnost u branjenju sebe i u zalaganju za Hristov cilj, dovela je do toga da Jevreji izgube mnogo braće i bili su u stanju velikog straha da on dobije priliku da podigne glas u prisustvu svih naroda i ljudi koji su došli u grad na svetkovinu. Zato je apostol stavljen pod stražu od šesnaest vojnika koji su se smenjivali u njegovom čuvanju danju i noću. Međutim, bilo je uzalud što se slabašna čovečija ruka podigla protiv Gospoda. On se, ističući svoju silu, spremao da zaustavi dragocenu krv za koju bi Jevreji bili ohrabreni da je proliju, da se božanska sila nije umešala.

Dok je Petrovo pogubljenje odlagano, pod raznim izgovorima, dok ne prođe Pasha, Hristova crkva je imala vremena za duboko pretraživanje srca i za iskrenu molitvu. Snažne molbe,

suze i postovi su se pomešali zajedno. Molili su se bez prestanka za Petra, osećali su da on ne može biti odvojen od hrišćanskog dela, i osećali su da su stigli do tačke, kada bi bez posebne Božije pomoći, Hristova crkva postala istrebljena.

U međuvremenu hodočasnici iz svih naroda su tražili hram koji je bio posvećen Božijoj službi i koji je ostao, po celom svom izgledu, isti kao kada ga je Šekina proslavljala, sa izuzetkom dodatnog ulepšavanja. Ali Bog se više nije mogao naći u toj palati ljupkosti, koja je sijala zlatom i dragocenim kamenjem i predstavljala prizor raskoši i lepote svim posmatračima.

Dan Petrovog pogubljenja je končano bio određen, ali su se i dalje molitve vernika uzdizale ka Nebu. Dok su se sve njihove snage i saosećanja upotrebili u usrdnim molbama, Božiji anđeli su čuvali zatvorenog apostola. Ljudska ograničenost je prilika za Boga. Petar je bio postavljen između dva vojnika i bio je vezan sa dva lanca, svaki lanac je bio privezan za zglob od jednog čuvara. On se zato nije mogao pomeriti bez njihovog znanja. Zatvorska vrata su bila čvrsto zatvorena, a ispred njih je postavljen snažni čuvar. Svaka šansa za bekstvo, ljudskim sredstvima, je bila tako isključena.

Apostol nije bio uplašen svojom situacijom. Nakon svog ponovnog vraćanja u službu posle njegovog odricanja Hrista, on se nepokolebljivo i hrabro izlagao opasnosti i pokazao je plemenitu hrabrost i smelost u propovedanju raspetog, ustalog i vaznetog Spasitelja. On je sada prizvao u um Isusove reči koje su se odnosile na njega: „Zaista, zaista, kažem ti, kad si bio mlađi, sam si se opisivao i išao si kuda si želeo. A kad ostariš, raširićeš ruke i drugi će te opasivati i vodiće te kuda ne želiš.“ Verovao je da je sada došlo vreme kada treba da položi svoj život radi Hrista.

Noć pre njegovog određenog pogubljenja, Petar je vezan lancima, spavao između dvojice vojnika, kao i obično. Irod je, sećajući se Petrovog i Jovanovog bekstva iz zatvora, gde su bili

zatočeni zbog svoje vere, ovom prilikom preduzeo dvostruke mere opreznosti. Vojnici na straži, kako bi se osigurala njihova dodatna budnost, učinjeni su odgovornima za čuvanje zatvorenika. On je bio vezan, kao što je opisano, u ćeliji od masivne stene, sa vratima koja su bila zabravljena i sa rešetkama. Šesnaest ljudi je dodeljeno da čuva ovu ćeliju, otpuštajući jedni druge u tačnim intervalima. Istovremeno su četvorica sačinjavala stražu. Međutim, reze i rešetke i rimski stražar koji su efektivno isključili zatvoreniku mogućnost ljudske pomoći, samo su poslužili da doprinesu da Božija pobeda bude potpunija u Petrovom izbavljenju iz zatvora. Irod je dizao svoju ruku protiv Sveprisutnoga, i on će biti potpuno ponižen i pobeđen u njegovom pokušaju da oduzme život Božijem sluzi.

Na ovu poslednju noć pre pogubljenja, silni anđeo se, ovlašćen od Neba, spustio da ga spasi. Snažna vrata koja su utamničila Božijeg sveca, otvorila su se bez pomoći ljudskih ruku, anđeo Svevišnjeg je ušao i ona su se opet zatvorila nečujno za njim. On je ušao u ćeliju, isklesanu od čvrste stene i tu je ležao Petar, spavajući blagoslovenim, mirnim snom nevinosti i potpunog poverenja u Boga, dok je bio vezan za snažne stražare sa obe svoje strane. Svetlost koja je okruživala anđela je osvetlila zatvor, ali nije probudila usnulog apostola. Spavao je čvrstim snom koji okrepljuje i obnavlja, a to dolazi od mirne savesti.

Petar se nije probudio dok nije osetio udarac anđelove ruke i dok nije čuo njegov glas kako govori, „Ustani, brzo!“ On vidi svoju ćeliju koja nikad nije bila blagoslovljena sunčevim zrakom, osvetljenu svetlom Neba i anđela velike slave kako stoji pred njim. On mehanički sluša anđelov glas i dok je ustajao podigao je svoje ruke i otkrio je da su lanci bili slomljeni na njegovim zglobovima. Ponovo se čuje anđelov glas: „Opaši se i obuj sandale.“

Petar ponovo mehanički sluša, držeći svoj začuđeni pogled

prikovan na svog nebeskog posetioca, verujući da sanja, ili da je u viziji. Naoružani vojnici su nepomični kao da su isklesani od mermera, dok anđeo ponovo zapoveda: „Ogrni svoj ogrtač i pođi za mnom.“ Zatim se nebesko biće pomerilo prema vratima i obično pričljivi Petar ga je pratio, nem od čuđenja. Oni prelaze preko nepomične straže i dospevaju do čvrsto zabravljenih vrata sa rešetkama, koja se sama od sebe otvaraju i odmah se ponovo zatvaraju, dok je straža unutra i ispred vrata nepomična na svojim položajima.

Stižu do drugih vrata, koja su takođe čuvana unutra i spolja, otvaraju se isto kao i prva, bez škripanja šarki ili zvonjave gvozdenih reza; prošli su napolje i zatvorila su se opet isto tako nečujno. Prošli su kroz treću kapiju na isti način i konačno su se našli na otvorenoj ulici. Ni reč nije izgovorena, nema zvuka koraka; anđeo nastavlja da se kreće kao i pre toga, okružen svetlom ocharavajućeg bleštavila i Petar prati svog izbavitelja, zbunjen i verujući da je u snu. Gazili su tako ulicom za ulicom i onda, budući da se misija anđela završila, on je iznenada nestao.

Pošto je nebeska svetlost nestala, Petar je osećao da se nalazi u dubokoj tami, ali činilo se da se tama postepeno smanjuje. Kad se navikao na nju, našao se sam u tihoj ulici, sa hladnim noćnim povetarcem na svom čelu. On je sada shvatio da ga nisu zadesili ni san ni vizija. Bio je slobodan, u poznatom delu grada; prepoznao je mesto kao ono koje je često posjećivao i koje je očekivao da će proći zadnji put sutradan, kada bude na putu do mesta svoje očekivane smrti. Pokušao je da se podseti dešavanja od par poslednjih trenutaka. Sećao se da je zaspao, vezan između dva vojnika, sa skinutim sandalama i spoljnim ogrtačem. Pregledao je sebe i otkrio je da je potpuno obučen i opasan.

Njegovi zglobovi, otekli od teško podnošljivog gvožđa, bili su sada slobodni od lisica i on je shvatio da njegova sloboda nije bila varka, već blagoslovena realnost. Sutradan je trebao biti

odveden da umre, ali gle, anđeo ga je izbavio iz zatvora i od smrti. „A Petar je, došavši k sebi, rekao: 'Sada zaista znam da je Gospod poslao svog anđela i izbavio me iz Irodove ruke i od svega što je judejski narod očekivao.'“

Apostol je otišao svojim putem direktno do kuće gde su se njegova braća okupila zajedno da se pomole; pronašao ih je u tom trenutku upuštene u iskrenu molitvu. „Kad je pokucao na ulazna vrata, sluškinja po imenu Roda došla je da čuje ko je na vratima. Ona je prepoznala Petrov glas, i od radosti nije otvorila vrata, nego je otrčala unutra i javila da Petar stoji pred vratima. A oni su joj rekli: 'Ti si poludela.' Ali ona je uporno tvrdila da je on pred vratima. Na to su rekli: 'To je njegov anđeo.' A Petar je i dalje kucao. Kad su otvorili, ugledali su ga i zaprepastili se. Ali on im je rukom dao znak da ćute i onda im detaljno ispričao kako ga je Gospod izveo iz zatvora. Zatim je rekao: 'Javite ovo Jakovu i braći.' Tada je izašao i otišao na drugo mesto.“

Radost i hvala su ispunili srca vernika koji su postili i molili se, što je Bog čuo i odgovorio na njihove molitve i izbavio Petra iz ruke Iroda. Ujutru se u se okupili ljudi da budu svedoci pogubljenja apostola. Irod je poslao vojnike da dovedu Petra iz zatvora sa velikom demonstracijom oružane straže, kako bi se osigurao protiv njegovog bekstva, da preplaši sve simpatizere i da pokaže svoju sopstvenu moć.

U međuvremenu užas i obamrlost su obuzeli rimsku stražu u zatvoru, kada su otkrili da je zatvorenik nestao. Bilo im je izričito rečeno da će odgovarati svojim životima za život koji im je poveren na čuvanje i iz tog razloga su bili posebno budni. Međutim, Bog Neba je sprečio nameru zlog Iroda. Straža je bila na vratima zatvora, reze i rešetke na vratima još zatvorene i čvrste, straža unutra, lanci vezani za zglobove dvojice vojnika, ali zatvorenik je nestao.

Kada je izveštaj o ovim stvarima iznet Irodu, on je bio

ogorčen i optužio je čuvare zatvora za neverstvo. Oni su u skladu sa tim osuđeni na smrt zbog navodnog zločina spavanja na svom položaju. Istovremeno, Irod je znao da nikakva ljudska sila nije spasila Petra. Ali bio je odlučan da ne prizna da je božanska sila bila na delu da spreči njegove pokvarene zamisli. On se zato neće poniziti, nego će se postaviti drsko u prkošenju Bogu.

Irod je, ne dugo nakon Petrovog izbavljenja iz zatvora, otišao iz Judeje u Cezareju i tamo se nastanio. Tamo je priredio veliku svečanost, osmišljenu da pokrene divljenje i aplauze naroda. Ljubitelji zadovoljstava iz svih krajeva su okupljeni zajedno i bilo je mnogo gozbe i ispijanja vina. Irod se najveličanstvenije pokazao pred narodom. Bio je obučen u ogrtač, što je šljaštio srebrom i zlatom, koji su hvatali zrake sunca svojim bleštavim oblikom zasenjujući oči posmatrača. U velikom raskošu i svečanosti on je stao pred mnoštvo i obratio im se rečitim govorom.

Veličanstvenost njegovog nastupanja i moć njegovog dobro odabranog jezika, privukli su okupljene moćnim uticajem. Njihovi osećaji su već bili izopačeni gozбом i vinom; bili su zaslepljeni njegovim bleštavim ukrašavanjima i očarani njegovim velikim vladanjem i slatkorečivim rečima i podivljali od entuzijazma, obasipali su ga laskanjem i proglasili ga bogom, izjavljujući da smrtni čovek ne može pokazati takav nastupa, niti imati komandu nad tako zapanjujućom govorničkom veštinom jezika. Oni su dalje izjavili da su ga uvek poštovali kao vladara, ali da će ga odsada obožavati kao boga.

Ovi ljudi su odbili da priznaju Hrista, čije grube i često od puta zaprljane haljine su bile nošene nad srcem božanske ljubavi, bogatim tim unutrašnjim ukrasom, poniznog i blagog duha. Njihove oči zaslepljene grehom, odbile su da vide, ispod te skromne spoljašnosti, Gospoda života i slave, iako su Njegova milost i božanska sila bile otkrivene pred njima u delima koja

nijedan čovek nije mogao uraditi. Međutim, bili su spremni da se poklone i obožavaju, kao boga, ponosnog kralja, čije raskošne odore od srebra i zlata su bile nošene preko iskvarenog i okrutnog srca. Oni nisu pokušali da probiju njegovo sujetno pokazivanje i da pročitaju izopačenost i lukavstvo njegovog karaktera i zlobu njegovog svakodnevnog života.

Irod je znao da on ne zaslužuje ništa od te hvale i poštovanja; ipak oni nije ukorio idolopoklonstvo naroda, već ga je prihvatilo kao svoju nagradu. Blesak zadovoljenog ponosa je bio na njegovom licu kad je čuo da usklik raste: To je glas boga, a ne čoveka! Isti glasovi koji su sada proslavljali podlog grešnika, su se, samo nekoliko godina ranije, podigli u pomahnitali uzvik: Dalje sa Isusom! Raspni ga, raspni ga! Irod je primio ovo laskanje i poštovanje sa velikim zadovoljstvom i njegovo srce je poskakivalo od pobeđe; ali iznenada ga je snašla brza i užasna promena. Njegovo lice je postalo blede kao smrt i izobličilo se od agonije; velike kapi znoje su potekle iz njegovih pora. On je stajao na trenutak kao da je paralisano od bola i užasa, zatim je, okrenuvši svoje pobeđeno i modro lice prema svojim užasom pogođenim prijateljima, zavapio šupljim, očajničkim tonovima: Onaj kojeg ste uzvisivali kao boga pogođen je smrću!

Odnosen je u stanju najbolnije patnje sa mesta zlobnog bančenja, veselja, raskoši i pokazivanja kojima se on sada nije radovao u svojoj duši. Trenutak pre toga, on je bio ponosni primalac hvale i obožavanja te ogromne gomile, sada je osećao da je u rukama Vladara moćnijeg od njega samog. Obuzelo ga je žaljenje; setio se svoje okrutne zapovesti da se pogubi nedužni Jakov; setio se svog nemilosrdnog progona Hristovih sledbenika i njegovog plana da ubije apostola Petra, kojeg je Bog izbavio iz njegove ruke; setio se kako je, u svom ponižavajućem i razočaravajućem besu, iskaljivao svoju nerazumnu osvetu nad čuvarima zatvorenika i pogubio ih bez milosti. Osećao je da se Bog,

koji je izbavio apostola od smrti, sada bavi njim, nemilosrdnim progoniteljkom. Nije pronašao nikakvo olakšanje od telesnog bola i od umne patnje, niti je očekivao nešto tako. Irod je bio upoznat sa Božijim zakonom, koji kaže: „Nemoj imati drugih bogova ispred mene“, i on je znao da je prihvatanjem obožavanja naroda ispunio meru svog bezakonja i navukao na sebe pravedan Božiji gnev.

Isti anđeo koji je napustio nebeske carske dvorove da spasi Petra od vlasti tog progonitelja, bio je glasnik gneva i presude Irodu. Anđeo je udario Petra da ga probudi iz sna; ali je drugačijim udarcem udario zlog kralja, navlačeći smrtnu bolest na njega. Bog je izlio sramotu nad Irodovim ponosom i ličnošću, ono što je on pokazao ukrašeno sjajnom odećom pred zadivljenim pogledom naroda, izjeli su crvi i istrulilo je dok je još bilo živo. Irod je umro u velikoj agoniji uma i tela, pod osvetničkom Božijom pravdom.

Ovo pokazivanje božanske presude imalo je moćan uticaj na ljude. Dok je Hristov apostol bio čudesno izbaavljen iz zatvora i smrti, njegov progonitelj je bio pogođen Božijom kletvom. Vesti su se prenele po svim zemljama i to je poslužilo da se mnogi dovedu da poveruju u Hrista.

Poglavlje VIII
RUKOPOLOŽENJE
PAVLA I BARNABE

Apostoli i učenici koji su napustili Jerusalem tokom žestokog progona koji je divljao tamo nakon Stefanovog mučeništva, propovedali su Hrista u okolnim gradovima ograničavajući svoj rad na Jevreje i grčke Jevreje. „A Gospodnja ruka je bila s njima, i mnogi su prihvatili Božju nauku i obratili se Gospodu.“ Vernici u Jerusalemu su se radovali kada su čuli dobre novosti; a Barnaba, koji je „bio dobar čovek, pun Svetog Duha i vere“ je poslat u Antiohiju, glavni grad Sirije, da pomogne crkvi tamo. On je tamo radio sa velikim uspehom. Kako se posao povećavao, on je potražio i dobio Pavlovu pomoć, i dvojica učenika su radila zajedno godinu dana u tom gradu, poučavajući ljude, povećavajući broj vernika u Hristovoj crkvi.

Anitohija je imala i veliku jevrejsku i neznabožačku populaciju; bila je veliko utočište za ljubitelje dokolice i zadovoljstva zbog blagotvornosti svog lokaliteta, svog prelepog vidokruga i bogatstva, kulture i otmenosti koji su bili skoncentrisani tamo. Njena rasprostranjena trgovina ju je učinila mestom od velikog značaja, gde su se mogli naći ljudi svih nacionalnosti. Bio je to zato grad luksuza i greha. Božija osveta je konačno došla na Antiohiju, zbog zlobe njenih stanovnika.

Tu su učenici prvi put nazvani hrišćanima. To ime im je dato jer je Hrist bio glavna tema njihovog propovedanja, učenja i razgovora. Oni su stalno prepričavali događaje iz Njegovog života, tokom vremena u kojem su Njegovi učenici bili blagosloveni Njegovim ličnim društvom. Oni su se neumorno zadržavali na Njegovim učenjima, Njegovim čudima lečenja bolesnih,

isterivanja demona i podizanja mrtvih u život. Sa drhtavim usnama i suznim očima, oni su govorili o Njegovoj patnji u vrtu, Njegovoj izdaji, suđenju i pogubljenju, uzdržavanju i poniznosti sa kojima je On podnosio uvrede i mučenje koje su mu nametnuli Njegovi neprijatelji, i o božanskom sažaljenju sa kojim se On molio za one koji su ga progonili. Njegovo uskrsenje i vaznesenje i Njegovo delo na Nebu kao Posrednika za palog čoveka, bili su radosne teme za njih. Neznabošci ih mogu sasvim nazivati hrišćanima, pošto su oni propovedali Hrista i preko Njega su upućivali svoje molitve Bogu.

Pavle je otkrio u gusto naseljenom gradu Antiohiji, izvrsno polje za rad, gde su njegovo učenje, mudrost i revnost, udruženi držali veliki uticaj nad stanovnicima i redovnim posetiocima tog grada kulture.

U međuvremenu delo apostola je bilo skoncentrisano na Jerusolim, gde su Jevreji svih jezika i zemalja došli da se poklone kod hrama tokom određenih praznika. U takvim prilikama apostoli su propovedali Hrista sa nepokolebljivom hrabrošću, iako su znali da su čineći tako njihovi životi bili u stalnoj opasnosti. Nastalo je mnogo obraćenika veri i ti su, razilazeći se svojim kućama u različitim delovima države, raširili seme istine kroz sve narode i među svim slojevima društva.

Petar, Jakov i Jovan su se osećali sigurnim da ih je Bog postavio da propovedaju Hrista među svojim sunarodnicima kući. Međutim, Pavle je primio svoju dužnost od Boga, dok se molio u hramu i njegovo široko misionarsko polje mu je bilo pokazano sa izvanrednom jasnoćom. Da bi ga pripremio za njegov opsežan i važan posao, Bog ga je doveo u blisku vezu sa sobom i otvorio je pred njegovim razdraganim pogledom tračak nebeske lepote i slave.

Bog je razgovarao sa pobožnim prorocima i učiteljima u Antiohijskoj crkvi. „Dok su jednom obavljali službu Gospodu i

postili, Sveti Duh je rekao: 'Odvojte mi Barnabu i Savla za delo na koje sam ih pozvao.'“ Ovi apostoli su zato bili posvećeni Bogu na najdostojanstveniji način postom i molitvom i polaganjem ruku i poslali su napred u svoje polje rada među neznabošce.

Pavle i Barnaba su obojica radili kao Hristovi propovednici i Bog je obilno blagoslovio njihove napore; ali nijedan od njih nije pre toga bio formalno rukopoložen u službi jevanđelja molitvom i polaganjem ruku. Oni su sada bili ovlašćeni od crkve, ne samo da uče istinu, nego da krste i da organizuju crkve, budući da su postavljeni sa punim crkvenim ovlašćenjem. Ovo je bilo važno doba za crkvu. Iako je pregradni zid razdvajanja između Jevreja i neznabožaca bio srušen Hristovom smrću, dopuštajući neznabošcima da imaju pune prednosti jevanđelja, i-pak zavesa još nije bila pocepana sa očiju mnogih verujućih Jevreja i oni nisu mogli jasno razaznati do kraja šta je ukinuo Božiji Sin. Delo je sada trebalo da bude nastavljeno sa jačinom među neznabošcima i trebalo da rezultira učvršćivanjem crkve velikim sakupljanjem duša.

Apostoli su, u ovom, svom posebnom delu, morali biti izloženi sumnji, predrasudi i ljubomori. Kao prirodna posledica njihovog napuštanja isključivosti Jevreja, njihova učenja i stavovi će biti podložni optužbi za jeres i njihova ovlašćenja da budu propovednici jevanđelja će biti dovođena u pitanje od mnogih revnih, verujućih Jevreja. Bog je predvideo sve ove poteškoće kojima će Njegove sluge biti podvrgnute i u svom mudrom providenju, učinio je da budu postavljeni sa neupitnim ovlašćenjem od uspostavljene Božije crkve, da njihovo delo bude iznad izazova.

Braća u Jerusalimu i Antiohiji su bili detaljno upoznati sa svim pojedinostima ovog božanskog naimenovanja i naročitog dela poučavanja neznabožaca, koje je Gospod dao ovim

apostolima. Njihovo rukopoloženje je bilo otvoreno priznanje njihove božanske misije, kao glasnika naročito izabranih od Svetog Duha za posebno delo. Pavle svedoči, u svojoj poslanici Rimljanima, da on smatra ovo sveto naimenovanje kao novu i važnu epohu u svom životu; on naziva sebe, „Pavle – sluga Isusa Hrista, pozvan za apostola, određen za propovedanje Božje dobre vesti.“

Rukopoloženje polaganjem ruku je, u kasnije vreme, bilo veoma zloupotrebjeno; neopravdana važnost je dodata činu, kao da onima koji prime takvo rukopoloženje odmah dolazi sila, koja ih osposobljava za bilo koje i svako propovedničko delo. Obojica i Pavle i Barnaba su već primili svoju dužnost od Boga lično; a obred polaganja ruku nije dodao nikakvu novu milost ili bukvalnu osposobljenost. Samo je stavljao pečat crkve na Božije delo, priznatu formu naimenovanja za uspostavljenju službu.

Ova forma je bila značajna Jevrejima. Kada je jevrejski otac blagoslovio svoju decu, polagao je svoje ruke sa poštovanjem na njihove glave. Kada je životinja bila određena za žrtvu, ruka onoga koji je postavljen sa sveštenečkim ovlašćenjem je polagana na glavu žrtve. Tako da, kada su antiohijski propovednici položili svoje ruke na apostole, oni su, tim delom, tražili od Boga da njima dodeli svoje blagoslove, u njihovoj posvećenosti naročitom delu za koje ih je Bog odabrao da čine.

Apostoli su započeli svoju misiju, vodeći sa sobom Marka. Otišli su u Seleukiju i odande su otplovili na Kipar. U Salaminu su propovedali jevrejskim sinagogama. „Kad su prošli celo ostrvo sve do Pafa, naišli su na jednog vračara, lažnog proroka, Judejca zvanog Barisus, koji je bio s prokonzulom Sergijem Pavlom, razboritim čovekom. On je k sebi pozvao Barnabu i Savla i zamolio ih da mu prenesu Božju reč. Ali Elima, vračar (to je, naime, značenje njegovog imena), suprotstavio im se, nastojeći da prokonzula odvrati od vere.“

Budući da je prokonzul bio čovek od ugleda i uticaja, vračar Elima, koji je bio pod Sotoninom kontrolom, nastojao je da ga lažnim izveštajima i raznim varljivim prevarama okrene protiv apostola i uništi njihov uticaj nad njim. Kao što su sveštenici koji se bave magijom na faraonovom dvoru suprotstavili Mojsiju i Aronu, tako se i ovaj vračar suprotstavio apostolima. Kada je prokonzul poslao po apostole, da bi mogao biti poučen u istinu, Sotona je bio prisutan sa svojim slugom, gledajući da pokvari Božiju nameru i da spreči ovog uticajnog čoveka da prihvati Hristovu veru. Sotonin agent je veoma ometao delo apostola. Tako pali neprijatelj uvek radi na poseban način da spreči osobe od uticaja, koje bi bile od velike koristi za cilj, da prihvate Božiju istinu.

Međutim, Pavle, u Duhu i sili Svetog Duha, je ukorio zlog varalicu. On ga je „oštro pogledao pa rekao: 'Sine Đavolji, pun svakojake prevare i pakosti, neprijatelju svake pravednosti, zar nećeš prestati da iskrivljuješ prave Gospodnje puteve? I zato, Gospodnja ruka dolazi na tebe, i oslepećeš i neko vreme nećeš videti sunca.' I odmah je na njega pala gusta magla i tama, pa je hodao naokolo tražeći ljude da ga vode za ruku. Tada je prokonzul, videvši šta se dogodilo, prihvatio Gospoda, jer je bio zadivljen Gospodnjim učenjem.“

Vračar je zatvorio svoje oči za dokaze istine i svetlost jevandjelja, pa je zato Gospod, u svom pravednom gnevu, učinio da njegove prirodne oči budu zatvorene, uskraćujući mu svetlost dana. Ovo slepilo nije bilo trajno, već samo neko vreme, da ga upozori da se pokaje i da traži oprost od Boga kojeg je tako uvredio. Zbrka u koju je taj čovek doveden, sa svom svojom hvalisavom moći, učinila je da sve njegove suptilne veštine budu beskorisne protiv Hristovog učenja. Činjenica da je bio primoran da pipa u tami, dokazala je svim posmatračima da su čuda koja su apostoli činili i koja je Elima proglasio kao da su lukava

prevara, zapravo učinjena Božijom silom. Prokonzul je bio ubeđen u učenje koje su poučavali apostoli i prihvatio je Hristovo jevanđelje.

Elima nije bio školovan čovek, pa ipak bio je posebno osposobljen da vrši Sotonino delo. Oni koji propovedaju Božiju istinu biće primorani da se suoče sa prepredenim neprijateljom u mnogim različitim oblicima. Ponekad je u ličnosti učenog, a često u ličnosti neukog čoveka, kojeg je Sotona poučio da bude njegovo uspešno sredstvo u varanju duša i u činjenju bezakonja. Dužnost je Hristovog službenika da stoji verno na svom položaju, u strahu od Boga i u sili Njegove snage. Tako on može dovesti u zabunu Sotoninu vojsku i pobediti u ime Gospoda.

Pavle i njegova grupa su nastavili svoje putovanje, idući u Pergu, u Pamfiliji. Njihov put je bio zamoran, naišli su na poteškoće i oskudicu i bili su saletani opasnostima sa svih strana, što je uplašilo Marka, koji nije bio naviknut na neprilike. Kako su se još veće teškoće predosećale, on je postao obeshrabren i odbio je da nastavi dalje, baš u vreme kada su njegove usluge bile najpotrebnije. On se u skladu sa tim vratio u Jerusalim i u mir i komfor svog doma.

Marko nije otpao od hrišćanske vere, ali, poput mnogih mladih propovednika, on se povukao od poteškoća i više je voleo komfor i bezbednost doma nego putovanja, službe i opasnosti misionarskog polja. Ovo napuštanje je učinilo da ga Pavle oceni nepovoljno i strogo dugo vremena. On je sumnjao u postojanost njegovog karaktera i u njegovu posvećenost Hristovom cilju. Markova majka je bila obraćenik u hrišćansku religiju i njen dom je bio utočište učenicima. Tamo su oni uvek imali sigurnu dobrodošlicu i vreme odmora, tokom kojeg su se mogli oporaviti od posledice žestokih progonstava koja su ih svuda napadala u njihovim službama.

Tokom jedne od tih poseta apostola njegovoj majci, Marko

je predložio Pavlu i Barnabi da bi im se on trebao pridružiti na njihovom misionarskom putu. On je bio svedok čudesne sile koja je pratila njihovu službu; on je osetio Božiju naklonost u svom sopstvenom srcu; on je video veru svoje majke stavljenu na probu i iskušanu bez kolebanja; on je bio svedok čuda učinjenih od apostola i onoga što je stavilo Božiji pečat na njihovo delo; on je sam propovedao hrišćansku veru i žudeo je da potpuno započne delo i da potpuno posveti sebe tome. On se, kao saputnik apostola radovao uspehu njihove misije; ali su ga strah i obeshrabrenje nadvladali kod suočavanja sa nestašicom, progonstvom i opasnošću i on je potražio privlačnosti doma u vreme kada su njegove usluge bile najpotrebnije apostolima.

U budućem periodu bila je oštra rasprava između Pavla i Barnabe u vezi sa Markom, koji je još bio željan da se posveti delu službe. Pavle nije mogao, u to vreme, da na bilo koji način opravda Markovu slabost da napusti njih i delo koje su započeli, zbog lakoće i tišine doma, i on je ubeđivao da je neko sa toliko malo izdržljivosti bio nepogodan za jevandeosku službu, koja je zahtevala strpljenje, samoodricanje, hrabrost i veru, sa spremnošću da se čak i život žrtvuje ako zatreba.

Barnaba je, s druge strane, težio ka tome da opravda Marka, koji je bio njegov nećak, zbog njegovog neiskustva. Bio je željan da on ne napusti službu, jer je on video u njemu veštine dobrog radnika u Hristovom polju. Ova rasprava je dovela do toga da se Pavle i Barnaba raziđu; onaj drugi je pratio svoja osvedočenja i poveo je Marka sa sobom u svom radu.

Marko se, zbog toga, pridružio Barnabi na putu za Kipar i pomagao mu je tamo. Pavle se posle pomirio s Markom i primio ga je kao saradnika. On ga je takođe preporučio Kološanima kao nekog ko je „saradnik u službi za Božije kraljevstvo“ i neko ko je njemu Pavlu pomagao i jačao ga. Ponovo, ne dugo pred svoju smrt, on je govorio o njemu kao o nekom ko mu je od koristi u

službi.

Pavle i Barnaba su posle posetili Anitohiju u Pisidiji i na subotni dan su ušli u sinagogu i seli, „Posle javnog čitanja Zakona i Proroka, starešine sinagoge poslali su po njih, govoreći: 'Ljudi, braćo, ako imate koju reč ohrabrenja za narod, recite!'“ Pošto je tako bio pozvan da govori, „Na to je Pavle ustao, dao znak rukom i rekao: 'Ljudi, Izraelci i vi ostali koji se bojite Boga, čujte!'“ On je zatim nastavio da opisuje istoriju načina na koji je Gospod radio sa Jevrejima od vremena njihovog izbavljenja iz egipatskog ropstva, i kako je Spasitelj bio obećan iz Davidovog potomstva. On je zatim propovedao Isusa kao spasitelja ljudi, Mesiju iz proročanstva.

Kada je završio i Jevreji napustili sinagogu, neznabošci su još ostali i zamolili su da iste reči budu govorene njima sledeće subote. Apostoli su privukli veliko interesovanje u tom mestu, među Jevrejima i neznabošcima. Oni su ohrabрили vernike i obraćenike da čvrsto stoje u svojoj veri i da nastave u Božijoj milosti. Zainteresovanost da čuju reči apostola je bila toliko velika da se ceo grad okupio sledeće subote. Međutim, sada, kao i u Hristovo vreme, kada su jevrejski sveštenici i poglavari videli mnoštvo koje se okupilo da čuje novo učenje, bili su pokrenuti zavišću i ljubomorom i huljenjem su se suprotstavljali rečima apostola. Njihova stara netrpeljivost i predrasude su se takođe pokrenuli, kada su приметili veliki broj neznabožaca kako se mešaju sa Jevrejima u skupu. Nisu mogli podneti da neznabošci uživaju verske prednosti jednako sa njima samima, već su se tvrdoglavo držali zamisli da je Božiji blagoslov bio rezervisan isključivo za njih. Ovo je uvek bio veliki greh Jevreja, koji je Hrist, u nekoliko prilika, ukorio.

Slušali su, jedne subote, sa velikim zanimanjem učenja Pavla i Barnabe, koji su propovedali Isusa kao obećanog Mesiju, a sledeće subote, zbog mnoštva neznabožaca koji su se isto

okupili da ih čuju, oni su se pokrenuli u gnevnoj ozlojeđenosti; reči apostola su bile iskrivljene u njihovim umovima i oni nisu bili osposobljeni da vagaju dokaze koji su im predstavljeni. Kada su saznali da je Mesija kojeg su propovedali apostoli bio svetlo neznabošcima, kao i slava svom narodu Izraelu, oni su bili van sebe od besa i koristili su najuvredljiviji jezik za apostole.

S druge strane, neznabošci su se neizmerno radovali što ih je Hrist prepoznao kao Božiju decu i sa zahvalnim srcima su slušali propovedanu reč. Apostoli su sada jasno prepoznali svoju dužnost i delo koje je Bog tražio od njih da rade. Oni su se bez oklevanja okrenuli ka neznabošcima, propovedajući Hrista njima, ostavljajući Jevreje njihovoj netrpeljivosti, slepoći uma i tvrdoći srca. Pavlov um je bio dobro pripremljen da donese ovu odluku, okolnostima koje su pratile njegovo obraćenje, njegovom vizijom u hramu u Jerusalimu, njegovim postavljanjem od Boga da propoveda neznabošcima i uspehom koji je već krunisaio njegove napore među njima.

Kada su se Pavle i Barnaba okrenuli od Jevreja koji su ih ismejavali, obratili su im se odvažno, govoreći: „Trebalo je najpre vi da čujete Božju reč. Ali pošto je vi odbacujete i ne smatrate sebe vrednim večnog života, zato odlazimo neznabošcima. Jer ovako nas je Gospod uputio: ‘Postavio sam te da budeš svetlost narodima, da budeš spasenje do kraja zemlje.’“

Okupljanje neznabožaca u Božijoj crkvi je bilo zabeleženo perom nadahnuća, ali je bilo slabo shvaćeno. Osija je rekao, „Izraelovih sinova biće kao peska morskog koji ne može ni da se izmeri ni da se izbroji. I na mestu gde im je nekad rečeno: ‘Vi niste moj narod’, reći će im se: ‘Vi ste sinovi živog Boga’.“ I opet, „I posejaću je sebi kao seme po zemlji i biću milostiv prema onoj kojoj nije bila ukazana milost i reći ću onima koji nisu moj narod: ‘Moj si narod’, a oni će reći: ‘Ti si moj Bog.’“

Tokom Hristovog života na zemlji, On je gledao kako da

izvuče Jevreje iz njihove isključivosti. Obraćanje stotnika i Si-rofeničanke su bili slučajevi Njegovog direktnog dela izvan priz-natih ljudi Izraela. Sada je došlo vreme za aktivno i stalno delo među neznabošcima, od kojih su cele zajednice primile jevanđe-lje sa radošću i slavili su Boga zbog svetlosti razumne vere. Ne-verovanje i zloba Jevreja nisu odvratili Božiju nameru, jer se novi Izrael kalemio na staro drvo masline. Sinagoge su bile zatvorene za apostole, ali privatne kuće su iznenada postale dostupne njima na korišćenje, a takođe su bile korišćene i javne građevine neznabožaca da se u njima propoveda Božija reč.

Jevreji, međutim, nisu bili zadovoljni sa zatvaranjem svojih sinagoga apostolima, već su želeli da ih proteraju iz te oblasti. Da bi ovu nameru sproveli u delo nastojali su da podstaknu pre-drasude određenih posvećenih i cenjenih žena koje su imale ve-liku uticaj u vladi, a takođe i muškaraca od uticaja. Oni su ovo ostvarili suptilnim lukavstvima i lažnim izveštajima. Ove osobe od dobrog ugleda su se žalile vlastima na apostole i oni su u skladu sa tim prognani sa tih obala.

U toj prilici apostoli su pratili Hristovo uputstvo: „A u mestu u kom vas ne prime i ne poslušaju vas, odlazeći odande otesite prašinu ispod svojih nogu njima za svedočanstvo. Zaista vam kažem, biće lakše Sodomu i Gomori u dan suda, nego tom gradu.“ Apostoli nisu bili obeshrabreni ovim proterivanjem, oni su se setili reči svog Učitelja: „Blago vama kad vas zbog mene vređaju i progone i nabeđuju za svako zlo. Radujte se i kličite jer je velika vaša nagrada na nebesima. Tako su progonili i proroke koji su bili pre vas.“

Poglavlje IX
PROPOVEDANJE
MEĐU NEZNABOŠCIMA

Apostoli su zatim posetili Ikoniju. Ovo mesto je bilo veliko utočište za hedoniste i osobe koje nisu imale neki određeni cilj u životu. Populacija se sastojala od Rimljana, Grka i Jevreja. Apostoli su ovde, kao u Antiohiji, prvo otpočeli svoj rad u sinagogama za svoj sopstveni narod, Jevreje. Susreli su se sa приметnim uspehom; mnoštvo Jevreja i Grka je prihvatilo Hristovo jevanđelje. Međutim, ovde, kao i u prethodnim mestima gde su apostoli radili, neverujući Jevreji su započeli nerazumno protivljenje protiv onih koji su prihvatili pravu veru, i koliko je god to bilo u njihovoj moći, uticali su na neznabošce protiv njih.

Apostoli, međutim, nisu lako bili sprečeni da rade svoj posao, jer su mnogi svakodnevno prihvatili Hristovo učenje. Išli su verno nasuprot protivljenju, zavisti i predrasudi. Svakodnevno su činjena čuda Božijom silom, i svi čiji umovi su bili otvoreni za dokaze su bili pod uticajem ubeđujuće sile tih stvari.

Ta rastuća popularnost Hristovog učenja je pokrenula neverujuće Jevreje na novo protivljenje. Bili su ispunjeni zavišću i mržnjom i bili su odlučni da odmah zaustave rad apostola. Otišli su vlastima i predstavili su njihov rad u najlažnijem i najpreuveličanijem svetlu, navodeći službenike da se plaše da je ceo grad bio u opasnosti podsticanja na pobunu. Oni su izjavljivali da se veliko mnoštvo vezivalo za apostole i sugerisali su da je to zbog tajnih i opasnih planova.

Kao posledica tih optužbi, učenici su neprestano dovođeni pred vlasti; ali u svakom slučaju oni su se toliko sposobno branili pred ljudima, da iako su sudije imale predrasudu protiv njih zbog

lažnih izjava koje su čuli, nisu se usudili da ih osude. Nisu mogli a da ne priznaju da su učenja apostola bila sračunata da učine ljude moralnim, zakonu poslušnim građanima.

Jevreji i Grci bez predrasuda su zauzeli stav da bi moral i dobar red u gradu bili poboljšani, ako bi apostolima bilo dozvoljeno da ostanu i rade tu. U prilikama kada su apostoli bili izvedeni pred vlasti, njihova odbrana je bila toliko jasna i razborita, a izjava koju su dali o svom učenju je bila toliko smirena i opširna, da se značajan uticaj podigao u njihovu korist. Učenje koje su oni propovedali je dobilo veliki publicitet i bilo je izneto pred mnogo veći broj slušalaca bez predrasude nego ikada ranije u tom mestu.

Jevreji su uvideli da su njihovi napori da pokvare delo apostola bili uzaludni i da su samo doprineli dodavanju većeg broja novoj veri. Bes Jevreja se zbog toga povećao do te mere da su oni odlučili da pređu granice na neki način. Uzburkali su najgore strasti neuke, bučne rulje stvarajući zbrku koju su pripisali naporima apostola. Oni su se zatim pripremili da iznesu lažne optužbe za nasilan govor i da zadobiju pomoć sudija u izvršenju svojih namera. Oni su odlučili da apostoli ne treba da imaju priliku da se brane; nego da se moć rulje treba umešati, da zaustavi njihov rad kamenujući ih do smrti.

Prijatelji apostola, iako nevernici, upozorili su ih o planovima zlobnih Jevreja i nagovarali su ih da se ne izlažu bespotrebno njihovom gnevu, već da beže da sačuvaju svoje živote. Oni su u skladu sa tim napustili Ikoniju u tajnosti i ostavili su verne i suparničke strane da se bore za sebe, verujući da će Bog doneti pobedu Hristovom učenju. Međutim, oni nikako nisu za stalno napustili Ikoniju, nameravali su da se vrate, kada se tada razbesnelo uzbuđenje bude stišalo, da završe delo koje su započeli.

Oni koji se pridržavaju i poučavaju obavezujuće zahteve Božijeg zakona često u nekom stepenu, primaju sličan tretman

onom kao apostoli u Ikoniji. Oni se često susreću sa oštrim protivljenjem od propovednika i ljudi koji stalno odbijaju Božiju svetlost i lažnim prikazivanjem i lažima, zatvaraju sva vrata preko kojih bi glasnici istine mogli imati pristup ljudima.

Apostoli su zatim otišli u Listru i Dervu, likaonske gradove. Oni su bili nastanjeni neznabošcima, sujevnim ljudima; ali među njima je bilo duša koje bi čule i prihatile Hristovo učenje. Apostoli su odabrali da rade u tim gradovima jer se tamo ne bi susreli sa jevrejskom predrasudom i progonstvom. Oni su se sada susreli sa potpuno novim elementom, neznabožačkim sujeverjem i idolopoklonstvom.

Apostoli su, u svom poslu, sreli klase ljudi i sve vrste vere i religija. Bili su suočeni sa jevrejskom netrpeljivošću i netolerancijom, vračarstvom, bogohuljenjem, nepravednim sudijama, koje su volele da sprovode svoju moć, lažnim pastirima, sujeverjem i idolopoklonstvom. Dok su ih progono i protivljenje susretali na svakom koraku, njihovi naponi su i dalje bili krinjsani pobedom i obraćenici su svakodnevno bili dodavani veri.

U Listri nije bilo nijedne jevrejske sinagoge, iako je tamo bilo nekoliko Jevreja u mestu. Tamo je Jupiterov hram zauzimaop upadljivo mesto. Pavle i Barnaba su se zajedno pojavili u gradu, poučavajući Hristovu doktrinu sa velikom silom i rečitošću. Ovi lakoverni ljudi su verovali da su oni bogovi sišli sa Neba. Kada su apostoli okupili ljude oko sebe i objasnili im svoje čudno verovanje, obožavaoci Jupitera su nastojali da povežu ova učenja, koliko god su bili u mogućnosti, sa svojom sopstvenom sujevnom verom.

Pavle im se obratio grčkim jezikom, predstavljajući im za njihovo razmatranje takve teme koje bi ih navodile do ispravne spoznaje Onoga koji bi bio predmet njihovog obožavanja. On je usmerio njihovu pažnju na nebeski svod, na sunce, mesec i zvezde, na prelepi redosled smene godišnjih doba, na silne

planine čiji vrhovi su bili prekriveni snegom, na drveće velikog rasta i na razna čuda prirode, koja su pokazivala umeće i preciznost skoro izvan ograničenog shvatanja. Preko ovih vidljivih dela Svemoćnog, apostoli su navodili umove neznabožaca na razmišljanje o velikom Umu univerzuma.

Oni su im zatim kazali o Sinu Božijem, koji je došao sa Neba na naš svet jer je voleo čovečije sinove. Njegov život i služba su bili predstavljeni pred njima; Njegovo odbacivanje od onih koje je došao spasiti, Njegovo suđenje i raspeće od zlobnih ljudi; Njegovo uskrsenje iz mrtvih da završi svoj posao na zemlji i Njegovo vaznesenje na Nebo da bude čovečiji Zastupnik u prisustvu Stvoritelja sveta. Sa Duhom Božijim i silom, Pavle i Barnaba su objavili Hristovo jevanđelje.

Kad je Pavle ispričao Hristova dela lečenja bolesnih, primetio je bogalja čije oči su bile uprte u njega i koji je prihvatio i poverovao u njegove reči. Pavlovo srce je saosećalo sa bolesnim čovekom, čiju veru je prepoznao, i on se željno držao za nadu da može biti izlečen od tog Spasitelja, koji je, iako se vazneo na Nebo, i dalje bio čovekov Prijatelj i Lekar, imajući više moći nego kada je bio na zemlji.

U prisustvu tog idolopokloničkog skupa, Pavle je zapovedio bogalju da se uspravi na svoje noge. Do tada on je bio sposoban da bude samo u sedećem položaju; ali on se sada čvrsto držao verom za Pavlove reči i odmah je poslušao njegovu zapovest i prvi put u svom životu je stao na svoje noge. Snaga je došla sa tim naporom vere, i on koji je bio bogalj hodao je i skakao kao da nikada nije iskusio bolest.

Ovo delo učinjeno na bogalju je bilo čudo za sve posmatrače. Stvar im je toliko bila poznata, a izlečenje tako potpuno, da sa njihove strane nije bilo prostora za skepticizam. Svi likonci su bili ubeđeni da je natprirodna sila pratila rad apostola i povikali su sa velikim entuzijazmom da su bogovi u obliku ljudi

sišli dole među njih sa Neba. Ovo verovanje je bio u skladu sa njihovim tradicijama da su bogovi posećivali zemlju. Stvorili su zamisao da su velika neznabožačka božanstva Jupiter i Merkur, bili u njihovom prisustvu u osobama Pavla i Barnabe. Za prvog su verovali da je Merkur; jer je Pavle bio aktivan, revan brz i elokventan sa rečima upozorenja i ukora. Za Barnabu su verovali da je Jupiter, otac bogova, zbog njegove dostojanstvene pojave, njegovog dostojanstvenog držanja i blagosti i dobročinstva koji su bili izraženi na njegovom licu.

Vesti o čudesnom izlečenju bogalja su se ubrzo proćule po celoj toj oblasti, dok se opšte uzbuđenje nije pokrenulo i sveštenici iz hrama bogova su se pripremili da počastvuju apostole, kao posetioce iz nebeskih dvorova, da im žrtvuju životinje i da im prinesu darove od venaca i dragocenih stvari. Apostoli su tražili mesto da se povuku i odmore u privatnom smeštaju, kada je njihovu pažnju privukao zvuk muzike i oduševljena vika velikog mnoštva koji su došli vrata kuće gde su oni boravili.

Kada su ovi Božiji propovednici utvrdili uzrok ove posete i njeno prateće uzbuđenje, bili su ispunjeni gnevom i užasom. Poderali su svoju odeću i utrčali su među mnoštvo da zaustave dalja dešavanja. Pavle je glasnim zvonkim glasom koji se uzdigao iznad buke mnoštva, zahtevao njihovu pažnju i kad se galama iznenada utišala, upitao je:

„Ljudi, zašto to radite? I mi smo samo ljudi, kao i vi! Mi vam objavljujemo dobru vest da se od tih ispraznih stvari obratite živom Bogu, koji je stvorio nebo i zemlju i more i sve što je u njima. On je u prošlim naraštajima dopustio da svi narodi idu svojim putevima, ali ni tada vas nije ostavio bez svedoćanstva o sebi čineći dobro, dajući vam kišu s neba i plodonosna vremena, puneći vaša srca do sitosti jelom i veseljem.“

Ljudi su slušali Pavlove reči sa vidljivim nestrpljenjem. Njihovo sujeverje i oduševljenje su bili toliko veliki prema

apostolima da su oni bili neradi da priznaju svoju grešku i da im njihova očekivanja i namere budu pokvareni. Bez obzira što su apostoli jasno negirali božanstvo koje im je pripisano od nezna-božaca, a Pavle uložio majstorski trud da usmeri njihove umove ka pravom Bogu kao jedinom objektu vrednom obožavanja, i dalje je bilo izuzetno teško odvratiti ih od njihove namere.

Rasuđivali su da su svojim sopstvenim očima gledali čude-snu silu primenjenu od apostola, da su videli bogalja koji nikada pre toga nije koristio svoje zglobove, kako je skakao i radovao se u savršenom zdravlju i snazi kroz primenu čudesne sile koju su posedovali ovi stranci. Međutim, posle dosta ubeđivanja od Pavla i objašnjavanja šta je prava misija apostola, ljudi su ne-voljno navedeni da odustanu od svoje namere. Ali nisu bili za-dovoljni i odveli su žrtvene životinje u velikom razočarenju, što njihove tradicije o božanskim bićima koja posećuju zemlju nisu mogle biti osnažene ovim primerom njihove naklonosti dolaže-njem da im se daruju posebni blagoslovi, koji bi uzdigli njih i njihovu religiju do poštovanja od sveta.

I sada je čudna promena došla na nestalne, lako razdražljive ljude, zato što njihova vera nije našla utočište u pravom Bogu. Suprotstavljeni antiohijski Jevreji, čijim su uticajem apostoli o-terani sa te obale, ujedinjeni sa određenim Jevrejima iz Ikonije, pratili su put apostola. Čudo učinjeno nad bogaljem i njegov uticaj na one koji su mu bili svedoci, pokrenulo je njihovu zavist i navelo ih je da odu do mesta apostolske službe i ubace svoju lažnu verziju na to delo. Oni su negirali da Bog ima bilo kakvog udela u tome i tvrdili su da je ostvareno preko demona kojima su ti ljudi služili.

Ista sorta je prethodno optužila Spasitelja da je isterivao de-mone silom kneza demona, odbacili su ga kao varalicu i oni su sada naveli isti nerazumni bes na Njegove apostole. Koristeći laži nadahnuli su ljude iz Listre duhom ogorčenja kojim su oni

sami bili podstaknuti. Tvrđili su da su temeljno upoznati sa prošlošću i verom Pavla i Barnabe i toliko su lažno predstavili njihove karaktere i dela da su neznabožački idolopoklonici, koji su bili spremni da obožavaju apostole kao božanska bića, njih sada smatrali gorim od ubica, i da će Bogu i ljudskoj vrsti učini dobru stvar ko god ih ukloni sa ovog sveta.

Oni koji veruju i podučavaju istine Božje Reči ovih dana susreću se sa sličnim protivljenjem neprincipijelnih osoba koje neće prihvatiti istinu i koje se ne ustručavaju da preteraju, pa čak i da šire najbednije neistine kako bi uništile uticaj i zaštitile se od onih koje je Bog poslao svetu sa upozorenjem. Dok jedna sorta izmišlja neistine i širi ih, druga sorta je toliko zaslepljena Sotoninim prevarama da ih prihvata kao reči istine. Oni su u klopki zakletog neprijatelja, dok laskaju sebi da su Božija deca. „I zato Bog dopušta da na njih deluje zabluda, da bi verovali laži kako bi svi oni bili osuđeni jer nisu verovali istini, nego su voleli nepravdu.“

Razočarenje koje su iskusili idolopoklonici u odbijanju prednosti prinošenja žrtava apostolima, pripremilo ih je da se okrenu protiv ovih Božijih propovednika sa revnošću koja je bila približna oduševljenju sa kojim su ih uzdizali kao bogove. Zlobni Jevreji nisu oklevali da zloupotrebe sujeverje i lakovernost ovih neznabožačkih naroda da sprovedu svoje okrutne zamisli. Podstakli su ih da silom napadnu apostole i naložili su im da ne daju Pavlu priliku da govori, navodeći da ako uradi tako da će opčiniti ljude.

Listrani su jurnuli prema apostolima sa velikim zanosom i gnevom. Nasilno su bacali kamenje i Pavle, modar, izudaran i malaksao, osećao je da je došao njegov kraj. Stefanova žrtva se jasno pokazala u njegovom umu i okrutni udeo koji je imao tom prilikom. Pao je na zemlju očevidno mrtav i razbesnela rulja je vukla njegovo neosetljivo telo kroz vrata grada i bacila ga je

ispod zidova. Apostol spominje ovaj događaj u kasnijem nabrajanju svojih patnji za dobrobit istine: „Triput sam bio išiban, jednom kamenovan, triput sam doživio brodolom, noć i dan proveo sam u dubokom moru. Često sam putovao, bio sam u opasnostima od reka, u opasnostima od razbojnika, u opasnostima od sunarodnika, u opasnostima od neznabožaca, u opasnostima u gradu, u opasnostima u pustinji, u opasnostima na moru, u opasnostima među lažnom braćom.“

Učenici su stajali oko Pavlovog tela, oplakujući onoga za kojeg su mislili da je mrtav, kada je on iznenada podigao svoju glavu i uspravio se na svoje noge sa hvalom Bogu na svojim usnama. Učenicima se ovo činilo kao uskrsnuće iz mrtvih, Božije čudo da sačuva život svog vernog sluga. Oni su se radovali neizrecivom radošću zbog njegovog oporavka i hvalili su Boga sa obnovljenom verom u učenje koje su propovedali apostoli.

Ovi učenici su bili novi obraćenici u veru preko Pavlovih učenja i stajali su nepokolebljivo bez obzira na lažno predstavljanje i zlobno progonstvo Jevreja. Zapravo, nerazumno protivljenje tih zlih ljudi je samo utvrdilo ovu posvećenu braću u Hristovu veru, a vraćanje Pavla u život činilo se da je stavilo Božiji pečat na njihovo verovanje.

Timotej je bio obraćen preko Pavlove službe i bio je svedok patnji apostola tokom ove prilike. Stajao je kod njegovog očevidno mrtvog tela i video ga je kako ustaje, izudaran i pokriven krvlju, ne sa jaucima i gundanjem na svojim usnama, već sa hvalom Isusu Hristu, što mu je bilo dopušteno da pati zbog Njegovog imena. U jednoj od Pavlovih poslanica Timoteju, on upućuje na svoje lično razumevanje ovog dešavanja. Timotej je postao najvažnija pomoć Pavlu i crkvi. On je bio veran saputnik apostola i njegovim iskušenjima i radostima. Timotejev otac je bio Grk; ali njegova majka je bila Jevrejka i on je bio temeljno poučen jevrejskom religijom.

Poglavlje X

JEVREJ I NEZNABOŽAC

Sledećeg dana nakon Pavlovog kamenovanja, apostoli su napustili grad, prema Hristovom uputstvu „Kad vas budu progonili u jednom gradu, bežite u drugi.“ Otišli su za Dervu, gde je njihov rad bio blagoslovljen navođenjem mnogo duša da prihvate istinu. Međutim, obojica, i Pavle i Barnaba, su se ponovo vratili da posete Antiohiju, Ikoniju i Listru, polja rada gde su se susreli sa takvim protivljenjem i progonstvom. U svim ovim mestima je bilo mnogo duša koje su verovale u istinu i apostoli su osećali da je njihova dužnost da ojačaju i ohrabre svoju braću koja su bila izložena poniženju i oštrom protivljenju. Bili su odlučni da čvrsto privežu delo koje su započeli kako se ne bi razvezalo.

Crkve su bile ispravno organizovane u prethodno spomenutim mestima, starešine su postavljene u svakoj crkvi a ispravan red i sistem su tamo utvrđeni. Pavle i Barnaba su neko vreme radili u Antiohiji i mnogi neznabošci su tamo prihvatili Hristovo učenje. Međutim, određeni Jevreji iz Judeje su pokrenuli opšte zaprepašćenje među verujućim neznabošcima raspravom o pitanju obrezanja. Tvrđili su, sa velikim uveravanjem, da se niko ne može spasiti bez obrezanja i držanja celog ceremonijalnog zakona.

Ovo je bilo važno pitanje i ono koje je uticalo u velikoj meri na crkvu. Pavle i Barnaba su se spremno suočili sa tim i usprotivili se uvođenju te teme neznabošcima. Njima su se protivili u ovome verujući Jevreji iz Antiohije koji su bili naklonjeni stavu onih iz Judeje. Stvar je rezultirala velikom raspravom i željom za usklađenošću u crkvi, dok konačno Antiohijska crkva,

shvatajući da bi među njima moglo doći do podele zbog svake dalje rasprave o toj temi, nije odlučila da pošalje Pavla i Barnabu, zajedno sa nekim odgovornim ljudima iz Antiohije, u Jerusalem, da iznesu stvar pred apostole i starešine. Tamo su trebali da se sastanu sa predstavnicima drugih crkava i sa onima koji su došli da prisustvuju nadolazećim godišnjim praznicima. U međuvremenu, treba da se prekine sa svakom raspravom, dok se konačna odluka ne donese od odgovornih ljudi iz crkve. Ta odluka onda treba da bude opšte prihvaćena od raznih crkava po zemlji.

Apostoli su, putujući do Jerusalama, pozvali braću iz gradova kroz koje su prolazili i podstakli ih pričom o svom iskustvu u Božijem delu i obraćenju neznabožaca u veru. Nakon što su stigli u Jerusalem, predstavnici iz Antiohije su pričali skupu crkava o uspehu koji je pratio službu sa njima i o zabuni koja je nastala iz činjenice da određeni obraćeni fariseji izjavljuju kako neznabožački obraćenici moraju biti obrezani i držati Mojsijev zakon da bi bili spašeni.

Jevreji generalno nisu bili spremni da napreduju toliko brzo koliko je Božije providenje otvorilo put. Bilo im je očigledno iz rezultata rada apostola među neznabošcima da će obraćenici među kasnijim ljudima uveliko nadmašiti jevrejske obraćenike i da ako zabrane i obredi jevrejskog zakona ne budu obavezni kod njihovog prihvatanja Hristove vere, nacionalne osobenosti Jevreja, koje su ih razlikovale od svih drugih ljudi, konačno će nestati među onima koji su prihvatili istine jevanđelja.

Jevreji su se među sobom ponosili na svoje božanski uspostavljene službe i oni su zaključili da pošto je Bog jednom odredio jevrejski način bogoslužnja, bilo je nemoguće da On ikada odobri promenu u bilo kojoj njegovoj pojedinosti. Odlučili su da hrišćanstvo mora da se poveže sa jevrejskim zakonima i obredima. Bili su spori da primete kraj onome što je ukinuto

Hristovom smrću i da shvate da su svi njihovi žrtveni prinosi samo ukazivali na smrt Sina Božijeg, u kojem se tip susreo sa svojim antitipom, ostavljajući bezvrednim božanski uspostavljene obrede i žrtve jevrejske religije.

Pavle se ponosio svojom farisejskom strogoćom, ali nakon što mu se Hrist otkrio na putu za Damask, Spasiteljeva misija i njegovo sopstveno delo u obraćenju neznabožaca, bili su jasni njegovom umu i on je potpuno shvatao razliku između žive vere i mrtvog formalizma. Pavle je i dalje tvrdio da je jedan od Avramove dece i držao je deset zapovesti po slovu i po duhu jednako verno kao što je to uvek činio pre svog obraćenja u hrišćanstvo. Međutim, on je znao da tipski obredi moraju uskoro svi zajedno prestati, jer se dogodilo ono čega su oni bili senka i svetlost jevanđelja je širila svoju slavu nad jevrejskom religijom, dajući novi značaj njenim drevnim obredima.

Pitanje obraćenja je bilo žustro raspravljeno na skupu. Neznabožački obraćenici su živeli u zajednici idolopoklonika. Žrtve i prinosi su činjeni beznačajnim idolima od strane ovih neukih i sujevernih ljudi. Sveštenici ovih bogova su rasprostranjeno trgovali prinosima koji su im donošeni i Jevreji su se plašili da će neznabožački obraćenici dovesti hrišćanstvo na loš glas kupovinom ovih stvari koje su bile prinošene idolima i tako na neki način odobriti idolopokloničku službu.

Takođe neznabošci su imali običaj da jedu meso životinja koje su bile udavljene, dok su Jevreji bili božanski poučeni u vezi sa tim koju hranu treba da jedu. Bili su pažljivi u ubijanju životinja, kako bi krv istočila iz tela, inače se to ne bi smatralo zdravim mesom. Bog je dao ove naloge Jevrejima sa svrhom očuvanja njihovog zdravlja i snage. Jevreji su smatrali grehom da koriste krv kao deo ishrane. Smatrali su da je krv život, da je prolivanje krvi posledica greha i da je to sveti simbol Sina Božijeg.

Neznabošci su, nasuprot tome, praktikovali hvatanje krvi koja je tekla od prinete žrtve i pili su je ili su je koristili za pripremanje svoje hrane. Jevreji nisu mogli promeniti običaje kojih su se toliko dugo držali i koje su usvojili pod posebnim Božijim uputom. Prema tome, kako su tada stvari stajale, ako bi Jevrej i neznabožac došli da jedu sa istog stola, jedan bi bio šokiran i uvređen navikama i manirima drugog.

Neznabošci, a posebno Grci su bili ekstremno bludni i mnogi koji su prihvatili hrišćanstvo su ujedinili istinu sa svojim neposvećenim prirodama i nastavili su da praktikuju bludničenje. Jevrejski hrišćani nisu mogli tolerisati takav nemoral, koji se čak nije ni smatrao kriminalnim od strane Grka. Jevreji su, zbog toga, smatrali veoma ispravnim, da obrezanje i držanje obrednog zakona budu dati neznabožackim obraćenicima kao test njihove iskrenosti i posvećenja. Verovali su da će ovo sprečiti pristupanje crkvi onih koji su se vodili samo običnim osećanjem, ili koji su prihvatili veru bez pravog obraćenja srca i koji bi nakon toga mogli da osramote delo nemoralom i ispadima.

Činilo se da pitanja koja su tako izneta na razmatranje zbora predstavljaju nepremostive poteškoće, gledano u bilo kom svetlu. Međutim, Sveti Duh je, zapravo, već rešio ovaj problem, odlukom od koje je zavisio napredak, pa čak i opstanak, hrišćanske crkve. Blagodat, mudrost i posvećeno rasuđivanje dati su apostolima da odluče ovo problematično pitanje.

Petar je rasuđivao da je Sveti Duh rešio stvar spuštajući se jednakom silom na neobrezane neznabošce i na obrezane Jevreje. Ispričao je svoju viziju, u kojoj mu je Bog pokazao platno ispunjeno svim vrstama četvoronožnih životinja i naredio mu je da ih ubije i jede, što je on odbio, tvrdeći da nikada nije jeo ono što je pogano i nečisto, Bog je rekao: „Ne zovi poganim ono što je Bog očistio.“

On je izneo jasno tumačenje ovih reči, koje mu je dato

gotovo odmah, njegovim pozivanjem da ode do neznabožackog stotnika i da ga uputi u Hristovu veru. Ova poruka je pokazala da Bog nije poštovatelj osoba, već da prihvata i priznaje one koji ga se boje i koji tvore pravdu. Petar je rekao za svoje čuđenje, kada je, pričajući reči istine neznabošcima, bio svedok toga kako Sveti Duh obuzima njegove slušaoce, Jevreje i neznabošce. Ista svetlost i slava koji su se pokazali na obrezanim Jevrejima, sijali su takođe na licima neobrezanih neznabožaca. Ovo je bilo Božije upozorenje da ne treba da gleda na jednog kao na lošijeg od drugog, jer krv Isusa Hrista može da očisti od svake nečistoće.

Petar je već jednom ranije tako rasuđivao, na sličan način, sa svojom braćom, vezano za obraćenje Kornelija i njegovih prijatelja i svog zajedništva sa njima. Tom prilikom on je ispričao kako se Sveti Duh spustio na njih i rekao je: „Dakle, ako je Bog isti dar dao njima kao što ga je dao i nama koji verujemo u Gospoda Isusa Hrista, ko sam ja da bih mogao sprečiti Boga?“ Sada je, sa istim žarom i silom, rekao: „I Bog, koji poznaje srca, posvedočio je da ih prihvata davši im Sveti Duh kao i nama. On nije napravio nikakvu razliku između nas i njih, nego je verom očistio njihova srca. Zašto sada iskušavate Boga stavljajući učenicima na vrat jaram koji ni naši praočevi ni mi nismo mogli nositi?“

Ovaj jaram nije bio zakon deset zapovesti, kao što tvrde oni koji se protive obavezujućim zahtevima zakona; već je Petar mislio na obredni zakon, koji je učinjen nevažećim Hristovim raspećem. Ovo Petrovo obraćanje je dovelo skup do stanja u kojem su mogli da razumno saslušaju Pavla i Barnabu, koji su ispričali svoje iskustvo rada među neznabošcima. „Tada se celo mnoštvo utišalo i slušalo kako Barnaba i Pavle pričaju o mnogim čudima i znakovima koja je Bog preko njih činio među neznabošcima.“

Jakov je prihvatio njegovo svedočanstvo sa odlukom, da je

Bog osmislio da uvede neznabošce da uživaju sve prednosti Jevreja. Sveti Duh je video dobrim da ne nameće obredni zakon neznabožačkim obraćenicima, i apostoli i starešine su, nakon pažljivog istraživanja predmeta, videli stvar u istom svetlu i njihov um je bio kao um Božijeg Duha. Jakov je predsedavao na skupu i njegova konačna odluka je bila: „Zato smatram da ne treba stvarati neprilike onima iz drugih naroda koji se obraćaju Bogu.“

Ovo je okončalo raspravu. U ovom slučaju imamo pobijanje učenja rimokatoličke crkve, da je Petar bio glava crkve. Oni koji, kao pape, tvrde da su njegovi naslednici, nemaju osnova za svoje zahteve. Ništa u Petrovom životu ne odobrava te takozvane tvrdnje. Ako takozvani Petrovi naslednici oponašaju njegov primer, oni ne bi zauzeli nikakav autoritativni položaj, već položaj jednak sa položajem njihove braće.

Čini se da je Jakov izabran da u ovom slučaju odluči stvar iznetu pred skup. Njegovo je mišljenje da obredni zakon, a posebno obred obrezanja, ne budu nikako nametnuti neznabošcima, niti da im se preporučuju. Jakov je nastojao da na svoju braću utisne činjenicu da neznabošci, okretanjem Bogu iz idolopoklonstva, čine veliku promenu u svojoj veri i zato treba biti toliko pažljiv da se njihovi umovi ne uznemiravaju sa zbunjucim i neizvesnim pitanjima, kako ne bi bili obeshrabreni u sleđenju Hrista.

Neznabošci, međutim, ne treba da preuzmu nikakav tok koji bi se značajno sukobio sa stavovima njihove jevrejske braće, ili koji bi mogao stvoriti predrasudu u njihovim umovima protiv njih. Apostoli i starešine su se zato dogovorili da pouče po slovu neznabošce da se uzdržavaju od mesa ponuđenog idolima, od bluda, od udavljenog i od krvi. Od njih se zahtevalo da drže zapovesti i da žive svete živote. Neznabošci su uveravani da ljudi koji su im nametali obrezanje nisu bili ovlašćeni od apostola da

čine tako.

Pavle i Barnaba su im bili preporučeni kao ljudi koji su rizikovali svoje živote za Gospoda. Juda i Sila su poslani sa tim apostolima da usmeno objave neznabošcima, odluku skupa: „Jer Sveti Duh i mi odlučili smo da ne stavljamo nikakvo dodatno breme na vas, osim ovoga što je potrebno: uzdržavati se od onoga što je žrtvovano idolima, od krvi, od udavljenoga i od bluda. Ako se od svega ovoga čuvate, biće vam dobro.“ Četiri Božije sluge su poslani u Antiohiju sa poslanicom i porukom, koje su okončale svaku raspravu; jer je to bio glas najvišeg autoriteta na zemlji.

Skup koji je odlučio ovaj slučaj je bio sastavljen od osnivača jevrejskih i neznabožačkih hrišćanskih crkava. Starešine iz Jerusalima i zamenici iz Antiohije, su bili prisutni i najuticajnije crkve su bile predstavljane. Sabor nije polagao pravo na nepogrešivost u svojim razmatranjima, već je delovao po nalogu prosvetljenog rasuđivanja i sa dostojanstvom crkve ustanovljene božanskom voljom. Videli su da je sam Bog odlučio ovo pitanje dajući naklonost neznabošcima Svetim Duhom, i njima je ostavljeno da slede smernice Duha.

Nisu pozvani svi hrišćani da glasaju o tom pitanju. Apostoli i starešine, ljudi od uticaja i rasuđivanja su sačinili i izdali dekret, koji je odmah zatim opšte prihvaćen od hrišćanskih crkava. Nisu svi, međutim, bili zadovoljni ovom odlukom; bila je grupa lažne braće koja su preuzela na sebe da se angažuju u delo na njihovu vlastitu odgovornost. Oni su se upustili u gundanje i u pronalaženje mana, predlažući nove planove i nastojeći da pokvare delo iskusnih ljudi koje je Bog naimenovao da poučavaju Hristovo učenje. Crkva je od početka morala da se suočava sa takvim preprekama, i uvek će ih imati do kraja vremena.

Jerusalim je bio prestonica Jevreja i tamo su se nalazili najveća isključivost i netrpeljivost. Jevrejski hrišćani koji su živeli

u blizini hrama su prirodno dozvolili svojim umovima da se vrate na izražene prednosti Jevreja kao nacije. Kada su videli da se hrišćanstvo udaljava od obreda i tradicija judaizma, i uvideli da će izražena svetost sa kojom su jevrejski običaji bili uspostavljeni uskoro nestati u svetlu nove vere, mnogi su postali ozlojeđeni na Pavla, kao na onog koji je, u velikoj meri, izazvao ovu promenu. Čak ni svi učenici nisu bili spremni da voljno prihvate odluku sabora. Neki su bili revni za obredni zakon i gledali su na Pavla sa ljubomorom, jer su mislili da su njegova načela labava u odnosu na obaveze jevrejskog zakona.

Kada je Petar, u kasnije vreme, posetio Antiohiju, delovao je u skladu sa svetlom koje mu je dato sa Neba i prema odluci sabora. On je nadvladao svoju prirodnu predrasudu toliko da je seo za sto sa neznabožackim obraćenicima. Ali kada su određeni Jevreji koji su bili najfanatičniji za obredni zakon došli iz Jerusalima, on je promenio svoje ponašanje prema obraćenicima iz paganizma u tako izraženom stepenu da je to ostavilo najbolniji utisak na njihove umove. Priličan broj je pratio Petrov primer. Čak je i Barnaba bio pod uticajem ovog nepromišljenog poteza apostola, i crkvi je pretila podela. Međutim, Pavle, koji je video štetu učinjenu crkvi kroz dvolično Petrovo ponašanje, otvoreno ga je ukorio zato što je tako zamaskirao svoje prave osećaje.

Petar je video u kakvu je zabludu upao i odmah je krenuo da je ispravi koliko god je moguće. Bog, koji zna kraj od početka, dozvolio je Petru da pokaže svoju slabost karaktera, kako bi on uvideo da nema ništa u njemu čime bi se mogao hvaliti. Bog je takođe video da će, u vremenu koje dolazi, neki biti toliko zavedeni da pripišu Petru i njegovim tobožnjim naslednicima, uzvišene prednosti koje pripadaju samo Bogu; i ova istorija apostolove slabosti treba da ostane kao dokaz njegove ljudske pogrešivosti, kao i činjenice da on ni na koji način nije stajao iznad nivoa drugih apostola.

Poglavlje XI

UTAMNIČENJE PAVLA I SILE

Nakon nekog vremena Pavle je opet posetio Listru, gde je bio pozdravljen kao bog od strane neznabožaca; gde su Jevreji oponenti pratili njegov put i neistinama i lažnim prikazivanjima okrenuli poštovanje ljudi u uvredu, maltretiranje i odlučnost da ga ubiju. Ipak mi ga opet nalazimo na mestu njegove prethodne opasnosti, vodeći tamo računa o plodovima svog rada.

Otkrio je da obraćenici u Hrista nisu bili uplašeni nasilnim progonstvom apostola, već su, nasuprot tome, bili utvrđeni u veri, verujući da se kroz iskušenja i patnje, dolazi do Hristovog kraljevstva.

Pavle je otkrio da je Timotej bio blisko vezan za njega vezama hrišćanskog jedinstva. Ovaj čovek je bio poučen u Sveta Pisma od svog detinjstva i obrazovao se za strogo religiozan život. On je bio svedok Pavlovih patnji tokom njegove ranije posete Listri, i veze hrišćanskog saosećanja su čvrsto vezale njegovu srce za srce apostola. Pavle je u skladu sa tim razmišljao da je najbolje da povede Timoteja sa sobom da mu pomaže u njegovom radu.

Ovim činom se pokazala ekstremna Pavlova opreznost. Odbio je Markovu pratnju, jer se nije usudio da mu veruje u vanrednom stanju. Međutim, u Timoteju je video nekog ko je potpuno cenio posao u službi, koji je poštovao njegov položaj i nije bio užasnut očekivanjem patnje i progonstva. Ipak nije se upustio u to da prihvati Timoteja, neiskušanog mladića, bez temeljnog raspitivanja o njegovom životu i njegovom karakteru. Nakon što je potpuno zadovoljio sebe po tim pitanjima, Pavle je prihvatio Timoteja kao svog saradnika i sina u jevanđelju.

Pavle je, sa svojom obično dobrom procenom, učinio da se Timotej obreže, nije da je Bog to zahtevao, već kako bi uklonio iz umova Jevreja prepreku Timotejevoj službi. Pavle je radio od mesta do mesta u sinagogama i tamo je propovedao Hrista. Ako bi se znalo da je njegov saputnik neobrezan paganin, delo obojice bi bilo veoma ometano predrasudom i netrpeljivošću ljudi. Apostol se svuda susretao sa olujom progonstva. Čeznuo je da dovede Jevreje u hrišćanstvo i gledao je, koliko god je bilo u skladu sa verom, da ukloni svaki izgovor za protivljenje. Ipak iako je napravio toliki ustupak zbog jevrejske predrasude, njegova vera i učenja su objavljivali da obrezanje ili neobrezanje ne znače ništa, već je sve Hristovo jevanđelje.

U Filipi je Lidija, iz grada Tijatire, čula apostole i njeno srce je bilo otvoreno da primi istinu. Ona i njen dom su se obratili i krstili, i ona je preklinjala apostole da u njenoj kući budu kao u svom domu.

Dan za danom, kako su išli da se mole, tako ih je pratila žena sa gatarskim duhom, vičući: „Ovi ljudi su sluge Svevišnjeg Boga! Oni vam objavljuju put spasenja!“ Ova žena je bila posebno Sotonino sredstvo, i kao što su demoni bili uznemireni Isusovim prisustvom, tako je i zlom duhu koji je nju opseo bilo neugodno u prisustvu apostola. Sotona je znao da je njegovo carstvo napadnuto i izabrao je ovaj način da se suprotstavi delu Božijih propovednika. Reči preporuke od ove žene su štatile delu, odvrćajući umove ljudi od istina koje su im predstavljene, i stavljale su delo na loš glas, čineći da ljudi veruju da su ljudi koji govore u Duhu i Božijoj sili podstaknuti istim duhom kao ova Sotonina izaslanica.

Apostoli su trpeli protivljenje nekoliko dana; onda je Pavle, nadahnut Duhom Božijim, naredio zlom duhu da napusti ženu. Sotona je tako dočekan i ukoren. Momentalno i nastavljeno ćutanje žene je svedočilo da su apostoli Božije sluge i da je demon

prihvatio da jesu i poslušao njihovu naredbu. Kada je žena bila lišena demonskog duha i došla sebi, njeni gospodari su bili zabrinuti za svoj posao. Videli su da je prošla svaka nada da će dobiti novac od njenih gatanja i vraćanja i shvatili su da ako apostolima bude dozvoljeno da nastave svoje delo, njihov sopstveni izvor zarade će ubrzo biti potpuno prekinut.

Silna galama se zato digla protiv Božijih slugu, jer su mnogi bili zainteresovani da steknu novac sotonskim prevarama. Izveli su apostole pred sudije sa optužbom da „ovi ljudi unose veliki nemir u naš grad. Oni su Judejci i šire običaje koje ne smemo prihvatiti niti ih se držati, jer smo rimski građani.“

Sotona je pokrenuo gnev među ljudima. Duh rulje je prevladao i bio je odobren od vlasti, koje su svojim zvaničnim rukama, strgnule odeću sa apostola i naredile da budu izbičevani. „Kad su im zadali mnogo udaraca, bacili su ih u zatvor i naredili zatvorskom čuvaru da ih dobro čuva. Primivši takvu naredbu, bacio ih je u unutrašnji deo zatvora i stavio im noge u klade.“

Apostoli su ostavljeni u veoma bolnom stanju. Njihova razderana i krvava leđa su bila u dodiru sa grubim kamenim podom, dok su njihove noge bile podignute i čvrsto svezane u klade. Oni su u tom neprijatnom položaju trpeli ekstremno mučenje, ipak nisu jaukali niti se žalili, već su razgovarali i ohrabrivali jedan drugog i hvalili Boga zahvalnim srcima što su se našli vrednima da trpe sramotu zbog Njegovog dragog imena. Pavle se podsetio na progonstvo u kojem je on pomogao, jako se trudeći protiv Hristovih učenika i bio je verno zahvalan što su se njegove oči otvorile da vide i njegovo srce da oseti slavne istine jevanđelja Sina Božijeg i što je bio privilegovan da propoveda učenje koje je nekada prezirao.

Tamo, u gustini tame i usamljenosti ćelije, Pavle i Sila su se molili i pevali pesme hvale Bogu. Drugi zatvorenici su sa čuđenjem čuli glas molitve i hvale kako izlazi iz unutrašnjosti

zatvora. Naviknuli su se da čuju vriske i jauke, kletve i psovke, prekidajući u noći tišinu zatvora, ali nikada ranije nisu čuli reči molitve i hvale kako se dižu iz te mračne ćelije. Stražari i zatvo- renici su se čudili ko su ovi ljudi, koji, gladni i mučeni, mogu i dalje da se raduju i radosno razgovaraju jedan sa drugim.

U međuvremenu sudije su se vratile svojim kućama čestita- jući sebi zbog toga što su umirili galamu, svojim brzim i odluč- nim merama. Međutim, na svom putu kući čuli su potpunije o karakteru i delu ljudi koje su osudili na bičevanje i zatvor. Ta- kođe su videli ženu koja je bila oslobođena sotonskog uticaja i koja je predstavljala veoma problematičan predmet za njih. Bili su osetno pogođeni promenom u njenom licu i ponašanju. Postala je tiha, mirna i povratio joj se razum. Bili su ljuti na sebe kada su otkrili da su, po svoj prilici, kaznili dvojicu nedužnih ljudi strogom kaznom rimskog zakona namenjenu najgorim krimi- nalcima. Odlučili su da će ujutru narediti da budu tajno oslo- bođeni i bezbedno ispraćeni iz grada van opasnosti nasilja od rulje.

Međutim, dok su ljudi bili okrutni i osvetoljubivi ili krimi- nalno nemarni po pitanju dostojanstvenih odgovornosti koje su im pripale, Bog nije zaboravio da bude zahvalan svojim slugama u patnji. Anđeo sa Neba je poslat da oslobodi apostole. Kad se približio rimskom zatvoru, zemlja se zatresla pod njegovim no- gama, ceo grad se zatresao zemljotresom, a zatvorski zidovi su se zatresli kao trska na vetru. Teška zabravljena vrata su se širom otvorila; lanci i okovi su pali sa ruku i nogu svakog zatvorenika.

Čuvar zatvora je sa čuđenjem čuo molitve i pevanje zatvo- renih apostola. Kada su bili uvedeni, on je video njihove otečene i krvave rane i on je lično pričvrstio njihove noge u sredstva mu- čenja. Očekivao je da čuje ogorčeno naricanje, jauke i kletve, ali gle!, njegove uši su bile pozdravljene radosnom hvalom. On je zaspao sa ovim zvucima u ušima, ali ga je probudio zemljotres i

tresenje zatvorskih zidova.

Nakon što se probudio video je sva zatvorska vrata otvorena i njegova prva pomisao je bila da su zatvorenici pobjegli. Setio se sa kakvim izrazitim zaduženjem su mu bili povereni zatvorenici noć pre toga i osećao je sigurnim da će smrt biti kazna za njegovo očigledno neverstvo. Povikao je u ogorčenju svog duha da je bolje za njega da umre svojom sopstvenom rukom nego da se podvrgne sramotnom pogubljenju. Spremao se da se ubije, kada je Pavle povikao glasno: „Ne čini sebi zla, jer smo svi ovde!“

Surovost sa kojom se tamničar ophodio prema apostolima nije pokrenula njihovu ljutnju, inače bi ga oni pustili da se ubije. Međutim, njihova srca su bila ispunjena Hristovom ljubavlju i nisu gajili nikakvu mržnju prema svojim progoniteljima. Tamničar je bacio svoj mač i zatražio je svetlo. Požurio je u unutrašnjicu tamnicu i pao je pred Pavla i Silu, moleći za njihov oproštaj. Zatim ih je izveo napolje i pitao ih je: „Gospodo, šta moram raditi da bih se spasao?“

Drhtao je zbog Božijeg gneva koji se pokazao u zemljotresu, bio je spreman da umre od sopstvene ruke zbog straha od kazne rimskog zakona, kada je mislio da su zatvorenici pobjegli; ali sada su sve te stvari imale malo značaja za njega u poređenju sa novim i čudnim strahom koji je potresao njegov um i u poređenju sa svojom željom da poseduje taj mir i radost koje su pokazali apostoli pod njihovom ekstremnom patnjom i zlostavljanjem. Video je da se svetlost Neba oslikava na njihovim licima, znao je da je Bog posredovao na čudesan način u spavanju njihovih života i reči žene opsednute vračarskom moći su došle u njegov um sa izrazitom silom. „Ovi ljudi su sluge Svevišnjeg Boga! Oni vam objavljuju put spasenja!“

Video je svoje sopstveno bedno stanje nasuprot stanju apostola i sa dubokom poniznošću i poštovanjem ih je zamolio da

mu pokažu put života. „Veruj u Gospoda Isusa Hrista i bićeš spasen, i ti i tvoj dom. Tako su objavili Gospodnju reč njemu i svima u njegovom domu.“ Tamničar je zatim oprao rane apostolima i služio ih je i krstili su ga. Prosvjećujući uticaj se proširio među zatvorenicima u zatvoru i srca svih su bila otvorena da prime istine izgovorene od apostola. Oni su takođe bili ubeđeni da ih je živi Bog, kojem su ovi ljudi služili, čudesno oslobodio iz ropstva.

Građani su se jako uplašili od zemljotresa. Kada su ujutru stražari obavestili sudije šta se desilo u zatvoru, oni su se uznemirili i poslali su službenike da oslobode apostole iz zatvora. „Bez suđenja su nas javno istukli, nas rimske građane, i bacili u zatvor. Zar da nas sada tajno izbace? Nipošto, nego neka sami dođu i izvedu nas.“

Pavle i Sila su osećali da, kako bi održali dostojanstvo crkve, moraju da se ne povinuju protivzakonitom načinu koji su predložile rimske sudije. Apostoli su bili rimski građani i bilo je nezakonito bičevati Rimljanina, osim za najsramniji zločin, ili ga lišiti njegove slobode bez poštenog suđenja i osude. Bili su javno bačeni u zatvor i sada su odbili da budu tajno pušteni, bez pravog priznanja od strane sudija.

Kada je ovo preneto vlastima oni su se uznemirili iz straha da će se apostoli žaliti imperatoru zbog njihovog nezakonitog ophođenja i učiniti da sudije izgube svoje položaje. Oni su u skladu sa tim posetili zatvor, izvinili su se apostolima zbog svoje nepravde i okrutnosti, i oni lično su ih ispratili iz zatvora i molili ih da napuste grad. Tako se Gospod našao svojim slugama u njihovoj najgoroj situaciji.

Sudije su ih molile da odu, jer su se plašili njihovog uticaja na narod i sile Neba koja je posredovala u ime tih nedužnih ljudi koji su bili nezakonito izbičevani i zatvoreni. Delujući prema načelima koja im je dao Hrist, apostoli nisu nametali svoje

prisustvo tamo gde nije bilo poželjno. Povinovali su se zahtevu sudija, ali nisu požurili sa svojim odlaskom. Otišli su radujući se iz zatvora u Lidijinu kuću, gde su upoznali nove obraćenike u Hristovu veru i ispričali kako je sve Bog divno postupao sa njima. Ispričali su svoje noćno iskustvo i obraćenje čuvara zatvora i zatvorenika.

Apostoli nisu gledali na svoj rad u Filipi kao na nešto uzaludno. Tamo su se susreli sa velikim protivljenjem i progonstvom; ali posredovanje Proviđenja u njihovo ime i obraćenje tamničara i svih u njegovom domu, se i više nego iskupilo za sramotu i patnje koje su izdržali. Filipljani su videli duh religije Isusa Hrista predstavljen u ponašanju i pribranosti uma apostola. Apostoli su mogli pobeći kada je zemljotres otvorio njihova zatvorska vrata i olabavio njihove okove; ali to bi bilo priznanje da su kriminalci, što bi bila sramota za Hristovo jevanđelje; tamničar bi bio izložen smrtnoj kazni, a opšti uticaj bi bio loš. Kako je bilo, Pavle je kontrolisao oslobođene zatvorenike toliko savršeno da niko nije pokušao pobeći.

Filipljani su samo mogli priznati plemenitost i velikodušnost apostola u njihovom načinu delovanja, posebno u uzdržavanju da se pozovu na višu silu protiv sudija koji su ih progonili. Vesti o njihovom nepravednom zatvaranju i čudesnom izbavljenju su se razglasile po celoj toj oblasti i skrenuli su pažnju velikog mnoštva na apostole i njihovu službu do kog se inače ne bi moglo dopreti. Hrišćanstvo je podignuto na visok nivo i obraćenici u veru su bili veoma osnaženi.

Tako imamo uspostavljanje crkve u Filipi pod čudnim okolnostima i ona se brojčano stalno povećavala. Među njima su bili bogati i uticajni ljudi, čija plemenita velikodušnost i spremno saosećanje su uvek bili na ispravnoj strani. Često su dolazili u pomoć apostolima u njihovoj patnji i novčanoj potrebi. Pavle je rekao za ovu braću: „A vi, Filipljani, takođe znate da mi u

početku objavljivanja dobre vesti, kad sam otišao iz Makedonije, nijedna skupština nije sudelovala u davanju i primanju, osim vas samih. Jer ste mi, čak i u Solun, i prvi i drugi put poslali ono što mi je bilo potrebno.“

On šalje pozdrave od braće Cezarevom domu; jer su stražari u službi imperatora bili obraćeni radom apostola i čudesnom Božjom manifestacijom u njihovom izbavljenju iz zatvora.

Poglavlje XII

PROTIVLJENJE U SOLUNU

Nakon napuštanja Filipe, Pavle i Sila su otišli u Solun. Tamo su bili privilegovani da se obrate velikoj gomili ljudi u sinagogi, sa dobrim učinkom. Njihovo pojavljivanje je nosilo dokaz njihovog prethodnog sramnog tretmana i zahtevalo je objašnjenje onoga šta su podneli. Oni su to učinili bez uzdizanja sebe, već su veličali Božiju milost, koja im je donela njihovo izbavljenje. Apostoli su, međutim, osećali da nemaju vremena da se zadržavaju na svojim sopstvenim patnjama. Bili su zaduženi Hristovom porukom i duboko revni u Njegovom delu.

Pavle je učinio proročanstva u Starom Zavetu u vezi sa Mesijom i usaglašavanje tih proročanstava sa životom i učenjima Hrista, jasnim u umovima svih među njegovim slušaocima, koji bi prihvatili dokaz na tu temu. Hrist je u svojoj službi otvorio umove svojih učenika za starozavetna pisma: „I počevši od Mojsija i svih Proroka, protumačio im je ono što je pisano o njemu u svim Pismima.“ Petar je, propovedajući Hrista, izneo svoj dokaz iz starozavetnih pisama, počevši od Mojsija i proroka. Stefan je pratio isti kurs, i Pavle je sledio te primere, dajući nadahnuti dokaz u vezi sa misijom, patnjom, smrću, uskrsenjem i vaznesenjem Hrista. On je jasno dokazao Njegov identitet sa Mesijinim, preko svedočanstva Mojsija i proroka i pokazao je da je Hristov glas bio taj koji je govorio preko proroka i patrijarha od vremena Adama do tog vremena.

Pokazao je koliko im je bio nemoguće objasniti Pashu bez Hrista, kao što je otkriveno u Starom Zavetu, i da bakarna zmija podignuta u pustinji simbolizuje Isusa Hrista, koji je podignut na krst. Naučio ih je da su sve njihove religijske službe i obredi bili

bezvredni ako bi oni sada odbacili Spasitelja koji im se otkrio i koji je predstavljen u tim obredima. Pokazao im je da je Hrist ključ koji otključava Stari Zavet i daje pristup njegovim bogatim riznicama.

Tako je Pavle propovedao Solunjanima tri uzastopne subote, dajući im argumente iz Pisama, o životu, smrti i uskrsenju Hrista. Pokazao im je da očekivanja Jevreja u vezi sa Mesijom nisu bila u skladu sa proročanstvom koje je predskazalo da Spasitelj dolazi u poniznosti i siromaštvu, da bude odbačen, prezren i ubijen.

Objavio je da će Hrist doći drugi put u sili i velikoj slavi i uspostaviti svoje kraljevstvo na zemlji, pokorivši sve vlasti i vladajući nad svim narodima. Pavle je bio Adventista; on je predstavio važan događaj u drugom Hristovom dolasku sa takvom silom i argumentima da je ostavljen dubok utisak koji nikada neće proći na umove Solunjana.

Imali su jaku veru u drugi Hristov dolazak i veoma su se plašili da neće doživeti da vide događaj. Pavle ih, međutim, nije ostavio sa utiskom da će Hrist doći u njihovo vreme. On ih je uputio na dolazeće događaje koji se moraju odigrati pre nego što dođe to vreme. Upozorio ih je: „Ne dajte da vas u prosuđivanju brzo pokolebaju ili uznemire preko duha ili neke reči ili nekog navodno našeg pisma, o tome da je Gospodnji dan blizu. Ne dajte nikome da vas zavede ni na koji način, jer taj dan neće doći dok prvo ne dođe otpad i ne otkrije se Čovek bezakonja, sin uništenja.“

Pavle je predvideo da postoji opasnost da njegove reči budu pogrešno protumačene i da će neki tvrditi da je on, posebnim otkrivenjem, upozorio ljude o skorom Hristovom dolasku. Znao je da bi ovo izazvalo zabunu u veri; jer razočarenje obično donosi neveru. On je zato upozorio braću da ne prihvataju takvu poruku kao da dolazi od njega.

U svojoj poslanici Solunjanima, Pavle ih podseća na svoj način rada među njima. 1. Solunjanima 2:1-4. On izjavljuje da nije gledao da pridobije duše preko laskanja, prevare ili lukavstva. „Nego govorimo kao ljudi koje je Bog prosudio dostojnima da im poveri dobru vest - ne činimo to kao da ugađamo ljudima, nego Bogu, koji ispituje naša srca.“ Pavle je ukorio i upozorio svoje obraćenike sa vernošću oca prema svojoj deci, dok ih je istovremeno negovao nežno kao što bi naklonjena majka svoje dete.

Kada su Jevreji videli da su apostoli bili uspešni u pridobijanju velikih zajednica; da su mnogi prihvatili njihova učenja, među njima i vodeće žene u gradu i mnoštva neznabožaca, ispunili su se zavišću i ljubomorom. Ti Jevreji tada nisu imali naklonost rimske vlasti, jer su pokrenuli pobunu u prestonici nedugo pre tog vremena. Na njih se gledalo sa sumnjom i njihova sloboda je bila, u nekoj meri, ograničena. Sada su videli priliku da iskoriste okolnosti kako bi za sebe zadobili naklonost i da istovremeno ponize apostole i obraćenike u hrišćanstvo.

To su krenuli da rade predstavljanjem da vođe novog učenja podižu galamu među ljudima. Oni su u skladu sa tim pokrenuli strasti beskorisne rulje lukavo smišljajući laži i podstakli su ih da izvedu bučan napad na Jasonovu kuću, privremeni dom apostola. Oni su to učinili sa gnevom koji je više nalikovao gnevu divljih zveri nego ljudi. Dobili su upute od Jevreja da izvedu napolje Pavla i Silu i odvuku ih do vlasti, optužujući da stvaraju svu ovu galamu i da podižu pobunu.

Kada su, međutim, provalili u kuću otkrili su da apostoli nisu bili tamo. Prijatelji koji su shvatili šta će da se dogodi, brzo su ih izveli iz grada i oni su se uputili ka Bereji. U svom ludom razočarenju što nisu našli Pavla i Silu, rulja je zgrabila Jasona i njegovog brata i odvukla ih je pred vlasti sa pritužbom: „Ovi ljudi koji su pobunili ceo svet, došli su i ovamo, a Jason ih je

ugostio. I svi oni rade protiv cezarovih odredbi, govoreći da postoji drugi kralj – Isus.“

Jevreji su protumačili da Pavlove reči znače da će Hrist doći drugi put u ovom naraštaju i da će vladati zemljom kao kralj nad svim narodima. Optužba protiv apostola je izneta sa toliko odlučnosti da su je sudije odobrile i stavili su Jasona u okove da održe mir, pošto Pavla i Silu nisu mogli da pronađu. Progonitelji Jevreji su laskali sebi da su svojim postupkom prema hrišćanima povratili poverenje sudija i uspostavili svoju reputaciju odanih građana, dok su istovremeno, ugađali svojoj zlobi prema apostolima i prebacili sumnju koja je ranije bila na njima na obraćenike u hrišćanstvo.

U svojoj prvoj poslanici Solunjanima, Pavle kaže: „Jer vam dobra vest koju propovedamo nije došla samo s rečima nego i sa silom i sa Svetim Duhom i s dubokim uverenjem. A i sami znate kakvi smo radi vas bili među vama. I vi ste se ugledali na nas i na Gospoda, jer ste uprkos mnogim nevoljama prihvatili reč s radošću od Duha Svetoga, tako da ste postali uzor svim vernicima u Makedoniji i u Ahaji.“

Oni koji propovedaju nepopularnu istinu u naše vreme, susreću se sa odlučnim otporom, kao i apostoli. Oni ne treba da očekuju povoljnije prihvatanje od većine takozvanih hrišćana nego što je Pavle očekivao od svoje jevrejske braće. Postojeće jedinstvo suprotstavljenih elemenata protiv njih; jer koliko god da su različite organizacije drugačije jedne od drugih u svojim mišljenjima i verovanjima, njihove sile su ujedinjene u gaženju četvrte zapovesti Božijeg zakona.

Oni koji sami ne prihvate istinu su najrevniji u tome da je drugi ne prime, i ne manjka onih koji istrajno stvaraju laži i uspaljuju niske strasti ljudi kako bi učinili da Božija istina nema nikakav uticaj. Međutim, Hristovi glasnici se moraju naoružati budnošću i molitvom i koračati napred sa verom, čvrstinom i

hrabrošću i da u Isusovo ime, istraju u svom poslu kao i apostoli. Oni moraju oglasiti notu upozorenja svetu, poučavajući prestupnike zakona šta je greh i upućujući ih na Isusa Hrista kao velikog i jedinog leka za njega.

Poglavlje XIII

PAVLE U BEREJI I ATINI

U Bereji je Pavle ponovo započeo svoje delo idući u jevrejsku sinagogu da propoveda Hristovo jevanđelje. On kaže o njima: „Ti Judejci su imali plemenitiji stav od onih u Solunu, jer su svim srcem primili reč i svaki dan istraživali Pisma da vide je li to tako. I tako su mnogi od njih prihvatili Božju nauku, a tako i mnogo uglednih Grkinja i Grka.“

Kad se predstavi istina, oni koji imaju iskrenu želju da budu ispravni će biti pokrenuti da marljivo pretražuju Pisma. Ovo će proizvesti rezultate slične onima koji su pratili rad apostola u Bereji. Međutim, oni koji su propovedali istinu u tim vremenima susreli su se sa mnogima koji su bili suprotnost Berejcima. Oni ne mogu osporiti učenje koje im je prikazano, ipak oni pokazuju potpunu nevoljnost da istraže dokaze ponuđene u korist tog učenja i pretpostavljaju da čak iako je to istina da nije bitno da li će je prihvatiti kao takvu ili ne. Oni misle da su njihova stara vera i običaji dovoljno dobri za njih. Međutim, Gospod, koji šalje svoje ambasadore sa porukom svetu, držaće ljude odgovornima zbog načina na koji se ophode prema rečima Njegovih slugu. Bog će suditi svima prema svetlu koje im je predstavljeno, bez obzira da li im je jasno ili nije. Njihova dužnost je da istraže kao što su Berejci. Gospod govori preko proroka Osije: „Moj narod izgibe, jer nema znanja. Pošto si ti odbacio znanje, ja ću odbaciti tebe.“

Umovi Berejaca nisu bili suženi predrasudama i oni su bili voljni da istraže i prime istine koje su propovedali apostoli. Kada bi ljudi našeg vremena pratili primer plemenitih Berejaca, u pretraživanju Pisama svakodnevno i u upoređivanju poruka koje su

im iznete sa onim što je tamo zapisano, bilo bi hiljade odanih Božijem zakonu gde danas ima jedan odan. Međutim, mnogi koji se izjašnjavaju kao da vole Boga nemaju želju da promene zabludu u istinu i oni se drže prijatnih bajki poslednjih dana. Zabluda zaslepljuje um i odvodi od Boga, ali istina daje svetlost umu i život duši.

Bezverni Jevreji iz Soluna, ispunjeni ljubomorom i mržnjom prema apostolima, i nezadovoljni da ih samo odvrate od njihovog rada među Solunjanima, pratili su ih u Bereju i opet su pokrenuli raspaljive strasti niže klase da im učine nasilje. Učitelji istine su ponovo bili oterani iz svog polja rada. Progonstvo ih je pratilo iz grada u grad. Ovo brzo povlačenje iz Bereje je lišilo Pavla prilike koju je on očekivao da će ponovo posetiti braću u Solunu.

Iako protivnici Hristovog učenja nisu mogli prekinuti njegovu stvarno napredovanje, oni su i dalje uspevali da učine delo apostola neizmerno teškim. Bog je, u svom providenju, dopustio Sotoni da ometa Pavla u njegovom povratku Solunjanima. Ipak verni apostol je neprestano napredovao kroz protivljenje, sukob i progonstvo, da izvrši Božiju nameru onako kako mu je otkrivena u viziji u Jerusalimu: „Idi, jer te šaljem i k narodima koji su daleko.“

Pavle je iz Bereje otišao u Atinu. Na njegovom putovanju su ga pratili neki od Berejaca koji su nedavno uvedeni u veru i koji su bili željni da nauče više od njega o načinu života. Kada je apostol stigao u Atinu, on je poslao nazad ove ljude sa porukom Sili i Timoteju da mu se odmah pridruže u tom gradu. Timotej je došao u Bereju pre Pavlovog odlaska i ostao je sa Silom da nastavi delo koje je tako dobro započeto tamo i da pouči nove obraćenike načelima njihove svete vere.

Atina je bila sedište mnogoboštva. Pavle se ovde nije susreo sa neukim, lakovernim narodom, kao u Listri, već je sreo narod

poznat po svojoj inteligenciji i obrazovanosti. Kipovi njihovih bogova i oboženih heroja iz prošlosti i poezije mogli su se videti na sve strane, dok su veličanstvena arhitektura i slike takođe predstavljali nacionalnu slavu i popularno obožavanje paganskih božanstava.

Čula ljudi su bila očarana lepotom i slavom umetnosti. Sve-tilišta i hramovi, u koje su bili uključeni neizrecivi troškovi, pokazivali su svoje otmene forme na svakom koraku. Oružane pobe-de i dela proslavljenih ljudi, bili su ovekovečeni skulpturama, žrtvenicima i pločama. Sve te stvari su činile ovaj čuveni grad ogromnom umetničkom galerijom. Pošto je Pavle gledao lepotu i raskoš koji su ga okruživali i video je grad natrpan idolima, njegov duh se uznemirio ljubomorom za Boga, kojeg je video obeščašćenim sa svih strana.

U svom srcu je osećao žalost za građanima te veličanstvene metropole, koji su se, bez obzira na svoju intelektualnu veličinu odali idolopoklonstvu. Pavle nije bio prevaren raskoši i lepotom onoga na čemu su njegove oči počivale, niti materijalnom mudrošću i filozofijom koji su ga okruživali u ovom velikom središtu znanja. Primetio je da je ljudska umetnost dala sve od sebe da učini greh božanskim i da učini laži privlačnim veličanjem sećanja na one čiji su celi životi bili posvećeni navođenju ljudi da odbace Boga.

Moralna priroda apostola je bila toliko svesna privlačnosti nebeskih stvari, da su radost i raskoš onog blaga koje nikada neće nestati zaokupili njegov um i učinili bezvrednim zemaljsku raskoš i slavu sa kojima je bio okružen. Kada je ugledao veličanstvenost grada sa svojim skupim izumima, shvatio je njegovu zavodljivu moć nad umovima ljubitelja umetnosti i nauke. U njegov um je bila duboko utisnuta važnost dela koje je bilo pred njim u Atini. Njegova samoća u ovom velikom gradu gde Bog nije bio obožavan je bila nesnosna i on je žudeo za saosećanjem

i pomoći svojih saradnika. Što se tiče ljudskog zajedništva, on je osećao da je potpuno izolovan. U svojoj poslanici Solunjanima on izražava svoja osećanja ovim rečima: „da ostanemo sami u Atini.“

Pavlov posao je bio da donese vesti o spasenju ljudima koji nisu imali inteligentno razumevanje Boga i Njegovih planova. On nije putovao sa namerom da razgleda niti da zadovolji nezdravu želju za novim i čudnim predelima. Njegova potištenost uma je bila izazvana na prvi pogled nepremostivim preprekama koje su se postavile protiv njegovog dopiranja do umova Atinjana. Ožalošćen idolopoklonstvom vidljivim svuda oko njega, on je osetio svetu revnost za delo svoga Učitelja. Potražio je svoju jevrejsku braću i u njihovoj sinagogi u Atini je objavio Hristovo učenje. Međutim, glavni Pavlov posao u tom gradu je bio da se pozabavi paganizmom.

Religija Atinjana, kojom su se mnogo hvalili, bila je bezvredna, jer je bila lišena znanja o pravom Bogu. U velikom delu se sastojala od obožavanja umetnosti i kruga raskalašne zabave i praznika. Falila joj je vrlina prave dobrote. Prava religija daje ljudima pobedu nad samima sobom, ali religiji od pukog intelekta i ukusa nedostaju osobine neophodne da uzdignu svog imaoca iznad zala njegove prirode i da ga povežu sa Bogom. Na samom kamenju oltara u Atini ovaj veliki nedostatak je bio izražen natpisom: „Nepoznatom Bogu“. Da, iako su se hvalili svojom mudrošću, bogatstvom i umećem u umetnosti i nauci, učeni Atinjani nisu mogli a da ne priznaju da im je veliki Vladar univerzuma bio nepoznat.

Činilo se da su važni ljudi u gradu bili gladni tema za raspravu, u kojima bi oni dobili priliku da pokažu svoju mudrost i govorničke veštine. Dok je čekao da se Sila i Timotej nađu sa njim, Pavle nije bio besposlen. „Zato je u sinagogi razgovarao s Judejcima i drugim pobožnim ljudima, a i na trgu svaki dan s

onima koji su se tamo zatekli.“ Važnim Atinjanima nije trebalo dugo vremena da pronađu ovog jedinstvenog učitelja, koji je predstavljao ljudima tako nova i čudna učenja.

Neki od onih koji su se ponosili stepenom svoje intelektualne kulture su ušli u razgovor sa njim. Ovo je uskoro privuklo gomilu slušalaca oko njih. Neki su bili spremni da ismevaju apostola kao nekog ko je mnogo ispod njih, društveno i intelektualno, i rekli su sa podsmehom među sobom: „Šta to ovaj brbljivac hoće da kaže? A drugi: 'Izgleda da objavljuje neka tuđa božanstva.' To su govorili zato što je objavljivao dobru vest o Isusu i uskrsenju.“

Stoici i Epikurejci su se sukobili sa njim; ali su oni, kao i svi drugi koji su se susreli sa njim, uskoro videli da on ima obilje znanja, čak većeg od njihovog sopstvenog. Njegova intelektualna snaga je zapovedala poštovanje i pažnju od intelektualnijih i učenijih, dok su njegovo iskreno, logičko razmišljanje i njegova moć govorništva, držali publiku na okupu. Tako je apostol stajao neustrašivo, suočavajući se sa svojim protivnicima na njihovom sopstvenom terenu, povezujući logiku sa logikom, a filozofiju sa filozofijom.

Podsetili su ga na Sokrata, velikog filozofa, koji je osuđen na smrt jer je bio prvi promoter čudnih bogova. Pavlu je savetovano da ne ugrožava svoj život na isti način. Međutim, apostolov govor je prikovao pažnju ljudi, a njegova netaknuta mudrost je zapovedala njihovo poštovanje i divljenje. Nije bio ućutkan naukom ili ironijom filozofa i nakon što su razmenili mnogo reči sa njim i zadovoljili se s tim da je on odlučan da ispuni svoj zadatak među njima i ispriča svoju priču bez obzira na sve opasnosti, odlučili su da mu daju priliku da priča narodu.

U skladu sa tim su ga sproveli do Marsovog brežuljka. Ovo je bilo najsvetije mesto u celoj Atini i sva sećanja i asocijacije u vezi sa njim su bili takvi da su činili da se na njega gleda sa

sujevernim strahopoštovanjem i sa naklonošću, koje je kod nekih imalo uticaj straha. Ovde je najzvaničniji sud pravde bio dugo održavan da odlučuje o kriminalnim slučajevima i da donosi odluke o najtežim religijskim pitanjima. Sudije su sedele na otvorenom vazduhu, na stolicama isklesanim u steni, na platformi koja se uzdizala redom kamenih stepenica iz doline ispod. Malo udaljen je bio hram bogova, a svetišta, kipovi i gradski oltari su se mogli u potpunosti videti.

Ovde, daleko od buke i meteža pretrpanih prolaza i od zbrke različitih rasprava, apostol se mogao čuti bez prekidanja, jer raskalašan, lakomislen društveni sloj nije mario da ga prati na ovo mesto od najvećeg poštovanja. Oko njega su se ovde okupili pesnici, umetnici i filozofi, književnici i mudraci Atine, koji su mu se ovako obratili: „Možemo li da znamo kakvo je to novo učenje koje iznosiš? Jer puniš nam uši nekim čudnim tvrdnjama. Zato želimo da znamo šta je to.“

Apostol je stajao mirno i prisebno u tom času svečane odgovornosti, oslanjajući se na božansko uverenje, smišljeno za takav trenutak kao što je ovaj: „Jer će vas Sveti Duh u tom času poučiti šta treba da kažete.“ Njegovo srce je bilo opterećeno ovom važnom porukom i reči koje su sišle sa njegovih usana su ubedile njegove slušaoce da on nije bio besposlen brbljivac: „Ljudi Atinjani, primećujem da ste neobično bogobojazni. Naime, prolazeći i posmatrajući ono što vi obožavate, našao sam i oltar s natpisom: ‘Nepoznatom Bogu’. Dakle, ono što vi obožavate, a da i ne poznajete, to vam ja objavljujem.“ Sa svom njihovom inteligencijom i opštim znanjem, oni su bili u neznanju o pravom Bogu. Natpis na njihovom oltaru je pokazivao snažne žudnje duše za većim svetlom. Oni su vapili za večnošću.

Apostol je nastavio iskrenom i gorljivom rečitošću: „Bog koji je stvorio svet i sve što je u njemu, on, Gospodar neba i zemlje, ne prebiva u hramovima sagrađenim rukama, niti mu

služe ljudske ruke kao da je njemu nešto potrebno, jer on sam daje svima život i dah i sve. I učinio je da od jedne krvi sav rod čovečiji živi po svemu licu zemaljskom, i postavio je unapred određena vremena i granice njihovog življenja: da traže Boga ne bi li ga nekako opipali i našli, iako nije daleko ni od koga od nas.“

Tako je, na najupečatljiviji način, sa rukom ispruženom prema hramu natrpanom idolima, Pavle izlio teret svoje duše i iskusno razotkrio zablude religije Atinjana. Najmudriji od njegovih slušalaca su bili zapanjeni dok su slušali njegove argumente. Njegove reči nisu mogle biti osporene. Pokazao je da je upoznat sa njihovim umetničkim delima, njihovom književnošću i njihovom religijom. Pokazujući na njihove kipove i idole, on im je objavio da Bog ne može biti oblikovan predmetima ljudskih ruku. Umetnička dela ne mogu, ni u najmanjem smislu, predstaviti slavu večnog Boga. Podsetio ih je da njihovi kipovi nemaju ni dah ni život. Oni su bili kontrolisani ljudskom moći; mogli su se pomerati samo kako ih ljudske ruke pomeraju i oni koji su im se klanjali su u svakom smislu bili nadmoćniji od onog čemu se klanjaju. Pokazujući na plemenite primerke muškosti oko njega, izjavio je: „Kad smo dakle Božje potomstvo, ne smemo smatrati da je Bog nalik zlatu ili srebru ili kamenu, liku što je oblikovan umećem i ljudskom maštom.“

Čovek je stvoren po obličju ovog večnog Boga, blagoslovljen intelektualnom snagom i savršenim i simetričnim telom. Nebesa nisu dovoljno velika da obuhvate Boga a kamoli ti hramovi napravljeni ljudskim rukama. Pavle, pod nadahnućem svoje teme, uzdigao se iznad shvatanja idolopokloničkog skupa i nastojao je da privuče njihove umove izvan ograničenja njihove lažne religije kako bi ispravio poglede na pravo Božanstvo, koje su oni stilizovali kao „Nepoznatog Boga.“ Ovo Biće, koje im je on sada objavio, bilo je nezavisno od čoveka, bez potrebe da bilo

šta od ljudskih ruku doda svojoj sili i slavi.

Ljudi su bili zaneti divljenjem Pavlovoj rečitosti. Epikurejci su krenuli da dišu slobodnije, verujući da je davao snagu njihovom stavu, da sve ima svoje poreklo u pukoj slučajnosti, i da određeni upravljački principi kontrolišu univerzum. Međutim, njegova sledeća rečenica ih je natmurila. On je potvrdio Božiju stvaralačku silu i postojanje Njegovog vladajućeg providenja. Objavio im je pravog Boga, koji je živi centar vladavine.

Ovaj božanski Vladar je, u mračnom dobu sveta, olako prešao preko neznabožačke idolatrije, ali sada im je poslao svetlost istine, preko svog Sina i zahtevao je od svih ljudi pokajanje na spasenje, ne samo od siromašnih i poniznih, već i od ponositih filozofa i knezova zemlje. „Jer je odredio dan u kom namerava da sudi svetu po pravdi, preko čoveka kog je za to odredio, što je potvrdio pred svim ljudima uskrsnuvši ga iz mrtvih.“

Dok je Pavle tako govorio o uskrsenju mrtvih, njegov govor je bio prekinut. Neki su se rugali, drugi su uzeli njegove reči sa rezervom, govoreći: „Slušaćemo te o tome i drugi put.“ Tako se završio rad apostola u Atini, jer su se Atinjani istrajno držali svog idolopoklonstva i okrenuli su se od svetla prave i razumne religije. Kada su ljudi potpuno zadovoljni sa svojim sopstvenim dostignućima, malo šta se treba očekivati od njih. Visoko obrazovani i hvalisavi svojim učenjem i otmenošću, Atinjani su stalno postajali sve više iskvareni i imali su manje želje za bilo čim boljim od konfuznih tajni idolopoklonstva.

Mnogi koji su slušali Pavlove reči su bili ubeđeni u predstavljene istine, ali nisu se mogli poniziti da priznaju Boga i da prihvate plan spasenja. Nikakvo umeće reči, nikakva sila argumenta, ne mogu obratiti grešnika. Božiji Duh i sila jedini mogu primeniti istinu na srce nepokajanog. Za Atinjane se može reći: „Jer ono što se govori o krstu ludost je onima koji odlaze u propast, a nama koji se spasavamo to je Božja sila.“

U njihovom ponosu intelekta i ljudske mudrosti se može naći razlog zašto je poruka jevanđelja imala tako malo uspeha među tim ljudima. Naš Spasitelj se raduje što je Bog sakrio pitanja od večnog interesa od mudrih i umnih, a otkrio ih je novorođenčadima u znanju. Svi svetovno mudri ljudi koji dolaze Hristu kao siromašni, izgubljeni grešnici, postaće mudri u spasenju, ali oni koji dolaze kao istaknuti ljudi, veličajući svoju sopstvenu mudrost, biće neuspešni u primanju svetlosti i znanja koje samo On može dati.

Pavlov rad u Atini nije bio potpuno uzaludan. Dionisije, jedan od najistaknutijih građana i neki drugi, postali su obraćenici u hrišćanstvo i sami su mu se pridružili. Reči apostola i opis njegovog stava i okruženja, zabeleženi perom nadahnuća, prenosiće se kroz sve buduće naraštaje, noseći svedočanstvo o njegovom neuzdrmanom pouzdanju, njegovoj hrabrosti u samoći i nevolji, i o pobedi koju je zadobio za hrišćanstvo, čak i u samom srcu paganizma.

Nadahnuće nam je dalo ovaj uvid u život Atinjana, sa svim njihovim znanjem, otmenošću i umetnošću, a ipak potonulim u greh, da bi se moglo videti kako je Bog, preko svog sluga, ukorio idolopoklonstvo i grehe ponosnih, samodovoljnih ljudi. Pavlove reči su postale sećanje na taj događaj i daju bogatstvo znanja crkvi. On je bio u položaju gde je lako mogao govoriti ono što bi razljutilo ponosne slušaoce i dovelo ga u neprilike. Da je njegov govor bio direktan napad na njihove bogove i na važne ljude u gradu koji su bili pred njim, on je mogao biti u opasnosti da ga zadesi Sokratova sudbina. Međutim, on je pažljivo odvratio njihove umove dalje od neznabožičkih božanstava, otkivajući im pravog Boga, kojeg su oni nastojali da obožavaju, ali koji im je bio nepoznat, što su i oni sami priznali javnim natpisom.

Poglavlje XIV

PAVLE U KORINTU

Pavle nije čekao u Atini svoju braću, Silu i Timoteja, već je, poslavši im poruku da ga prate, odmah otišao u Korint. Tu je ušao u drugačije polje rada od onog koje je napustio. Umesto radoznalih i kritički nastrojenih učenika filozofskih škola, došao je u kontakt sa radnom, promenjivom populacijom velikog centra trgovine. Grci, Jevreji i Rimljani, sa putnicima iz svake zemlje, mešali su se u natrpanim ulicama, željni posla i zadovoljstva, imajući malo misli ili briga izvan poslova sadašnjeg života.

Korint je bio jedan od vodećih gradova, ne samo u Grčkoj, već i u svetu. Smešten na uskom komadu zemlje između dva mora, upravljao je trgovinom istoka i zapada. Njegov položaj je bio skoro neprobojan. Velika tvrđava od kamena, koja se podizala nenadano i uspravno iz ravnice do visine od 60 metara iznad nivoa mora, bila je jaka prirodna odbrana grada i njegovih morskih luka. Korint je sada bio još napredniji od Atine, koja je nekada bila vodeća. Oboje su iskusili teške preokrete, ali se prvi uzdigao iz svojih ruševina i bio je daleko uznapredovao od svog predašnjeg progressa, dok drugi nije dosegao svoju prethodnu veličanstvenost. Atina je bila priznati centar umetnosti i učenja; Korint sedište vlade i trgovine.

Ovaj veliki trgovački grad je bio u direktnoj vezi sa Rimom, dok su Solun, Efes, Aleksandrija i Antiohija imali lak pristup bilo kopnom ili vodom. Tako se ukazala prilika za širenje jevanđelja. Jednom uspostavljeno u Korintu moglo se lako preneti svim delovima sveta.

Ipak apostol je na svakom koraku video ozbiljne prepreke za napredovanje svog dela. Grad se skoro potpuno odao

idolopoklonstvu. Venera je bila omiljena boginja i veliki broj razuzdanih žena je bio upošljen u obožavanju ovog vladajućeg božanstva, sa namerom privlačenja ljubitelja popularnog greha. Korinćani su postali upadljivi, čak i među neznabošcima, po svom velikom nemoralu.

Sada je bilo Jevreja u mnogo većem broju u Korintu, nego ikada ranije. Ovom narodu je vlast uglavnom bila naklonjena i ophodila se prema njemu sa mnogo uvažavanja. Međutim, već neko vreme oni su postajali uobraženi i neposlušni, i nakon što su odbacili i raspeli Hrista, svetlost sveta, sledeći svoje sopstveno mračno shvatanje, još otvorenije su pokazivali svoju zlobu i mržnju prema vlastima koje su vladale nad njima i ponosno su se hvalisali kraljem Jevreja koji će doći sa velikom silom, zbaciti njihove neprijatelje i uspostaviti veličanstveno kraljevstvo. Oni su u očekivanju ovog nejasnog verovanja odbacili Spasitelja. Isti zloban duh koji ih je podstakao da progone Sina Božijeg naveo ih je da se pobune protiv rimske vlasti. Oni su neprestano dizali pobune, dok konačno nisu bili proterani iz Rima zbog svog nemirnog duha. Mnogi od njih su pronašli utočište u Korintu.

Među Jevrejima koji su se tu nastanili bilo je mnogo onih koji su bili nedužni za zla koja su preovladavala među njima kao narodom. Iz tog sloja su bili Akila i Priskila, koji su se kasnije istakli kao vernici u Hrista. Pavle, pošto se upoznao sa karakterom ovih izvrsnih osoba, nastanio se sa njima i pošto je u svojoj mladosti naučio njihov zanat pravljenja šatora, koji su se mnogo koristili u toj toploj klimi, radio je taj posao da bi se izdržavao.

Jevreji su bili poučeni od Boga, preko Njegovog sluge Mojzija, da obučavaju svoju decu marljivim navikama. Taj narod je tako bio podstaknut da gleda na lenjost kao na veliki greh i od sve njihove dece se zahtevalo da nauče neki zanat kojim bi, po potrebi, mogli da se izdržavaju. Oni koji bi zanemarili da tako

postupe smatrani su kao da odbacuju Gospodnje upute. Rad se smatrao uzdižućim u svojoj prirodi, i deca su bila naučena da kombinuju religiju i posao. U Hristovo vreme, Jevreji, iako bogati i dalje su pratili svoj drevni običaj.

Pavle je bio visoko obrazovan i divili su mu se zbog njegove genijalnosti i rečitosti. Bio je odabran od svojih zemljaka da bude član Sanedrina i bio je rabin izrazitih sposobnosti; ipak njegovo obrazovanje se nije smatralo potpunim dok nije odradio pripravnički staž za neki korisni zanat. Radovao se što je bio u mogućnosti da fizičkim radom sebe izdržava, i često je izjavljivao da je svojim sopstvenim rukama zadovoljavao svoje potrebe. Dok je bio u gradu stranaca nije bio dužan nikome. Kada su se njegova sredstva potrošila za napredovanje Hristovog dela, on bi se latio svog zanata kako bi obezbedio sredstva za život.

Nijedan čovek koji je ikada živeo nije bio revniji, energičniji i samopožrtvovaniji Hristov učenik nego što je bio Pavle. On je bio jedan od najvećih učitelja na svetu. Prošao je morima i putovao nadaleko i naširoko, dok nije veći deo sveta naučio sa njegovih usana priču o Hristovom krstu. Imao je žarku želju da dovede umirućeg čoveka u poznanje istine preko Spasiteljeve ljubavi. Njegova cela duša je bila uključena u delo službe; ali predao se da radi ovaj ponizni zanat kako ne bi bio na teretu crkvama koje su bile pritisnute siromaštvom. Iako je pokrenuo mnoge crkve, odbio je da ga one izdržavaju, plašeći se da bi njegova korisnost i uspeh Hristovog propovednika mogli biti oštećeni sumnjama da je on propovedao jevanđelje zbog dobitka. Uklonio je od svojih neprijatelja svaku priliku da ga pogrešno predstave i da tako umanje silu njegove poruke.

Kao radnik u jevanđelju, Pavle je mogao tražiti da ga izdržavaju, umesto da izdržava sebe, ali on je bio voljan da se odrekne tog prava. Iako slabog zdravlja, tokom dana je radio u

službi Hristovom delu a onda je teško radio veći deo noći, a često i svu noć, kako bi mogao da ima za svoje i za potrebe drugih. Apostol je takođe davao primer hrišćanskoj službi, veličajući i poštujući rad. Dok je tako propovedao i radio, predstavio je najviši tip hrišćanstva. Kombinovao je poučavanje sa svojim poslom i dok je teško radio sa onima iz njegovog zanata, poučavao ih je u vezi sa putem spasenja. Nastavljajući tim kursom, imao je pristup mnogima do kojih inače ne bi mogao da dopre.

Kada propovednici osećaju da podnose velike poteškoće i oskudice u Hristovom delu, neka u mašti posete radionicu apostola Pavla, imajući na umu da dok ovaj odabrani Božiji čovek oblikuje platno, on radi za hleb koji je pravedno zaradio svojim radom kao Hristov apostol. Na liniji dužnosti, on bi se suočio sa najnasilnijim protivnicima i utišao bi njihovo ponosno hvalisanje, a zatim bi nastavio svoj ponizni posao. Njegova revnost i rad treba da budu ukor lenjosti ili sebičnoj dokolici Hristovog propovednika. Na svaki rad koji će doneti dobrobit čovečanstvu ili unaprediti Božje delo treba gledati sa poštovanjem.

Propovedajući jevanđelje u Korintu apostol je usvojio drugačiji način delovanja od onog koji obeležio njegov rad u Atini. Dok je bio u ovom drugom mestu, on je prilagodio svoj stil karakteru svoje publike, i mnogo njegovog vremena je bilo posvećeno razgovoru o prirodnoj religiji, povezujući logiku sa logikom i nauku sa naukom. Međutim, kada je prostudirao vreme i rad koje je tamo posvetio izlaganju hrišćanstva i shvatio da njegov stil poučavanja nije doneo mnogo ploda, odlučio se za drugačiji plan rada ubuduće. Odlučio je da izbegava detaljne argumente i rasprave o teorijama koliko god je moguće i da dokazuje grešnicima doktrinu spasenja kroz Hrista. U svojoj poslanici svojoj korintskoj braći, on je kasnije opisao svoj način rada među njima.

„Zato, kad sam došao k vama, braćo, nisam se trudio da vas

zadivim rečima ili mudročću dok sam vam objavljivao Božju tajnu. Naime, odlučio sam da među vama neću govoriti ni o čemu drugom osim o Isusu Hristu, i to raspetom. I došao sam k vama slab i u strahu i u velikom drhtanju. I moj govor i propovedanje nije se zasnivalo na uverljivim rečima ljudske mudrosti, nego na pokazivanju Duha i sile Božje, da se vaša vera ne bi zasnivala na ljudskoj mudrosti, nego na Božjoj sili.“

Tu je apostol dao najuspešniji način obraćanja duša iz neznanja i tame zablude u svetlost istine. Kada bi propovednici pažljivije pratili Pavlov primer u ovoj pojedinosti, oni bi videli kako veći uspeh prati njihove napore. Ako bi svi koji propovedaju reč i doktrinu učinili da im prva stvar bude da budu čisti u srcu i životu i da se bliže povežu sa Nebom, njihovo učenje bi imalo veću silu da osvedoči duše.

Kada je Hrist bio na zemlji, Jevreji po celoj zemlji su bili obavešteni da posmatraju Njegovo kretanje, jer njihova religija nije bila bezbedna tamo gde se Njegov uticaj osećao. On je neprestano praćen od uhoda, koji su hvatali svaku reč i delo koje bi mogli da upotrebe protiv Njega. Pavle je morao da se susretne sa istim duhom protivljenja i slepe predrasude. Prvo je propovedao u sinagogi iznoseći argumente iz Mojsija i proroka, pokazujući kakve grehe je Gospod najteže kažnjavao u stara vremena i da su gundanje i pobuna bili najmučniji zločin koji je navlačio Božije nezadovoljstvo na Njegov odabrani narod.

Vodio je svoje slušaocce unazad kroz tipove i senke obrednog zakona do Hrista – Njegovog raspeća, Njegovog sveštenstva i svetinje Njegove službe – velikog cilja koji je bacao senku unazad u jevrejsko doba. On je, kao Mesija, bio Antitip svih žrtvenih prinosa. Apostol je pokazao da će prema proročanstvima i uopštenom očekivanju Jevreja, Mesija biti iz Avramove i Davidove loze. On je zatim pratio Njegovo poreklo od velikog patrijarha Avrama, preko kraljevskog psalmiste. Dokazao je iz Pisma

kakvi treba da budu karakter i dela obećanog Mesije, te Njegov doček i tretman za zemlji, kao što su svedočili sveti proroci. On je onda pokazao da su se ova predviđanja takođe ispunila u životu, službi i smrti Isusa i da je on zato zaista bio Iskupitelj sveta.

Najubedljiviji dokaz je dat da je jevanđelje razvoj jevrejske vere. Hrist je došao za posebnu dobrobit nacije koja je gledala na Njegov dolazak kao na dovršenje i slavu jevrejskog sistema. Apostol je potom nastojao da približi njihovim savestima činjenicu da samo pokajanje zbog njihovog odbacivanja Hrista može spasiti naciju od predstojeće propasti. On je ukorio njihovo neznanje u vezi sa značenjem tim Pisama, što je bilo njihovo glavno hvalisanje i veličanje da ih oni potpuno razumeju. On je razotkrio njihovu svetovnost, njihovu ljubav prema položaju, titulama, pokazivanju i njihovu preteranu sebičnost.

Međutim, Jevreji iz Korinta su zatvorili svoje oči pred svim dokazima koji su tako jasno predstavljeni od apostola i odbili su da slušaju njegove molbe. Isti duh koji ih je naveo da odbace Hrista, ispunio ih je gnevom protiv Pavla. Oni bi okončali njegov život, da Bog nije čuvao svog slugu, kako bi on mogao raditi svoje delo i nositi poruku jevanđelja neznabošcima.

„Ali pošto su mu se oni protivili i vređali ga, otresao je svoje haljine i rekao im: 'Vaša krv na vaše glave. Ja sam čist. Od sada idem neznabošcima.' Tako je prešao odande u kuću pobožnog čoveka po imenu Just, čija je kuća bila do sinagoge.“ Sila i Timotej su se pridružili Pavlu i oni su sada zajedno radili za nezna-bošce.

Pavle nije opterećivao sebe ni svoje obraćenike obredima i običajima Jevreja, sa njihovim različitim formama, tipovima i žrtvama, jer je prepoznao da je savršena i konačna žrtva prineta smrću Sina Božijeg. Sada je došlo doba jasnije svetlosti i znanja. Iako je rano Pavlovo obrazovanje bilo zaslepilo njegove oči za ovo svetlo i vodilo ga da se oštro protivi Božijem delu ipak je

Hristovo pokazivanje dok je bio na svom putu za Damask promenilo čitav pravac njegovog života. Njegov karakter i dela su sada postali naročiti primer karaktera i dela njegovog božanskog Gospoda. Njegovo poučavanje je vodilo um ka aktivnijem duhovnom životu, koji je nosio vernika iznad običnih obreda. „Da si žrtvu hteo, ja bih ti je prineo, ali za žrtve paljenice ti ne mariš. Žrtva Bogu je duh ponizan. Srce slomljeno i skrhan, Bože, ti ne prezireš.“

Apostol nije radio da bi očarao publiku govorničkim veštinama, niti da bi zaokupio um filozofskim raspravama, koje bi ostavile srce netaknutim. On je propovedao Hristov krst, ne sa izrađenom rečitošću, već sa Božijom milošću i silom i njegove reči su dotakle narod. „A Krisp, starešina sinagoge, prihvatio je Gospoda, zajedno sa svim svojim ukućanima. A tako su prihvatili Božju nauku i krstili se i mnogi Korinćani koji su slušali.“

Sada su se pojačala osećanja mržnje sa kojima su mnogi Jevreji gledali na apostola. Krispovo obraćenje i krštenje je imalo učinak da razdraži umesto da ubedi te tvrdoglave protivnike. Nisu mogli izneti argumente da pokažu da on ne govori istinu, i usled nedostatka takvog dokaza, pribegli su prevari i zlobnom napadu.

Hulili su na istinu i na ime Isusa Nazarećanina. Nijedna reč nije bila previše oštra, nijedna zamisao previše niska, za njih da je upotrebe u svom slepom besu i protivljenju. Nisu mogli poreći da je Hrist činio čuda, ali oni su izjavili da ih je On činio preko sotonine moći, i sada su drsko tvrdili da su čudesna Pavlova dela ostvarena istim sredstvom.

Oni koji propovedaju nepopularnu istinu u naše vreme često se susreću sa samozvanim hrišćanskim svetom, sa protivljenjem sličnim onom koje je izneto protiv apostola od neverujućih Jevreja. Mnogi koji se najviše nazivaju hrišćanima i koji treba da budu nosioci svetlosti svetu, su najoštriji i najnerazumniji u

protivljenju delu odabranih Božijih sluga. Nezadovoljni tim da za sebe biraju zablude i bajke, oni izvrću Pisma iz njihovog prvog značenja, kako bi prevarili druge i sprečili ih da prihvate istinu.

Iako je Pavle u nekoj meri bio uspešan, ipak je bio veoma umoran od onoga što je video i čuo u iskvarenom gradu Korintu. Sumnjao je u razumnost uspostavljanja crkve od građe koju je tamo našao. Smatrao je Korint veoma neizvesnim poljem rada i odlučio je da ga napusti. Izopačenost među neznabošcima kojoj je tamo bio svedok i prezir i uvrede koje je primio od Jevreja, veoma su namučile njegov duh.

Dok je razmišljao da napusti grad radi obećavajućeg polja rada i bio veoma željan da sazna šta mu je dužnost u ovom slučaju, Gospod mu se pokazao u noćnoj viziji i rekao: „Ne boj se, nego govori i nemoj ćutati, jer ja sam s tobom i niko te neće napasti i zlo ti naneti, jer mnogo je mog naroda u ovom gradu.“ Pavle je razumeo da je ovo naredba da ostane u Korintu i uverenje da će Gospod uvećati posejano seme. Osnažen i ohrabren, nastavio je tu da radi sa velikom revnošću i upornošću godinu i šest meseci. Velika crkva je došla pod zastavu Isusa Hrista. Došli su neki od najraspuštenijih neznabožaca, i mnogi iz tog sloja su bili pravi obraćenici i postali su obeležje Božije milosti i delotvornosti Hristove krvi da čisti od greha.

Uvećan Pavlov uspeh u predstavljanju Hrista narodu, pokrenuo je neverujuće Jevreje u još odlučnije protivljenje. Podigli su se u bučnu zajednicu i doveli su ga sudsku stolicu Galiona, koji je tada bio prokonzul u Ahaji. Očekivali su, kao i u prethodnim prilikama sličnog karaktera, da vlasti budu na njihovoj strani, i bučnim i besnim glasovima su izneli svoje pritužbe protiv apostola, govoreći: „Ovaj čovek nagovara ljude da obožavaju Boga na način koji se suproti zakonu.“

Prokonzul, zgrožen netrpeljivošću i samopravednošću

Jevreja optužitelja, odbio je da se pozabavi optužbom. Kada je Pavle zaustio da govori u samoodbrani, Galion ga je obavestio da to nije potrebno. Zatim, okrenuvši se ka besnim optužiteljima, rekao je: „Judejci, da je reč o kakvoj nepravdi ili o opakom zločinu, imao bih razloga da vas saslušam. Ali ako se radi o raspravama o rečima i imenima i vašem zakonu, to rešite sami. Ja u tome ne želim biti sudija.’ Tada ih je oterao od sudske stolice.“

Ovaj odlučan Galionov postupak je otvorio oči bučnoj gomili koja je podržavala Jevreje. Prvi put tokom Pavlovog rada u Evropi, rulja je stala na stranu propovednika istine i pred samim očima prokonzula i bez njegovog mešanja, narod je nasilno napao najuticajnije optužitelje apostola. „Na to su svi uhvatili Sostena, starešinu sinagoge, i istukli ga pred sudskom stolicom. A Galion uopšte nije mario za to.“

Galion je bio čovek od integriteta i nije postao naivčina ljubomornih i spletkarećih Jevreja. Za razliku od Pilata, odbio je da učini nepravdu onome za koga je znao da je nedužan čovek. Jevrejska religija je bila pod zaštitom rimske vlasti, i Pavlovi optužitelji su mislili da ako uspeju da mu prikače optužbe o kršenju zakona njihove religije, on će verovatno biti predat u njihove ruke za kaznu kakvu oni misle da je pogodna. Tako su se nadali da će izdejstvovati njegovu smrt.

Grci i Jevreji su željno iščekivali Galionovu odluku i njegovu brzo odbacivanje slučaja kao nečega što nije od javnog interesa je bio znak za Jevreje da se povuku, zbunjeni i razbesneli, a za rulju da napadne starešinu sinagoge. Čak i neuka rulja nije mogla a da ne primeti nepravedni i osvetnički duh koji su Jevreji pokazali u svom napadu na Pavla. Tako je hrišćanstvo ostvarilo značajnu pobjedu. Da je u to vreme apostol bio oteran iz Korinta zbog zlobe Jevreja, cela zajednica obraćenika u Hristovu veru bi bila izložena velikoj opasnosti. Jevreji bi nastojali da iskoriste prednost koju su dobili, kao što je bio njihov običaj,

čak do istrebljenja hrišćanstva u toj oblasti.

Zabeleženo je da je Pavle radio godinu i šest meseci u Korintu. Njegovi naponi, međutim, nisu bili isključivo vezani za taj grad, već se on poslužio lakom povezanošću kopna i vode sa okolnim gradovima i radio je u njima i preko pisama i ličnim trudom. Učinio je Korint svojim štabom i njegov dug ostanak i uspešna služba tu su mu dali uticaj u inostranstvu kao i kod kuće. Tako je nekoliko crkava podignuto naporima apostola i njegovih saradnika. Odsustvo Pavla iz crkava pod njegovom brigom je bilo delimično nadomešteno ubedljivim i silnim porukama, koje su opšte prihvaćene kao Božija reč njima preko Njegovog poslušnog sluge. Ove poslanice su se čitale u crkvama.

Poglavlje XV

PAVLE U EFESU

Grad Efes je bio prestonica azijske⁴ provincije i veliki trgovinski centar Male Azije. Njegova luka je bila pretrpana brodovima iz svih krajeva poznatog sveta i njegove ulice su vrvele od ljudi iz svake države. Stoga je on predstavljao, kao i Korint, povoljno polje za misionarenje.

Jevreji, sada naširoko razbacani po svim civilizovanim zemljama, su generalno očekivali brzi dolazak Mesije. U svojim posetama Jerusalimu na godišnjim praznicima, mnogi su odlazili na obale Jordana da slušaju propovedanje Jovana Krstitelja. Od njega su čuli objavu o Hristu kao Obećanome i na svom povratku kući odneli su vesti u sve delove sveta. Tako je Providenje pripremilo put za posao apostola.

Nakon što je stigao u Efes, Pavle je pronašao dvanaesticu braće, koji su, kao Apolo, bili učenici Jovana Krstitelja i kao i on stekli su nepotpuno znanje o Hristovom životu i misiji. Nisu imali Apolove sposobnosti, ali su sa istom iskrenošću i verom gledali da prošire svetlost koju su primili.

Ovi učenici su bili u neznanju o misiji Svetog Duha, koju je Isus obećao svom verujućim narodu, da bude život i sila crkve. Kada su upitani od Pavla da li su primili Svetog Duha, odgovorili su: „Nismo ni čuli da postoji Duh Sveti.“ Pavle je pitao: „Kojim ste se krštenjem onda krstili?“ a oni su odgovorili: „Jovanovim krštenjem.“ Apostol je zatim nastavio da pred njih iznosi velike istine koje su temelj hrišćanske nade.

⁴ Reč „Azija“, kao što se koristi u Novom Savezu, ne primenjuje se na kontinent Aziju, već na rimsku provinciju koja je obuhvatala zapadni deo Male Azije, čiji glavni grad je bio Efes.

Ispričao im je o Hristovom životu na zemlji i o Njegovoj okrutnoj i sramnoj smrti. Rekao im je kako je Gospodar života slomio prepreke groba i ustao sa pobedom nad smrću. Ponovio je Spasiteljev nalog Njegovim učenicima: „Data mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i naučite sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Svetog Duha.“⁵ On im je takođe rekao za Hristovo obećanje da će poslati Utešitelja, čijom će se silom činiti silni znaci i čuda, i opisao je slavno ispunjenje tog obećanja na dan Pedesetnice.

Sa dubokim zanimanjem i zahvalnom začuđenošću u radosti, učenici su slušali Pavlove reči. Verom su šćepali iskupljujuću Hristovu žrtvu i priznali su ga kao svog Iskupitelja. Oni su se onda krstili „u Isusovo ime“ i pošto je Pavle spustio svoje ruke na njih, oni su takođe primili krštenje Svetim Duhom, kojim im je bilo omogućeno da govore jezike drugih naroda i da prorokuju. Tako su ovi ljudi bili osposobljeni da deluju kao misionari u važnom efeškom polju i njegovoj okolini i da takođe iz tog centra šire Hristovo jevanđelje u Maloj Aziji.

Ova braća su gajenjem poniznog i poučljivog duha dobili svoje dragoceno iskustvo. Njihov primer predstavlja pouku od velike vrednosti za hrišćane svakog doba. Ima mnogih koji malo napreduju u božanskom životu, jer su previše samodovoljni da bi zauzeli položaj učenika. Zadovoljni su da ostanu u neznanju Božije reči, oni ne žele da menjaju svoju veru niti svoju naviku i zato ne čine nikakav napor da dobiju veću svetlost.

Kada bi Hristovi sledbenici iskreno tražili božansku mudrost, bili bi uvedeni u bogata polja istine, koja su im još

⁵ Ovaj nalog zapisan u Jevanđelju po Mateju 28:19 izvorno glasi „krsteći ih u moje [Isusovo ili Gospodnje] ime“, za šta postoje nedvojbeni unutrašnji biblijski dokazi, kao i istorijske indicije da je promena teksta izvršena nakon sabora u Nikeji 325. godine, kada se zvanično počela uvoditi dogma o Trojstvu u državnoj ekumenizovanoj hrišćanskoj religiji Rimske imperije.

potpuno nepoznata. Ko god se bude potpuno predao Bogu kao što je to uradio Mojsije, biće stvarno vođen božanskom rukom, kao što je bio vođen vođa Izraela. On može biti nižeg društvenog statusa i na prvi pogled netalentovan; ipak ako sa srcem punim ljubavi i poverenja poslušna svaki nagoveštaj Božije volje, njegove sposobnosti će biti pročišćene, oplemenjene, snabdevene energijom, njegove veštine uvećane. Kako neguje pouke božanske mudrosti, sveto zaduženje mu je povereno, osposobljen je da učini svoj život na čast Bogu i na blagoslov svetu. „Objava reči tvojih prosvetljuje, neiskusnom razboritost daje.“

Samo umno znanje religijske istine nije dovoljno. Danas ima mnogih koji su u neznanju o delovanju Svetog Duha na srce kao oni ljudi iz Efesa. Ipak nijedna istina se ne uči jasnije nego u Božijoj reči. Proroci i apostoli su se bavili ovom temom. Sam Hrist skreće našu pažnju na rast biljnog sveta kako bi pokazao delovanje Svog Duha u održavanju religijskog života.

Sokovi loze, podižući se iz korena, šire se u grane održavajući rast i stvarajući pupoljke i plod. Tako životodavna sila Svetog Duha, proističući iz Hrista i dodeljujući se svakom učeniku, ispunjava dušu, obnavlja motive i osećanja, čak i najtajnije misli i donosi najdragocenije rodove svetih dela. Život svedoči o jedinstvu sa pravim i živim Čokotom.

Začetnik duhovnog života se ne vidi, i tačna metoda kojom se dodeljuje i održava je izvan sposobnosti ljudske filozofije da objasni. To je tajna božanstva. Ipak delovanja Duha su uvek u skladu sa pisanom reči, kako u prirodnom, tako i u duhovnom svetu. Ljudski život se čuva, trenutak po trenutak, božanskom silom; ipak ne održava se direktnim čudom, već preko korišćenja blagoslova koji su nam postavljeni na dohvata ruke. Dakle, život hrišćanina se održava upotrebom onih sredstava koje je Proviđenje obezbedilo. On mora jesti od hleba života i piti od voda života. On mora da bdije, mora da se moli, mora da radi, u svim

stvarima da sluša uputstva iz Božije reči, ako hoće da se razvije „u čoveka savršena, u meru rasta punoće Hristove.“

Postoji još jedna pouka za nas u iskustvu ovih jevrejskih obraćenika. Kada ih je Jovan krstio, imali su ozbiljne zablude. Međutim, sa jasnijim svetlom oni su rado prihvatili Hrista kao svog Iskupitelja, i sa ovim naprednim korakom došla je promena u njihovim dužnostima. Nakon što su primili čistiju veru, došlo je do odgovarajuće promene u njihovom životu i karakteru. Kao znak ove promene i kao priznanje svoje vere u Hrista, ponovo su kršteni u Isusovo ime.

Mnogi iskreni Hristovi sledbenici su imali slično iskustvo. Jasnije razumevanje Božije volje, stavlja nas u novi odnos prema Njemu. Nove dužnosti se otkrivaju. Mnogo onoga što je ranije izgledalo bezazleno ili čak hvale vredno, sada se vidi da je grešno. Apostol Pavle izjavljuje da iako je, kao što je mislio, bio poslušan Božijem zakonu, ipak kada se zapovest nametnula njegovoj savesti Svetim Duhom, „greh je oživeo, a ja sam umro.“ Video je sebe kao grešnika i savest se usaglasila sa presudom zakona.

U današnje vreme postoje mnogi koji su nesvesno prekršili jedan od propisa Božijeg zakona. Kada se razumevanje prosvetli i zahtevi četvrte zapovesti se nametnu na savest, oni vide sebe kao grešnike u Božijim očima. „Greh je prestup zakona“, „Jer ko se god u potpunosti drži Zakona, a onda prekrši samo jednu odredbu, kriv je kao da je sve prekršio.“

Iskreni tragalac za istinom se neće pozivati na neznanje o zakonu kao izgovor za prestup. Svetlost mu je na dohvat ruke. Božija reč je jasna i Hrist mu je naložio da istražuje Pisma. On poštuje Božiji zakon kao sveti, pravedni i dobri i on se kaje za svoj prestup. Verom se poziva na iskupljujuću Hristovu krv i hvata se za obećanje pomilovanja. Njegovo ranije krštenje ga sada ne zadovoljava. On vidi sebe kao grešnika, osuđenog od

Božijeg zakona. On je iznova iskusio smrt grehu i on ponovo želi da se sahrani Hristom krštenjem, kako bi mogao da hodi u novini života. Takav tok je u skladu sa Pavlovim primerom kada je krstio jevrejske obraćenike. Taj događaj je zabeležen Svetim Duhom kao poučna lekcija za crkvu.

Kao što je bio njegov običaj, Pavle je započeo svoj posao u Efesu poučavanjem u jevrejskoj sinagogi. On je nastavio tamo da radi tri meseca, „držeći govore i iznoseći uverljive dokaze o Božjem kraljevstvu.“ U početku se susreo sa povoljnim prihvatanjem; ali kao i u drugim poljima rada, ubrzo su mu se nasilno suprotstavili neverujući Jevreji. Pošto su istrajavali u svom odbacivanju jevanđelja, apostol je prestao da propoveda u sinagogi.

Božiji Duh je radio sa i kroz Pavla i njegovom radu za svoje zemljake. Predstavljeno je dovoljno dokaza da se ubede svi koji su iskreno imali želju da znaju istinu. Međutim, mnogi su sebi dopustili da ih kontrolišu predrasude i neverovanje i odbili su da se pokore najubedljivijem dokazu. Plašeći se da će vera vernika biti ugrožena stalnim druženjem sa ovim protivnicima istine, Pavle je odvojio učenike kao posebno telo, i on sam je nastavio da javno poučava u školi jednog Tirana, učitelja na glasu.

Pavle je video da mu se „pružila dobra prilika za uspešnu službu“, iako je „mnogo protivnika.“ Efes nije bio samo najveličanstveniji, već i najkorumpiraniji od svih gradova Azije. Sukeverje i čulno zadovoljstvo su imali vlast nad njegovom rastućom populacijom. Pod okriljem njegovih idolopokloničkih hramova, kriminalci svih zanata su nalazili utočište i najponižavajući gresi su cvetali.

Grad je bio poznat po obožavanju boginje Dijane i po praktikovanju magije. Tu je bio veliki Dijanin hram na koji su stari gledali kao na jedno od svetskih čuda. Njegov širok prostor i nenadmašna veličanstvenost, činili su ga ponosom ne samo

grada, nego i nacije. Kraljevi i knezovi su ga obogatili svojim donacijama. Efežani su se međusobno nadmetali da mu dodaju raskoš te je učinjen riznicom za veliki deo bogatstva Zapadne Azije.

Idol brižljivo čuvan u tom skupocenom zdanju je bio grub, odbojan lik, proglašen tradicijom da je pao sa neba. Na njemu su bila ispisana zagonetna slova i simboli, za koje se verovalo da poseduju veliku moć. Kada se izgovore, govorilo se da ostvaruju čuda. Kada se zapišu čuvali su se kao snažna amajlija da štite svog vlasnika od pljačkaša, od bolesti i čak od smrti. Brojne i skupe knjige su napisane od Efežana da objasne značenje i upotrebu ovih simbola.

Kada je Pavle doveden u direktan kontakt sa idolopokloničkim stanovnicima Efesa, Božija sila se izrazito pokazala preko njega. Apostoli nisu uvek bili u mogućnosti da čine čuda po volji. Gospod je darovao svojim slugama ovu posebnu silu onako kako su napredovanje Njegovog dela ili čast Njegovog imena zahtevali. Kao Mojsije i Aron na faraonovom sudu, apostol je sada morao da održi istinu protiv lažljivih čuda sveštenika; zato su čuda koja je činio bila drugačijeg karaktera od onih koja je do tada činio. Kao što je rub Hristove odeće preneo isceljujuću silu onoj koja je tražila olakšanje dodirnom vere, tako je ovom prilikom odeća učinjena sredstvom izlečenja svih koji su poverovali, „tako da su čak maramice i kecelje s njegovog tela odnosili bolesnicima, i njihove su bolesti nestajale, a zli duhovi su izlazili.“ Ipak ova čuda nisu ohrabivala slepo sujeverje. Kada je Isus osetio dodir bolesne žene, On je uzviknuo: „Neko me je dotakao, jer sam osetio da je sila izašla iz mene.“ Tako je Pismo objavilo da je Gospod činio čuda Pavlovom rukom, i da je ime Gospoda Isusa bilo veličano, a ne Pavlovo ime.

Pokazivanja natprirodne sile koja je pratila delo apostola bila su proračunata da ostave dubok utisak na ljude predane

vračanju, koji su se ponosili svojim komunikacijama sa nevidljivim bićima. Pavlova čuda su bila snažnija nego što je ikada ranije viđeno u Efesu i bila su takvog karaktera da se nisu mogla oponašati umećem varalice ili čaranjima sveštenika. Tako je Gospod uzdigao svog slugu, čak i po procenama samih idolopoklonika, neizmerno iznad najomiljenijih i najmoćnijih sveštenika.

Međutim, Onaj kojem su se pokoravali svi zli duhovi i koji je dao svojim slugama vlast nad njima, spremao se da donese još veću sramotu i poraz onima koji preziru i skrnave Njegovo sveto ime. Vračarstvo je bilo zabranjeno u Mojsijevom zakonu, pod smrtnom kaznom, pa ipak s vremena na vreme bilo je u tajnosti praktikovano od otpalih Jevreja. U vreme Pavlove posete Efesu, u gradu su bili određeni jevrejski egzorcisti, koji su, videvši čuda koja on čini, tvrdili da poseduju jednaku silu. Verujući da je Isusovo ime delovalo kao amajlija, odlučili su da isteraju zle duhove istim sredstvima koja je apostol koristio.

Pokušaj je bio učinjen od sedmoro braće sinova nekog Skeve, jevrejskog sveštenika. Pronašavši čoveka opsednutog demonom, obratili su mu se: „Zaklinjem vas Isusom kojeg Pavle propoveda!“ Ali zli duh je podrugljivo odgovorio: „Poznajem Isusa i znam Pavla, ali ko ste vi?“ i opsednuti je skočio na njih sa divljim besom i pretukao ih je, tako da su pobjegli iz kuće, goli i izranjavani.

Poraz i poniženje onih koji su skrnavili Isusovo ime, ubrzo su postali poznati širom Efesa, Jevrejima i neznabošcima. Dat je nepogrešivi dokaz o svetosti tog imena i o opasnosti kojoj su se izlagali oni koji bi ga prizvali dok nisu imali vere u Hristovu božansku misiju. Užas je obuzeo umove mnogih i na delo jevanđelja se gledalo sa strahopoštovanjem i naklonošću.

Činjenice koje su prethodno bile skrivene sada su iznete na svetlo. Prihvatanjem hrišćanstva, neki od braće se nisu potpuno

odrekli svojih paganskih sujeverja. Još uvek je među njima nastavljeno praktikovanje magije u nekoj meri. Ubeđeni događajima koji su se nedavno zbili, da su u zabludi, oni su istupili i potpuno priznali Pavlu i javno prihvatili da su njihove tajne veštine obmanjivačke i sotonske. Mnogi sveštenici su se isto odrekli praktikovanja magije i prihvatili su Hrista kao svog Spasitelja. Zajedno su sakupili skupe knjige koje su sadržale tajanstvena „efeška slova“ i tajne njihovih veština i spalili su ih u prisustvu svih ljudi. Kada su knjige bile uništene, nastavili su da broje vrednost žrtve. Procenjeno je da vrede pedeset hiljada komada srebra, što je jednako oko deset hiljada dolara.⁶

Uticaj ovih dešavanja je bio rasprostranjeniji nego što je čak i Pavle shvatao. Pokazivanje Hristove sile je bila velika pobeda za hrišćanstvo u samom uporištu sujeverja. Iz Efesa su se vesti naširoko proširile i jak podsticaj je dat Hristovom delu. Ovi događaji iz Pavlove službe živeli su u sećanju ljudi i bili sredstvo obraćenja mnogih ka jevanđelju, dugo nakon što je sam apostol završio svoj posao.

Kada su efeški obraćenici spalili svoje knjige o magiji, pokazali su da su stvari kojima su se nekada najviše oduševljavali sada bile predmet gađenja. Kroz magiju su posebno uvredili Boga i ugrozili svoje duše, i protiv magije su pokazali takav gnev. Tu je dat najbolji dokaz pravog obraćenja.

Ti spisi o vraćanju su sadržali pravila i forme komuniciranja sa zlim duhovima. Bila su to pravila obožavanja Sotone, uputi za traženje njegove pomoći i dobijanje informacije od njega. Da su zadržali te knjige učenici bi se izložili iskušenju, da su ih prodali stavili bi druge na iskušenje. Odrekli su se carstva tame i nisu oklevali da bilo šta žrtvuju kako bi uništili njegovu moć.

⁶ U odnosu na vreme kad je pisac dao ovu procenu za protivvrednost knjiga u američkim dolarima (1878), sadašnja suma, prema kalkulatoru inflacije, iznosila bi oko 250.000 US\$.

Tako je istina pobedila nad ljudskim predrasudama, nad njihovim omiljenim zanimanjima i nad njihovom ljubavlju prema novcu.

Naivno se smatra da su neznabožačka sujeverja nestala pred civilizacijom devetnaestog veka. Međutim, Božija reč i neumoljivo svedočanstvo činjenica objavljuju da se vračarstvo praktikuje u današnjem hrišćanskom dobu i hrišćanskoj naciji kao i u vreme drevnih sveštenika. Drevni magijski sistem je zapravo isti onaj koji je sada poznat kao spiritualizam. Sotona pronalazi pristup hiljadama umova predstavljajući se pod maskom preminulih prijatelja. Pisma istine izjavljuju da „mrtvi ne znaju ništa.“ Njihove misli, njihova ljubav, njihova mržnja, su nestali. Mrtvi se ne druže sa živima. Međutim, veran svom ranijem lukavstvu, kada je u obliku zmije prevario majku našeg roda, Sotona primenjuje ovaj mehanizam da zadobije kontrolu nad umovima ljudi.

Neznabožački proroci imaju svoje parnjake u spiritualističkim medijumima, vidovnjacima i gatarama današnjice. Zagonetni glasovi koji su govorili u Endoru i Efesu, još uvek svojim lažljivim rečima obmanjuju čovečije sinove. Tajne neznabožackog obožavanja su zamenjene tajnim društvima i seansama, nejasnoćama i čudima sveštenika našeg vremena. Njihova otkrivanja željno primaju hiljade koji odbijaju da prihvate svetlost iz Božije reči ili od Njegovog Duha. Dok podrugljivo govore o drevnim sveštenicima, veliki varalica se pobedonosno smeje dok se oni predaju njegovim veštinama u drugačijem obliku.

Njegovi posrednici još uvek tvrde da leče bolesti. Oni tvrde da koriste elektricitet, magnetizam ili takozvane „simpatetične lekove“; ali u istini magnetna sila kojom se hvale se direktno može pripisati Sotoninom vračanju. Ovim sredstvima on baca svoje čini na tela i duše ljudi.

Bolesni, oduzeti, radoznali, razgovaraju sa zlim duhovima.

Svi koji se upuste u to su na opasnom terenu. Reč istine objavljuje kako Bog gleda na njih. U drevna vremena On je izrekao presude nad onim ko potraži savet od neznabožačkog proroka: „Zar u Izraelu nema Boga, nego šalješ ljude da pitaju za savet Balzevuva, akaronskog boga? Zato nećeš ustati s postelje na koju si legao, nego ćeš umreti.“

Vidljivi i nevidljivi svet su u bliskom kontaktu. Kada bi se veo mogao podići, videli bismo zle anđele kako upotrebljavaju sve svoje veštine da varaju i uništavaju. Kada god se sprovodi neki uticaj koji čini da čovek zaboravi Boga, tu Sotona sprovodi svoju čarobnu moć. Svi koji se nađu u dešavanjima rasipanja i nereligioznog zadovoljstva, ili traže društvo senzualiste, skeptika ili bogohulnika, ličnim odnosom ili preko medija štampe, igraju se sa vračarstvom. Pre nego što postanu svesni, um je zbunjeno a duša zagađena. Apostolova opomena efeškoj crkvi treba da bude poslušana danas od Božijeg naroda: „I ne učestvujte više s njima u besplodnim delima tame, već, naprotiv, razotkrivajte ih.“

Poglavlje XVI

PAVLOVA ISKUŠENJA I POBEDE

Efes je bio duže od tri godine središte Pavlovog delovanja. Rastuća crkva je tu podignuta, i iz tog grada se jevanđelje proširilo kroz azijsku provinciju, među Jevrejima i neznabošcima.

Apostol je neko vreme imao u vidu drugo misionarsko putovanje. Imao je želju da ponovo poseti crkve u Makedoniji i Ahaji i nakon što provede neko vreme u Korintu, da ode do Jerusalima, nakon čega se nadao da propoveda jevanđelje u Rimu. Sledeći svoj plan poslao je Timoteja i Erasta pre njega u Makedoniju, ali osećajući da delo u Efesu još uvek zahteva njegovo prisustvo, odlučio je da ostane sve do posle Pedesetnice. Međutim, uskoro se zbio događaj, koji je ubrzao njegov odlazak.

Mesec maj je bio posebno posvećen obožavanju efeške boginje. Univerzalno poštovanje sa kojim se gledalo na ovo božanstvo, veličanstvenost njenog hrama i njenog obožavanja, privlačili su ogromnu masu ljudi iz svih delova azijske provincije. Tokom celog meseca su održavane proslave u najvećoj raskoši i sjaju. Bogovi su predstavljani osobama odabranim za tu svrhu, prema kojima se odnosilo kao prema objektima obožavanja i bila im je odavana počast povorkama, žrtvama i pijankama. Muzička takmičenja, podvizi atletičara i žestoke borbe ljudi i zveri, privlačili su zadivljene gomile u ogromna pozorišta. Službenici odabrani da sprovode ovu veliku proslavu bili su ljudi od najvećeg ugleda u glavnim gradovima Azije. Oni su takođe bili veoma bogate osobe, jer zauzvrat zbog odavanja počasti njihovom položaju, od njih se očekivalo da snose kompletan trošak događaja. Ceo grad je bio scena briljantnog pokazivanja i divljeg opijanja. Istaknute povorke krstarile su do veličanstvenog hrama. Vazduh

je odzvanjao radosnim zvukovima. Ljudi su se odali gozbi, pijančenju i najgrešnijem razvratu.

Ovo vreme proslave je bilo prilika za iskušenje učenicima koji su novi došli u veru. Grupa vernika koja se sastajala u školi Tirana je bila neskladan ton u prazničnom horu. Ismejavanje, ponižavanje i vređanje su slobodno nagomilavani na njih. Pavlovim radom u Efesu, neznabožačko verovanje je primilo efektivan udarac. Postojalo je opipljivo opadanje u prisustvu na nacionalnom prazniku i u oduševljenju obožavalaca. Uticaj njegovog učenja je dopirao daleko izvan stvarnih obraćenika u veru. Mnogi koji nisu otvoreno prihvatili nove doktrine, postali su toliko prosvetljeni da su izgubili pouzdanje u neznabožačke bogove. Pavlovo prisustvo u gradu je privlačilo posebnu pažnju na ovu činjenicu i glasna i duboka proklinjanja su izgovorena protiv njega. Postojao je još jedan razlog nezadovoljstva. Dugo je bio običaj među neznabožačkim narodima da koriste male likove ili oltare da predstavljaju njihove omiljene objekte obožavanja. Prenosive statue su bile oblikovane po velikom liku Dijane i bile su naširoko deljene u državama uz obale Mediterana. Modeli hrama u kom je brižljivo čuvan idol su takođe željno tražene. Na jedno i drugo se gledalo kao na objekte obožavanja i bili su nošeni na čelu povorki i na putovanjima i vojnim pohodima. Rasprostranjen i profitabilan biznis se razvio iz Efesa od proizvodnje i prodaje oltara i likova.

Oni koji su bili zainteresovani za ovu granu industrije otkrili su da se njihovi dobici umanjuju. Svi su se ujedinili u pripisivanju nepoželjne promene Pavlovom radu. Dimitrije, koji je izrađivao srebrne oltare, okupio je radnike svog zanata i besnim zahtevom nastojao je da pokrene njihovu ozlojeđenost protiv Pavla. On je predstavio da je njihova trgovina ugrožena i ukazao na veliki gubitak koji bi oni pretrpeli ako bi apostolu bilo dozvoljeno da odvrća ljude od njihovog drevnog obožavanja. On

se onda pozvao na njihovo prevladavajuće sujeverje, govoreći: „A i vidite i čujete da je taj Pavle ne samo u Efesu nego i u celoj Aziji uverio mnoštvo ljudi i preobratio ih, govoreći da bogovi načinjeni rukama nisu bogovi. A osim toga, preti opasnost da će ovo naše zanimanje doći na zao glas. I ne samo to, nego će se obezvređiti hram velike boginje Dijane i nestaće veličanstvo te boginje koju obožava cela Azija i ceo svet.“ Ovaj govor je delovao kao vatra na strnjiku. Pokrenute su uzbuđene strasti ljudi i prolomile su se krikom: „Velika je Dijana efeška!“

Izveštaj o Dimitrijevom govoru se brzo proširio. Galama je bila užasna. Izgledalo je da je ceo grad u pobuni. Ubrzo se skupilo ogromno mnoštvo i brzo su otišli do Akiline radionice u jevrejskoj četvrti, sa namerom da uhvate Pavla. Bili su spremni da ga u svom ludom besu raskomadaju. Međutim, apostol se nije mogao naći. Njegova braća, primivši nagoveštaj o opasnosti, brzo su ga odveli sa tog mesta. Božiji anđeli su bili poslani da čuvaju vernog apostola. Nije još došlo njegovo vreme da umre mučeničkom smrću.

Ne uspevši da pronađu objekat svog gneva, rulja je zgrabila dvojicu njegovih saputnika, Gaja i Aristarha, i požurili su sa njima do pozorišta. Pavlovo mesto skrivanja nije bilo previše udaljeno i on je ubrzo saznao za nevolju svoje voljene braće. Njegova hrabrost je bila u skladu sa prilikom. Uvek je bio spreman da bude u prvim redovima borbe za svog Učitelja. Zaboravljajući na svoju sopstvenu bezbednost, želeo je odmah da ode do pozorišta, da se obrati buntovnicima. Međutim, njegovi prijatelji su odbili da mu dozvole da se na takav način žrtvuje. Gaj i Aristarh nisu bili plen koji su ljudi tražili, nikakve ozbiljne povrede im nisu bile nanete. Međutim, ako bi se videlo apostolovo bledo, od brige istrošeno lice, to bi odmah pokrenulo najgore strasti rulje i ne bi postojala ni najmanja ljudska mogućnost da se spasi njegov život.

Pavle je i dalje bio željan da brani istinu pred mnoštvom; ali je na kraju odvrtačen porukom upozorenja iz pozorišta. Nekolicina od najpoštovanijih i najuticajnijih sudija su mu poslali iskren zahtev da se ne upušta u situaciju od tako velike opasnosti. Ovaj dokaz ophođenja prema Pavlu od vodećih ljudi Azije bio je bez dvojbe počast prvoklasnom poštenju njegovog karaktera.

Metež u pozorištu je stalno rastao. „A na skupu su jedni vikali jedno, a drugi drugo, jer je na skupu vladao metež i većina nije ni znala zašto su se okupili.“ Zbog činjenice da su Pavle i neki od njegovih saputnika bili hebrejskog porekla, Jevreji su osećali da je mržnja bačena na njih i da njihova sopstvena bezbednost može biti ugrožena. Želeći da se razume da oni nemaju saosećanja sa hrišćanima, izgurali su napred jednog iz svog mnoštva da reši stvar pred narodom. Odabrani govornik je bio Aleksandar, jedan od zanatlija, kovač, za koga je Pavle posle rekao da mu je učinio toliko mnogo zla. Aleksandar je bio čovek značajne sposobnosti, i on je upravio svu svoju energiju da usmeri gnev naroda izrazito protiv Pavla i njegovih saputnika. Međutim, mnoštvo nije bilo raspoloženo da pravi fine razlike. Videvši da je Aleksandar Jevrej, gurnuli su ga u stranu; galama je stalno rasla pošto su svi jednoglasno vikali: „Velika je Dijana efeška!“ Ova vika se nastavila dva sata.

Konačno je nastupila trenutna tišina zbog krajnje iscrpljenosti. Onda je gradski pisar privukao pažnju mnoštva i snagom svog položaja je dobio da ga saslušaju. Svojom smotrenošću i dobrim rasuđivanjem on je ubrzo uspeo da umiri uzbuđenje.

Sreo se sa ljudima na njihovom sopstvenom terenu i pokazao im je da ne postoji razlog za sadašnji metež. Pozvao se na njihov razum da odluče da li stranci koji su došli među njih mogu da promene mišljenja celog sveta u vezi sa njihovom vladajućom boginjom. Rekao je: „Ljudi Efežani! Ko to od ljudi ne

zna da je grad Efes čuvar hrama velike Dijane i lika koji je pao s neba? Dakle, pošto je to neosporno, treba da se smirite i da ništa brzopleto ne činite.“ Predložio im je da uzmu u obzir da Pavle i njegovi saputnici nisu oskrnavili Dijanin hram, niti su razbesneli bilo koga ruženjem boginje.

On je onda vešto promenio temu i ukorio je Dimitrijevo postupanje: „A ako Dimitrije i zanatlije koje su s njim imaju neku tužbu protiv nekoga, postoje dani kada zaseda sud, a tu su i prokonzuli, pa neka tuže jedni druge. Ali ako tražite nešto više od toga, o tome se mora odlučiti na zakonitoj skupštini.“ Završio je govor upozoravajući ih da takva galama, podignuta bez očiglednog razloga, može podvrgnuti grad Efes rimskoj kazni, na taj način uvodeći zabranu njegovoj sadašnjoj slobodi, nagoveštavajući da ne sme doći do ponavljanja ovakve scene. Pošto je ovim govorom potpuno umirio uznemirene elemente, pisar je raspustio skup.

Reči Dimitrija otkrivaju pravi razlog meteža u Efesu, a takođe i razlog mnogih progonstava koja su pratila apostole u njihovom delu objavljivanja istine. „A osim toga, preti opasnost da će ovo naše zanimanje doći na zao glas.“ Kod Dimitrija i njegovih kolega, profitabilni posao pravljenja likova je bio ugrožen učenjem i širenjem jevanđelja. Prihod neznabožackih sveštenika i zanatlija je bio u pitanju, i iz tog razloga oni su promovisali najoštrije protivljenje apostolu i odbili su da prime ili istraže novu religiju, koja bi ih učinila mudrima za spasenje.

Pavlov rad u Efesu je na kraju bio završen. Osećao je da je uzbuđenje koje je preovladavalo bilo nepovoljno za propovedanje jevanđelja. Njegovo srce je bilo ispunjeno zahvalnošću Bogu što je njegov život bio sačuvan i što hrišćanstvo nije stavljeno na loš glas metežom u Efesu. Odluka pisara i drugih koji su bili na počasnim položajima u gradu, postavila je Pavla pred narodom kao nekog ko je nedužan za bilo kakvo nezakonito delo. Ovo je

bila još jedna pobjeda hrišćanstva nad zabludom i sujeverjem. Bog je podigao velikog sudiju da odbrani svog apostola i da drži uzavrelu rulju pod kontrolom.

Pavle se rastao od svoje dece u veri sa srdačnim pozdravom. Uputio se na svoje putovanje u Makedoniju, osmislivši na putu tamo da poseti Troadu. Pratile su ga Tihik i Trofim, obojica Efežani, koji su ostali njegovi verni saputnici i saradnici do kraja njegovog života.

Pavlova služba u Efesu je bila period neprekidnog rada, mnogih iskušenja i duboke patnje. Poučavao je ljude u javnosti i od kuće do kuće, upućujući ih i upozoravajući ih sa mnogo suza. On se stalno protivio neverujućim Jevrejima, koji nisu propuštali priliku da pokrenu popularna osećanja protiv njega. Iznova i iznova bio je napadan od rulje i podvrgnut vređanju i maltretiranju. Svim sredstvima koja su mogli primeniti, neprijatelji istine su nastojali da unište posledice njegovog rada za spasenje ljudi.

Dok se tako borio protiv protivljenja i sa neumornom revnošću gurao napred delo jevanđelja i čuvao interese crkve još mlade u veri, Pavle je nosio na svojoj duši teret svih crkava. Nije bio pošteđen ni tereta fizičkog rada. Ovde, u Korintu, radio je svojim sopstvenim rukama da obezbedi sve što mu je potrebno. U umoru i bolu zbog neprestanog mučnog rada i stalne opasnosti, oslabljen bolešću i ponekad depresivnog duha, on je nepokolebljivo nastavljao svoj posao.

Vesti koje je primio, o otpadništvu crkava koje je on sam postavio, zadavale su mu duboku muku. Veoma se plašio da su se njegovi naponi u njihovo ime pokazali uzaludnima. Mnoge besane noći je proveo u molitvi i iskrenom razmišljanju kada je saznao za nove i razne metode primenjene kao kontranapadi njegovom delu. Kad je imao priliku, pisao je crkvama, dajući ukor, savet, upozorenje i ohrabrenje, kako je njihovo stanje zahtevalo. U svojim poslanicama apostol se ne bavi svojim sopstvenim

iskušenjima, pa ipak postoje povremeni delići njegovog rada i patnji za Hristov cilj. Bičevanje i zatvor, hladnoća, glad i žeđ, opasnosti na kopnu i moru, u gradu i u pustinji, od njegovih sopstvenih sunarodnika, od neznabožaca i od lažne braće – sve je to on podneo za dobrobit istine. Klevetan je, prezren, „učinjen svačijim otpadom“, „u nedoumici, progonjen, pritisnut sa svih strana“, „svaki čas izložen opasnosti“, „uvek se nalazeći u smrtnoj opasnosti radi Isusa.“

Usled stalne oluje protivljenja, galame neprijatelja i napuštanja prijatelja, neustrašivi apostol je ponekad skoro izgubio srčanost. Međutim, on je gledao nazad na Golgotu i sa novim žarom je nastavio da širi znanje o Raspetom. Gazio je krvlju umrljanom stazom kojom je Isus gazio pre njega. Nije tražio nikakvo odsustvo sa ratišta dok ne bude spustio svoj oklop pred noge svog Iskupitelja.

Osamnaest vekova je prošlo otkad se apostol odmorio od svog posla; ipak istorija njegovih patnji i žrtvi za Hristovo delo je među najdragocenijim blagima crkve. Ova istorija je zabeležena Svetim Duhom, kako bi Hristovi sledbenici u svakom dobu mogli na taj način da budu podstaknuti na veću revnost i vernost delu njihovog Učitelja.

Koliko je ovaj heroj vere iznad samopopustljivih ljudi koji sve vole da im je potaman i koji danas pretrpavaju redove službe. Kada su izloženi običnim poteškoćama i životnim iskušenjima, mnogi osećaju da im je njihova sudbina teška. Međutim, šta su oni uradili ili pretrpeli za Hristovo delo? Kako njihov zapis izgleda kada se uporedi sa onim od ovog velikog apostola? Kakav su oni teret duše osetili za spasenje grešnika? Oni znaju malo o samoodricanju ili žrtvi. Ista obaveza leži na onima koji su primorali apostola na njegov neumoran posao. Samo oni koji oponašaju njegovu vernost će podeliti sa njim krunu života.

Poglavlje XVII

PAVLOVO I PETROVO MUČENIŠTVO

Apostoli Pavle i Petar su mnogo godina bili daleko udaljeni u svojim poslovima, Pavlov je posao bio da nosi jevanđelje neznabošcima, dok je Petar posebno radio za Jevreje. Međutim, u Božijem providenju, obojica će svedočiti za Hrista u svetskoj metropoli i na njenom tlu će obojica proliti svoju krv kao seme obimne žetve svetaca i mučenika.

Otrprilike u vreme Pavlovog drugog hapšenja, Petar je isto bio uhvaćen i bačen u zatvor. Posebno je postao nepodnošljiv vlastima svojom revnošću i uspehom u razotkrivanju prevara i sprečavanju spletke Simona Magusa vračara, koji ga je pratio u Rim da se protivi i ometa delo jevanđelja. Neron je verovao u magiju i štitio je Simona. On je zato bio veoma ljut na apostola i zato je požurio da naredi njegovo hapšenje.

Imperatorova zloba protiv Pavla je bila pojačana činjenicom da su članovi carskog domaćinstva i takođe druge istaknute osobe bili obraćeni u hrišćanstvo tokom njegovog prvog zatočeništva. Iz tog razloga je on učinio drugo zatočeništvo mnogo težim od prvog dajući mu malo prilike da propoveda jevanđelje, i on je bio odlučan da skрати njegov život čim bi se našao prihvatljiv izgovor za to. Sila apostolovih reči je ostavila toliko snažan utisak na Neronov um na njegovom poslednjem suđenju da je on odložio da odluči slučaj, niti ga oslobodivši niti ga osudivši. Međutim, presuda je samo bila odložena. Nije prošlo dugo pre nego što je odluka bila izrečena što je predalo Pavla mučeničkom grobu. Pošto je bio rimski građanin nije mogao biti izložen mučenju i zato je bio osuđen na odrubljivanje glave.

Petar, kao Jevrej i stranac, je bio osuđen da bude izbičevan

i raspet. Očekujući ovu strašnu smrt, apostol se setio svog velikog greha odricanja Isusa i času iskušenja, i njegova jedina misao je bila da on nije vredan tako velike časti da umre na isti način kao što je umro njegov Učitelj. Petar se iskreno pokajao za taj greh i Hrist mu je oprostio, što se i vidi u visokoj dužnosti da hrani ovce i jaganjce stada. Međutim, on nikada nije mogao sebi oprostiti. Čak ni misli o patnjama poslednjeg užasnog prizora nisu mogle ublažiti gorčinu njegove tuge i pokajanja. Kao poslednju želju zamolio je svoje dželate da bude prikovan na krst sa svojom glavom nadole. Zahtev je odobren i na taj način je umro veliki apostol Petar.⁷

Pavle je na skrovit način odveden na mesto pogubljenja. Njegovi progonitelji su se, uznemireni obimom njegovog uticaja, plašili da se obraćenici mogu zadobiti za hrišćanstvo čak i prizorima njegove smrti. Zato je bilo dozvoljeno da malo posmatrača bude prisutno. Međutim, otvrdli vojnici dodeljeni da ga otprate, slušali su njegove reči i sa čuđenjem su ga videli veselog i čak radosnog u iščekivanju takve smrti. Njegov duh opraštanja prema svojim ubicama i njegovo neprolazno pouzdanje u Hrista do samog kraja, pokazali su se kao ukus života na život nekih koji su bili svedoci ovom mučeništvu. Više od jednog su nedugo prihvatili Spasitelja kojeg je Pavle propovedao i neustrašivo su zapečatili svoju sudbinu svojom krvlju.

Pavlov život je, do njegovog samog poslednjeg časa, svedočio o istini njegovih reči u drugoj Poslanici Korinćanima: „Jer

⁷ Priča o Petrovom pogubljenju u Rimu potiče iz tradicije nominalnog hrišćanstva, koja je posebno aktuelizovana od 5-6. veka kada se razvio snažni kult mučeništva koji je pretvoren u idolatriju i religijski biznis, praćen raznim preuveličanim ili izmišljenim pričama iz prva nekoliko veka nove ere, pre nego što je hrišćanstvo postalo državna religija Rimske imperije. Međutim, ne postoje nikakvi biblijski ili istorijski dokazi da je apostol Petar ikada bio u Rimu. S druge strane, Pavlovo zarobljeništvo i smrt u Rimu je biblijska i istorijska činjenica.

Bog koji je rekao da iz tame zasja svetlost, obasjao je naša srca da nam da svetlost slave Božje u licu Isusa Hrista. Ali to blago imamo u zemljanim posudama, da bude očigledno da je naša izuzetna snaga od Boga, a ne od nas. Pritisnuti smo sa svih strana, ali ne i sasvim pritešnjeni; u nedoumici smo, ali ne očajavamo; progonjeni smo, ali nismo napušteni; obarani smo, ali nismo uništeni. Kud god pođemo, uvek u svom telu trpimo smrtne patnje kakve je trpeo Gospod Isus, da se i Isusov život pokaže u našem telu.“ Njegova dovoljnost nije bila u njemu samom, već u prisustvu i posredstvu božanskog Duha koji je ispunio njegovu dušu i doveo svaku misao u pokornost Hristovoj volji. Činjenica da je njegov sopstveni život služio za primer istine koju je objavljivao, davala je ubeđujuću silu i njegovom propovedanju i njegovom ponašanju. Prorok kaže: „U trajnom miru čuvaćeš one koji imaju nepokolebljivo srce, jer se u tebe uzdaju.“ Upravo je taj od Neba rođen mir, izražen na licu, ono što je zadobilo mnogo duša za jevanđelje.

Apostol nije gledao na veliko onostrano sa nesigurnošću ili sa strahom, već sa radosnom nadom i čežnjivim iščekivanjem. Dok je stajao na mestu mučeništva, nije video blesak dželatovog mača, ili zelenu zemlju koja će ubrzo da primi njegovu krv; on je gledao kroz mirno plavo nebo tog letnjeg dana na presto Vječnoga. Izgovorio je: O, Gospode, ti si moja uteha i moje zadovoljstvo. Kada ću te zagrliti? Kada ću te gledati za sebe, bez zatamnjenog vela između nas?

Pavle je nosio sa sobom kroz svoj život samu atmosferu Neba. Svi koji su bili povezani sa njim osećali su uticaj njegove povezanosti sa Hristom i drugarstvo anđela. Ovde leži sila istine. Spontan, nesvestan uticaj svetog života je najubedljivija propoved koja se može dati u korist hrišćanstva. Argument, čak i kada je bez odgovora, može izazvati samo protivljenje, ali božanski primer ima silu kojoj je nemoguće u potpunosti odoleti.

Dok je apostol izgubio iz vida svoje sopstvene patnje, osećao je duboku zabrinutost za učenike koje se spremao da ostavi da izlaze na kraj sa predrasudom, mržnjom i progonstvom. Nastojao je da osnaži i ohrabri nekolicinu hrišćana koji su ga pratili do mesta pogubljenja, ponavljajući neizmerno dragocena obećanja data za one koji su progonjene radi pravednosti. Uverio ih je da ništa neće propasti od svega što je Gospod govorio u vezi sa svojim iskušanima i vernima. Oni će ustati i blistati, jer će se svetlost Gospoda podići nad njima. Oni će obući svoje prelepe odore kada Gospodnja slava bude otkrivena. Kratak period oni mogu biti u poteškoćama kroz mnogostruka iskušenja, oni mogu biti lišeni zemaljske udobnosti, ali oni moraju ohrabrivati svoja srca govoreći: Znam onoga kome verujem. On je sposoban da ispuni ono što sam mu poverio. Njegov prekor će se završiti i radosno jutro mira i savršenog dana će doći.

Pavle je objavio svojoj braći: Našim očevima nije pokazano kakve velike i dobre stvari treba da budu date onima koji veruju u Isusa. Oni su želeli da vide stvari koje mi vidimo i da čuju stvari koje mi čujemo, ali oni su umrli bez uvida ili znanja. Veće svetlo koje smo mi primili sija nad nama Hristovim jevanđeljem. Sveti ljudi od davnina su priznati i poštovani od Boga jer su bili verni u nekoliko stvari; a samo oni koji poboljšaju sa istom veronošću svoje veće pouzdanje, će biti sa njima uračunati u vredne sluge i biće krunisani slavom, počastima i besmrtnošću.

Ovaj čovek vere posmatra lestve predstavljene u Jakovljevoj viziji, lestve koje su se spustile na zemlju, a dosezale su do najviših nebesa, i kojima su se Božiji anđeli penjali i silazili. On zna da ove lestve predstavljaju Hrista, koji je povezo zemlju sa Nebom, a ograničenog čoveka sa neograničenim Bogom. On čuje anđele i arhanđele kako veličaju to slavno ime. Njegova vera je osnažena dok se on priseća da su se patrijarsi i proroci oslanjali na istog Spasitelja koji je njegova podrška i uteha i za

kojeg on daje svoj život. Ovi sveti ljudi koji su iz veka u vek prenosili svoje svedočanstvo za istinu i apostoli, koji su da bi propovedali Hristovo jevanđelje otišli da se suoče sa religijskom netrpeljivošću i neznačajkim sujeverjem, kojima nije bilo stalo do svojih života ako bi mogli odneti uzvišeno svetlo krsta među mračne lavirinte neverstva – sve ove on čuje kako svedoče o Isusu kao o Sinu Svevišnjega, Spasitelju sveta. Mučenički pobedonosni uzvik, neustrašivo svedočanstvo za veru, dolazi do njegovog uveta sa sprave za mučenje, sa kolca, iz tamnice, iz jazbina i pećina zemaljskih, od nepokolebljivih duša koje su napuštene, pogođene, mučene, a ipak kojih ovaj svet nije vredan. Sa neprestano jačanim uverenjem one izjavljuju: „Znam onoga kome verujem.“ Dok oni predaju svoje živote kao svedoci za istinu, oni nose svečano, osuđujuće svedočanstvo svetu, izjavljujući da je Onaj u kojeg veruju dokazao da je sposoban da u najvećoj mogućoj meri spašava.

Kapetan našeg spasenja je pripremio svog slugu za poslednji veliki sukob. Otkupljen Hristovom žrtvom, opran od greha Njegovom krvlju i obučen u Njegovu pravednost, Pavle ima svedočanstvo u sebi da je njegova duša dragocena u očima njegovog Iskupitelja. Njegov život je sakriven sa Hristom u Bogu i on je ubeđen da je Onaj koji je pobedio smrt sposoban da ispuni ono što mu je povereno. Njegov um shvata Spasiteljevo obećanje: „Ja ću ga uskrsnuti u poslednji dan.“ Njegove misli i nade su usmerene na drugi dolazak njegovog Gospoda. Kako se mač dželata spušta, a senke smrti se skupljaju oko mučnikove duše, njegova poslednja misao ističe, kao što će biti i njegova najranija misao u velikom probuđenju, da se sretne sa Davaocem života koji će mu poželeći dobrodošlicu u radost blaženih.

Prošlo je još dosta vekova otkad je ostareli Pavle prolio svoju krv kao svedok za Božiju reč i za Hristovo svedočanstvo. Nijedna verna ruka nije zabeležila poslednje prizore iz života

ovog svetog čoveka, za buduće naraštaje, ali je nadahnuće sačuvalo za nas njegovo samrtno svedočanstvo. Kao glasan zvuk trube njegov glas je odzvanjao tokom vekova, krepeći svojom sopstvenom hrabrošću hiljade svedoka za Hrista i budeći hiljade tugom pogođenih srca koje ponavljaju njegovu sopstvenu pobe-donosnu radost: „Jer se ja već izlivam kao žrtva levanica i približilo se vreme mog oslobođenja. Dobro sam se borio, trku sam do kraja istrčao, veru sam sačuvao. Od sada se za mene čuva venac pravednosti, kojim će me Gospod, pravedni sudija, nagraditi u onaj dan – i ne samo mene nego i sve koji željno čekaju da se on pojavi.“
